DISPUTA

A Munkáspárt elméleti folyóirata

A TARTALOMBÓL

A Munkáspárt programja - elfogadta a 19. Kongresszus

•

"Munkát mindenkinek, európai béreket, szociális alkotmányt!" - a Munkáspárt választási programja

•

Válogatás politikai beszédekből, írásokból

•

A Munkáspárt Gazdaságpolitikai Kollégiumának elemzéseiből

2001. október

TARTALOM

A MUNKÁSPÁRT PROGRAMJA 3
MUNKÁT MINDENKINEK, EURÓPAI BÉREKET, SZOCIÁLIS ALKOTMÁNYT! – a Munkáspárt választási programja 32

VÁLOGATÁS POLITIKAI BESZÉDEKBŐL, ÍRÁSOKBÓL

Szilárd hittel és kemény munkával 40
Thürmer Gyula beszéde a Munkáspárt 19. Kongresszusán 45
Szobrot Kádár Jánosnak! 51
Jó úton haladunk 53

IDŐSZERŰ DOKUMENTUMOK

Gondolatok a bel- és külpolitikai helyzet áttekintéséhez 60
A választási munka kampány- és keretterve 73

A GAZDASÁGPOLITIKAI KOLLÉGIUM ELEMZÉSEIBŐL

A mezőgazdaság 2000-ben 80
A rendszerváltás 10 éve 83
A Munkáspárt lakáskoncepciójáról 86
Újabb támadás a szövetkezetek ellen 89
A szegénységről 91
A rendszerváltás fő vesztesei 93
Áremelkedés – miért és meddig? 95
Újabb jogfosztás – a Munka Törvénykönyve módosításáról 99
A Szociális Európa és a Szociális Alkotmány – Karacs Magdi vitaindítója 101
Az állam társadalmi, gazdasági szerepvállalásáról 107
A szövetkezeti üzletrészekről 110
A Munkáspárt Elnökségének állásfoglalása a zsebszerződésekről 112
Erősödik a forint? 113

A MUNKÁSPÁRT PROGRAMJA

Magyarországon nagyon sokan élnek munkások, parasztok, alkalmazottak, értelmiségiek, kis- és kényszervállalkozók, munkanélküliek, egy munkás élet után tisztességes pihenésre vágyó nyugdíjasok, egyszóval dolgozó emberek. Olyan társadalmat, olyan országot szeretnénk, ahol jó a dolgozó embernek. Ez a mi világszemléletünk, hitvallásunk, ez napi politikánk vezérfonala.

A Munkáspárt marxista párt, amely képviseli a humanista, kommunista, baloldali szocialista értékeket. *Az ember érdekeiből indul ki, s nem a tőke vezérli. A kapitalizmust túl akarjuk haladni, mert úgy gondoljuk: a legjobban működő kapitalista rendszerben sem bontakozhatnak ki az ember értékei, sőt, egyre inkább a tőke érdekeinek rendelődnek alá a nemzetek érdekei is. A gyökeres változást hozó világgazdasági fejlemények ellenére továbbra is a tőke és a munka ellentéte határozza meg a gazdaság és a társadalom fejlődését. Ez alól Magyarország sem kivétel. A Munkáspárt célja a tőkés kizsákmányolás felszámolása, a kizsákmányolástól mentes közösségi társadalom megteremtése.*

Programunk előzménye közös történelmünk. *Tisztelettel adózunk azoknak, akik évtizedeken át építették, gyarapították hazánkat. A társadalomnak a jelen és a jövő égető kérdéseire kell megoldást találnia, azokban kell a lehető legszélesebb társadalmi egyetértést és közös cselekvést kialakítania. Ezt vallja a Munkáspárt.*

Programunk hosszabb távra szól. *A mai tőkés társadalom eljut ahhoz a szakaszhoz, amikor a saját rendszerének eszközeivel nem tudja a társadalom problémáit megoldani, s a pusztulást elkerülni. Ilyen jelzések már vannak bőséggel, de ma a rendszer még képes kezelni őket.*

Történelmi távlatban a szocializmus, a közösségi társadalom Magyarország jövője. Hazánkban évtizedeken át folyt a szocializmus építése. A magyar szocializmus sokat adott az országnak. Természetesen mindaz, amit elértünk, nem meríti ki a szocializmusról alkotott elképzeléseinket. Egészen biztos, hogy egy más történelmi helyzetben az új szocialista társadalom is más lesz.

A jövő szocializmusát nem ismerjük, nem is ismerhetjük részleteiben. De ismerjük a világ haladó erőinek útkeresését, s minde-

nekelőtt tudjuk, mit szeretnénk mi, mi a gondja a magyar embereknek.

Olyan társadalmat akarunk, amelynek középpontjában az egyén értékessége és méltósága áll, az embert szolgálja, s lehetővé teszi az ember értékeinek maradéktalan kibontakoztatását. Szavatolja élő környezetünk fennmaradását. Mindenki számára egyenlő jogokat és valóságos politikai szabadságot biztosít, s lehetővé teszi az egyén és a társadalom közötti harmóniát.

Programunk a közvetlen holnaphoz is szól. *Benne van az is, amit ma és holnap cselekednénk, a politikában, a parlamentben, a kormányban.*

A mai magyar társadalom működése nem hatékony, nem igazságos, nem demokratikus. Mi jobban kihasználnánk az állam lehetőségeit a fő gazdasági folyamatok tervezésében, az oktatás, a kutatás és fejlesztés ösztönzésében, az emberi környezet védelmében. Szociális Alkotmányt követelünk, széles közmegegyezést kívánunk azért, hogy minden magyar versenyképes lehessen az Európai Unióban. Azt akarjuk: olyan országként ismerjék hazánkat a világban, ahol mindenki ingyenesen jut a tudáshoz, nem kell fizetnie egészsége megőrzéséért, európai bérek vannak. Olyan országként, ahol jó és érdemes élni.

Programunk más, mint amit a kapitalizmus kínál, túlhaladja annak kereteit. Egyik napról a másikra nem lehet túlhaladni a kapitalizmust. De tudjuk, hogy túl kell haladni. Nem tudjuk, meddig tart ez a folyamat, de már elindult.

A rendszerváltás óta mindannyian sok tapasztalatot szereztünk. ***Tudjuk: a Munkáspártnak erős parlamenti pártnak kell lennie ahhoz, hogy jobb legyen a munkásembernek, a dolgozó embernek.*** *A Munkáspárt az egyetlen párt, amely következetesen a magyar dolgozót képviseli és nem a külföldi nagytőkét. Egy párt, amely nem barátai és üzletfelei gazdagodásáért politizál, hanem a rendszerváltás, a kapitalizmus, a globalizáció veszteseiért. Egy párt, amely sohasem hajolt meg a kapitalista politika előtt, s a jövőben sem fog meghajolni. Egy párt, amelynek nincsenek botrányos ügyei, nem keveredett korrupcióba, képviselői becsületesek és feddhetetlenek.*

* * *

I. Céljaink, nézeteink a szocializmusról

A szocializmus mint eszmerendszer és mozgalom, amelyhez az emberiség legnemesebb és legtermészetesebb törekvései kapcsolódnak, ma is létezik. Amíg a kapitalizmus újjászüli ellentmondásait, a szocialista válaszoknak van létjogosultságuk.

1. A szocializmus erői konszolidálódtak, pozícióik erősödnek. A kelet-európai rendszerváltások nem vezettek a kapitalizmus végső győzelméhez. Oroszországban a kommunista erők ma szervezettebbek, mint bármikor a Szovjetunió szétverése óta. Több európai országban kommunista és baloldali szocialista pártok alkotják a parlamenti ellenzék legnagyobb pártjait, vagy a parlamenten kívül játszanak meghatározó szerepet. Európában számos helyen baloldali szociáldemokrata pártok vannak kormányon. Néhány nyugat-európai országban kommunisták is részt vesznek a kormányban.

Kína példája bizonyítja, hogy a szocializmus a XXI. században is működőképes, önmagát megújítani képes társadalom. Kína nagyarányú fejlődése egyúttal remény arra, hogy ellensúlyozni lehet az USA egyeduralmát a világban.

2. A kapitalizmus folyamatosan termeli azokat az ellentmondásokat, amelyeket saját eszközeivel egyre kevésbé képes megoldani, előbb regionálisan, majd globálisan is egyre feloldhatatlanabb ellentmondásokba ütközik.

A kapitalizmus változása, alkalmazkodása a korhoz nem változtat azon a tényen, hogy a kapitalizmus a magántulajdonon nyugvó társadalom. A tőke önző érdekei ellentmondásban vannak az emberek érdekeivel és vágyaival, a technika és a tudomány fejlődése adta lehetőségekkel.

A számítástechnika, az informatika átalakítja a társadalmat, új közösségeket és új együttélési normákat alakít ki. Átrendezi az egyes társadalmi csoportok helyét a társadalmi munkamegosztásban. Ezek a változások azonban nem változtatják meg az alapvető tulajdonviszonyokat, azaz a tőkés társadalom jellegét.

A neoliberális gazdaságpolitika az inflációt minimálisra szorította, de nem tudta megoldani, sőt kiélezte a munkanélküliség problémáját. A kapitalizmus egyre több ember számára nem képes az értelmes munka lehetőségét biztosítani. Rendszeresebbek a válságjelenségek.

A tőkés rendszer felelős a természeti környezet károsításáért. A környezetszennyezés egy részét tovább viszi az új tőkés országokba. Ilyen helyzetben kitolódhatnak a politikai váltógazdálkodás határai is. A konzervatív és szociáldemokrata erők már nem elegendőek a konfliktusok kezelésére. Több helyütt tör előre a szélsőjobboldal.

A mai magyarországi kapitalizmus is csak keveseknek jó. Nem biztosítja nemzeti adottságaink korábbinál sikeresebb kihasználását, nem eredményez a többség számára jobb életfeltételeket, nem erősíti, hanem gyengíti hazánk önállóságát, nem közelebb visz, hanem távolít a világfejlődés pozitív folyamataitól.

3. A szocializmus létrejötte hosszan tartó történelmi folyamat. Ez egy – jelenleg meg nem határozható ideig tartó – történelmi korszak. A gazdaság fejlődésével a gazdaságban, a kultúrában, az emberek gondolkodásában létrejönnek a szocializmus feltételei. A folyamat minőségi változáson, társadalmi forradalmon megy át. A társadalmi összeütközések jellegét a körülmények határozzák meg. A Munkáspárt a társadalmi forradalom békés útját kívánja járni, és szükségesnek tartja, hogy valamennyi társadalmi erő számára lehetetlenné váljon az erőszak alkalmazása.

4. A szocializmushoz vezető korszakra a több szektorú gazdaság és a többpárti képviseleti, parlamenti demokrácia jellemző.

A jelenleg ismert tulajdonformák, a magántulajdon, az állami, a szövetkezeti, az önkormányzati, az alapítványi és egyéb tulajdonformák mellett várhatóan léteznek majd más olyan formák is, amelyek a fejlődés folyamán jönnek létre. A különböző tulajdonformák jogilag egyenlők, és gazdasági versenyben vannak. Érvényesül a vállalkozás és a gazdasági verseny szabadsága.

A Munkáspárt a magántulajdon társadalmasításának hosszú távú programját kívánja elindítani. Ezt fokozatosan kívánja elérni, elsősorban a stratégiai és a gazdasági fejlődést meghatározó ágazatokban biztosítva a társadalmi tulajdon meghatározó szerepét. Ezen az alapon oldhatóak fel a társadalom egésze érdekében a tőkés rendszer átfogó ellentmondásai. Ugyanakkor a Munkáspárt védelmezi a kis- és középvállalkozók, a kisember tulajdonát.

A társadalmi tulajdon meghatározó szerepét olyan politika szolgálja, amely korlátozza a multinacionális társaságok hazai tevékenységét, a profit kivitelét az országból éppúgy, mint a hazai mohó tőkések kizsákmányoló szerepét. A költségvetési és adópoli-

tika a lakosság érdekeit szolgálja, s nem a tőkésekét és a politikai elitét. Az új gazdaságpolitika felszámolja a hatalmi és az állami szervezetek pazarlását, a politikai elit javára történő újraelosztást. Nincs szükség arra, hogy a rendszer kiemelt, luxus életkörülményeket biztosítson a hivatásos politikusoknak. A közvetlen demokrácián alapuló politikai rendszer lehetővé teszi a társadalmi ellenőrzést a legfontosabb gazdasági ágazatokban is.

Fokozatosan növelni kell a közvetlen demokrácia szerepét. Erősíteni kell az önkormányzatok hatáskörét a központi hatalommal szemben mind társadalmi, mind gazdálkodási téren. Jelentős hatáskört kell biztosítani a társadalmi és a civil szervezetek számára.

A Munkáspártnak – a munkásosztály érdekeit képviselő pártként – e korszakban politikai befolyása a társadalomban erősödik, mivel tevékenységét a dolgozók különböző rétegeit képviselő pártokkal és társadalmi szervezetekkel szövetségben fejti ki. A dolgozói érdekeket kifejező erők társadalmi bázisa így fokozatosan bővül, politikai céljaikkal egyre szélesebb rétegek azonosulnak.

5. Közösségi, szocialista társadalmat akarunk. A szocialista társadalom egyenlő esélyeket biztosít, gazdaságilag és szociálisan igazságos, egyaránt jó az egyénnek és a közösségnek. Az emberek egyenjogúak, a társadalom a vitákat békésen oldja meg. Minden egyén maga határozza meg életét, a társadalom szolidáris minden tagjával, és segítséget, biztonságot nyújt az élet minden területén. Jól működő gazdasága révén magas életszínvonalat biztosít az embereknek, megvédi élő környezetét önmagának és az eljövendő nemzedékeknek. A szocialista társadalom demokratikus, az önkormányzatiság elvét erősíti. Az állam funkciója a társadalmi folyamatok aktív segítése a többség érdekében.

6. A szocialista társadalom a közösségi tulajdonformák többségén alapuló hatékony gazdaságra épül.

A közösségi tulajdon bázisát az jelenti, hogy a társadalom egésze szempontjából létfontosságú, stratégiai ágazatok közösségi tulajdonban vannak. A közösségi tulajdonformák a termelés fejlődésével, a termelékenység növekedésével, az anyagi javak bőségének megteremtésével, a szükségletek egyre bővülő kielégítésének hosszú folyamatában jönnek létre, s egyre nagyobb szerepet kapnak a gazdaságban. A szocialista gazdaságpolitika a társadalom egészének érdekeit tartja szem előtt, s ezeknek szerez gazdasági

eszközökkel érvényt. A külpolitika és a külgazdaság-politika is ezt segíti.

7. A szocializmus új modellje politikailag a néphatalmat érvényesítő közvetlen demokrácián, az egyén szabadságán, a társadalmi szolidaritáson alapszik.

A szocialista társadalomban az emberek a technikai fejlődés vívmányait maximálisan kihasználva, a lehető legtöbb kérdésben közvetlenül, országos és helyi népszavazásokon maguk döntenek sorsukról, a lehető legszélesebb tájékoztatás és tájékozódás mellett. Fokozatosan közvetlen néphatalom érvényesül az alapvető társadalmi feladatok eldöntésében. Egyéb kérdések eldöntését és a végrehajtást a képviseleti szervekre bízzák, de így a képviselők nem szakadnak el a képviseltektől.

A szocialista társadalom az egyén szabadságának társadalma is. Biztosítja a szólás- és sajtószabadságot, a kormányzat politikájával való szembehelyezkedés törvényes jogát, az igazságos bírósági eljárást, a vallásszabadságot, az egyesülési szabadságot, valamint a művészi, a tudományos és a kulturális szabadságot.

II. Szociális Alkotmány túlélésünkért

A következő egy-másfél évtizedben legfőbb feladatunk Magyarország túlélésének biztosítása a globalizálódó világban. A gazdaságban ez a versenyképességünk javítását jelenti a magyar adottságoknak leginkább megfelelő fejlesztési irányok biztosításával.

Társadalmi téren célunk az, hogy a lehető legszélesebb rétegek részesüljenek a fejlődés, s ezen belül az EU-csatlakozás előnyeiből, olyan szociális rendszer kiépítése, amely a gazdasági racionalitás szempontjai mellett egyenrangú fontossággal kezeli a munkavállalók és a nyugdíjasok érdekeit.

A politikában feladatunk az EU-csatlakozással törvényszerűen járó szociális feszültségek enyhítése, a politikai konfliktusok kezelése, a szélsőjobboldal – Európa más országaiban tapasztalt – előretörésének megakadályozása.

A Munkáspárt ennek érdekében Szociális Alkotmány elfogadását javasolja.

1. A Szociális Alkotmányban az Országgyűlés és a mindenkori végrehajtó hatalmat gyakorló kormány jelentse ki: a polgári elithez tartozókkal, a tőkésekkel, a politikusokkal valóban egyen-

rangú és egyenjogú polgárnak tekinti a bérből és fizetésből élő munkavállalókat, a tartósan vagy átmenetileg munkanélkülivé válókat és a nyugdíjasokat.

2. A Szociális Alkotmány más fontos kérdések mellett mondja ki: a magyar társadalom európai versenyképességének biztosítása érdekében Magyarország ingyenes oktatást, ingyenes egészségügyi ellátást, teljes foglalkoztatást, a lakhatáshoz való jogot, európai szintű szociális védelmet, széles körű társadalmi párbeszédet valósít meg. Ezeken az alapelveken az egymást követő kormányok nem változtatnak.

3. Az Országgyűlés módosítsa az Alkotmányt, s mondja ki: az alapvető szociális jogokat és intézményeket a Szociális Alkotmány szabályozza. A Szociális Alkotmány különleges törvény, amelyet az Országgyűlés kétharmados többségének egyetértésével, népszavazás útján lehet elfogadni és módosítani. Végrehajtását és érvényesülését Szociális Alkotmánybíróság felügyelje.

III. Az oktatás – egyik legfőbb erőnk és tartalékunk

Magyarország egyik legfőbb ereje és tartaléka az itt élők és itt dolgozók tudása, szellemi gazdagsága. Ezért az oktatást stratégiai ágazatként kell kezelni.

1. Az oktatás alapvetően állami feladat. Stratégiai funkciója érdekében **jelentősen növelni kell az oktatási kiadásokat. Az oktatás részesedése tíz éven belül érje el a GDP minimum 10 százalékát.** Az állam a költségvetésből az állami, önkormányzati iskolákat támogassa. A magán- és alapítványi iskolákat anyagilag csak akkor, ha hiánypótló tevékenységet végeznek.

2. Az oktatás a diákok számára minden szinten legyen ingyenes! A közoktatásban ez teljes térítésmentességet jelentsen, a felsőoktatásban az első diploma megszerzésének ingyenességét. Ugyanakkor legyenek olyan kiemelt, társadalmilag fontosnak ítélt felsőoktatási ágazatok, amelyekben a diploma megszerzését az állam a már diplomások számára is támogatja.

3. Az államnak szerepet kell vállalnia társadalmi programok kidolgozásában a fiatalokat sújtó negatív jelenségek, az általános értékdevalválódás, a depresszió, a kábítószer-élvezet, az alkoholfüggés, a dohányzás leküzdésére.

Vállaljon szerepet az állam a tankönyvkiadás finanszírozásában, az oktatási eszközök gyártásában, a gyermekélelmezésben, az ifjúsági egészségügyben, továbbá a fiatalokat érintő szociális programok kidolgozásában is.

4. A Munkáspárt a világi oktatást támogatja, s kiáll a lelkiismereti és hitéleti szabadság mellett. Az egyházi iskolák a szülők és gyermekeik külön igényeit szolgálják.

5. Az oktatási rendszer biztosítsa az esélyegyenlőséget. A szociális és intézményi támogatások olyan rendszerét kell kialakítani, amely mindenki számára lehetővé teszi a tanulmányok sokoldalú, színvonalas végzését, beleértve a szakirodalomhoz jutást, versenyeken, előkészítő tanfolyamokon való részvételt is. A kistelepüléseken is fenn kell tartani iskolákat.

6. Demokratikus normákat és humanista értékeket közvetítő oktatási rendszert akarunk. Az intézmények belső élete, szervezeti rendje védje és biztosítsa mind a tantestületek, mind a diákközösségek demokratikus jogait, valamint az iskolának a szülők által is látható működését, nyilvánosságát. A Munkáspárt erősíti a pedagógusokat abban a törekvésükben, hogy a korszerű tudományos igényű, valamint az emberi humánus értékeket közvetítsék, adják át. Az oktatás-nevelés célja a társadalom igényeinek kielégítése mellett az egyes fiatal önmegvalósításának elősegítése is. Legyen feladata a nemzeti, népi kultúra értékeinek megőrzése és ápolása, ugyanakkor más népek, nemzetiségek kultúrájának, hagyományainak megbecsülése. Neveljen a másság tiszteletben tartására.

7. Országos és egységes tantervi követelményrendszerre van szükség, amely megjelöli a kívánatos általános műveltségi szintet, és biztosítja az egyes iskolatípusok közötti átjárhatóságot. Minden tanuló középfokon sajátíthasson el két idegen nyelvet.

8. Rövid időn belül át kell térni a kötelező középfokú, 12 évfolyamos oktatásra. Minden tanuló számára meg kell teremteni az érettségi feltételeit. Felfogásunk szerint ennek a 8+4 évfolyamos alap-iskolatípus, az egyszintű érettségi rendszer felel meg.

9. Többszintű, rugalmasan változó szakképzésre van szükség. A szakirányú képzést minél teljesebb általános képzés előzze meg. A társadalom érdeke, hogy elősegítse a bármikori szakmai továbbképzést és átképzést, beleértve a harmadik szakma megszerzését. Aki dokumentálhatóan, hosszú távon nem tud

szakmájában elhelyezkedni, annak célszerű átképzéséről az állam gondoskodjon.

10. A felsőoktatásban kétszintű, főiskolai és egyetemi rendszerre van szükség. A középiskolai képzést követően alanyi jogon járhasson a főiskolai képzés. Ezt egészítsék ki minimális térítéssel igénybe vehető egyetemi felvételi előkészítő tanfolyamok. Az állami felsőoktatásban az első diploma megszerzése legyen ingyenes, beleértve a hozzá szükséges nyelvvizsgát is.

11. A korszerű, színvonalas nevelés és oktatás alapvető tényezője a pedagógus. A pedagógus bérezése érje el a versenyszférában dolgozókét. Tíz év alatt elérhető, hogy a minimálbér háromszorosa legyen a pedagógusok kezdő fizetése. Tudományos munkájukat pályázatok, ösztöndíjak segítsék elő. Minden iskolafokon legyenek anyagilag, erkölcsileg elismert tudós tanárok. A **pedagógusképzés** fejlesztése – a pedagógusok érdekeltségét is megteremtve – a jövő alapkövetelménye.

IV. Egészségünk és környezetünk védelme – stratégiai irány

A Munkáspárt olyan stratégiai ágazattá kívánja tenni az egészségügyet, amely az egészség fejlesztését más szakágazatok és területek segítségével, a közösség széles körű együttműködésére építve tevékenykedik, és korszerű technikai szinten a legszélesebb körű hozzáférést biztosítja a lakosság számára.

1. Az egészségügyi ellátás elsősorban állami és közösségi feladat legyen. Állami és önkormányzati tulajdonban kell lenniük az alapvető szakellátást biztosító intézményeknek.

A Munkáspárt ellenzi tehát az egészségügy privatizálását. Az elmúlt időszakban hibásan privatizált kórházi és egyéb egészségügyi létesítményeket ismét magyar állami tulajdonba kell venni.

A Munkáspárt az egészségügyi tevékenység fontos részének tekinti az alapítványi és egyéb tulajdonformában működő intézményeket. Az állam költségvetési pénzből azonban csak az állami és önkormányzati intézményeket támogathatja, kivéve, ha az állam által nem teljesített, hiánypótló tevékenységről van szó.

2. Jelentősen növelni kell az egészségügyi kiadásokat. Az egészségügy részesedése tíz éven belül érje el a GDP minimum 10 százalékát.

3. Rövidtávon az általános és kötelező, a szolidaritás elvén működő, államilag ellenőrzött és garantált, társadalombiztosításon alapuló, térítésmentes egészségügyi ellátást akarunk.

Hosszú távon, állampolgári jogon járó, térítésmentes egészségügyi ellátás bevezetést tartjuk szükségesnek. A Szociális Alkotmányban kell rögzíteni a térítésmentesen hozzáférhető, mindenki számára egyenlő egészségügyi ellátások körét.

4. Az állam feladata, hogy az egészségügyi rendszer egészét működtesse, összehangolja a helyi, az ágazati és a szakmai érdekeket.

5. Hosszú távú Egészségügyi Program rögzítse az egészségügy konkrét fejlesztési irányait. A program a Szociális Alkotmányban megfogalmazott társadalmi közmegegyezésre, a lakosság, a szakmai és társadalmi fórumok véleményére épüljön, több kormányzati cikluson keresztül érvényes legyen.

6. A gyógyszerárak legyenek összhangban a minimális jövedelmekkel. Az állam biztosítsa a hazai gyógyszergyártás elsőbbségét az azonos vagy hasonló gyógyhatású külföldi készítményekkel szemben.

7. Javítani kell a **foglalkozás- és iskolai ifjúság-egészségügyi** ellátást. Az államnak minden állampolgár számára biztosítania kell az elérhető **kórházi** ellátást, a **mentőszolgálat** és a **sürgősségi ellátás** hatékony rendszerét. Az EU elvárásainak megfelelően kialakuló régiókhoz az egészségügyi rendszert is hozzá kell alakítani.

A **megelőzés** eredményes megvalósítása érdekében ki kell alakítani a kötelező és az ajánlott szűrővizsgálatok széles rendszerét.

8. A korszerű és színvonalas egészségügyi ellátás biztosítékai az egészségügy dolgozói. Meg kell szüntetni az orvosok, az egészségügyi szakdolgozók megalázóan alacsony bérezését. Javítani kell munkafeltételeiket, tudományos tevékenységük ösztönzését.

Az egészségügy minden kérdését a legszélesebb szakmai és társadalmi körök részvételével és együttműködésével kell eldönteni. Rendszeresen megtartott Nemzeti Egészségfejlesztési Fórum foglalkozzon minden időszerű kérdéssel. Az Orvosi Kama-

ra mellett létre kell hozni a Nővérek és Egészségügyi Dolgozók Kamaráját is.

9. Minden gyermek és felnőtt – anyagi helyzetétől függetlenül – kapjon lehetőséget a rendszeres sportra és testnevelésre. A magyar sport alapja az óvodai, iskolai és diáksport, illetve a testi nevelés legyen. Az iskolákban szükség van a heti háromszori testnevelés órára. A közoktatás költségvetésén belül külön normatív keretet kapjon a testnevelés. Az önkormányzat területén az óvodai és iskolai sport fejlesztése érdekében igénybe kell venni az iskolán kívüli létesítményeket. Az úszásoktatás központi célfeladat legyen. Hozzá kell látni átfogó uszodaépítési programhoz. Folytatni kell a tornaterem-építési programot. Meg kell szüntetni a magyar sportlétesítmény-állomány nem sportcélú hasznosítását. Szükség van a felnőtt lakosság öntevékeny és szervezett szabadidős sportolásának támogatására.

10. Az egészség fejlesztése a jövőben elképzelhetetlen az emberi környezet megőrzése nélkül. A Munkáspárt olyan társadalmat akar, amely okosan gazdálkodik a környezettel, biztosítja az emberi környezet védelmét és fennmaradását. A környezetért folytatott harc küzdelem a kapitalizmus ellen is.

A környezet védelme, az egészséges környezet megteremtése legyen nemzeti ügy. A környezetvédelem a gazdaság minden szereplőjének feladata, de meghatározó szerepet kell vállalnia az államnak. Meg kell védenie természeti környezetünket. A **környezetkárosító termékek** termelését korlátoznia, az oktatási, egészségügyi, kulturális termékek termelését pedig ösztönöznie kell. **Új környezetvédelmi szemlélet** kialakítása érdekében az iskolákban a kötelezően elsajátítandó ismeretek közé kell emelni a környezetvédelem alapjait.

Nyilvánosság elé kell tárni minden egyes **üzem és létesítmény környezeti hatásait**, környezetkárosító vagy nem károsító voltát. Ennek a kutatásnak, vizsgálatnak tudományos igénnyel, lobbyérdekektől mentesen, a társadalom bevonásával kell zajlania, a döntések a társadalom megkérdezésével és ellenőrzésével szülessenek.

Magyarországon a környezetvédelem egyik legfontosabb területe a **korszerű mezőgazdasági termelés** kialakítása lehet. A **veszélyes hulladékokról** szóló törvény szigorítására, részletes szabályok kidolgozására van szükség. Korszerű eljárásokkal, szigorú ellenőrzéssel és hatékony érdekeltségi rendszerrel csökkenteni kell a veszélyes hulladékok előállítását. Haladéktalanul el kell

kezdeni a szennyvíztisztító és hulladéklerakó telepek hálózatának kiépítését.

Mindent megteszünk a CO_2 kibocsátás csökkentéséért. Szolidárisak vagyunk azokkal, akik a kiotói egyezmény betartásáért, és ez által a globális felmelegedés mérsékléséért szállnak síkra.

A környezetvédelem kiemelt feladata kell, hogy legyen **a víz és a levegő tisztítására** alkalmas berendezések kifejlesztése. Gyártásukat adókedvezményekkel kell támogatni. El kell érni, hogy minden településen, a legszegényebb társadalmi csoportok is **egészséges ivóvízhez** juthassanak.

A nagyvárosokban a környezetvédelem fontos területe **a közlekedés szervezése**. Budapesten kiemelt állami beruházásként átfogó közlekedésszervezési reformra van szükség.

Környezetvédelmi kérdésként is kell kezelni **a nukleáris és más tömegpusztító fegyverek problémáját** is. A XXI. században meg kell szabadulnunk a tömegpusztító fegyverektől. A Munkáspárt ennek érdekében is szorgalmazza olyan törvény, illetve alkotmánymódosítás megszületését, amely megtiltja nukleáris és más tömegpusztító fegyverek minden típusának magyarországi telepítését, alkalmazását.

V. VERSENYKÉPES MAGYAR GAZDASÁG

Magyarországnak biztosítania kell fennmaradását a globalizálódó világban.

1. A magyar gazdaság növekedése legalább 4 százalékkal haladja meg az EU-átlagot, s a fejlődésnek legyen mindenki haszonélvezője.

2. Az informatika és számítástechnika fejlesztése és társadalmi elterjesztése kiemelt társadalmi feladat. Fontos érdekünk, hogy a magas képzettséget igénylő szakmákat minél nagyobb arányban sajátítsák el az új generációk. Az információs forradalom eredményeinek alkalmazása jelentős előnyökkel jár a társadalom számára. Stratégiai célunk, hogy az Internet használatát az általános műveltség részévé kell tenni. Sokan nem engedhetik meg maguknak, hogy otthoni számítógépet vegyenek, és az iskolákon kívül kevés lehetőség van a világháló megismerésére. Ezért olyan hálózat kiépítését kezdeményezzük, amely a Teleházak mintájára, velük együttműködve elérhető áron adnak lehetőséget az Internet megismerésére, használatára. A számítástech-

nika élvezzen vám- és adómentességet. Az Internethez való kapcsolódást olcsóbbá kell tenni, az iskolai, önkormányzati és más közösségi kapcsolódás legyen ingyenes.

3. A magyar történelmi múlt része ipari kultúránk is, s hazai iparra jelentős szerep vár jövőbeni fejlődésünkben is. Az ipar talpra állítására Nemzeti Ipari Programra van szükség. Fejleszteni kell azokat az ágazatokat, ahol több évtizedes hagyományaink vannak, a gépgyártást, az elektronikai ipart, a vegyipart, a gyógyszergyártást, építőipart. Fejleszteni kell azokat az ágazatokat, amelyek döntően a belső szükségletet elégítik ki. Szükség van az élelmiszeripar és a feldolgozóipar fejlesztésére. Önálló energiapolitikára, saját termelésre van szükség. E célok érdekében szükséges magyar tulajdonú fejlesztési-kereskedelmi bank létrehozása.

4. Az infrastruktúra, a környezetvédelem, a szolgáltatások, a szellemi ágazatok fejlesztése, az idegenforgalom előmozdítása a következő évtizedek fejlődésének egyik meghatározó iránya lehet.

5. Az állam költse a GDP legalább 5 %-át kutatásra és fejlesztésre. Az állami megrendeléseknél részesítse előnyben a magyar termékeket.

6. A Munkáspárt szükségesnek tartja a multinacionális tőke uralmának korlátozását. A már idegen tulajdonba került stratégiai ágazatokat ismét magyar állami tulajdonba kell venni.

7. A hazai tulajdonú középvállalkozások megőrzését és fejlesztését alapvető feladatnak tekintjük. A gazdaságpolitikának segítenie kell tőkeszegénységük leküzdését, javítani hitelhez jutásuk feltételeit, a hazai gazdaság általános ösztönzésével javítania kell piaci lehetőségeiket. Segítenie kell a külföldi piacokra jutásukat. A kormányzat és a kisvállalkozói réteg között folyamatos együttműködésre van szükség. Szükségesnek tartjuk a kényszer- és kisvállalkozók erőteljes támogatását.

8. A privatizációt le kell állítani. A Munkáspárt a magántulajdonban lévő vállalkozások létezését ugyanakkor hosszú távon is elfogadja, szükségesnek tartja törvényi védelmüket.

9. A lakásépítés, lakásgazdálkodás legyen a következő évek egyik meghatározó gazdasági és szociálpolitikai feladata. E programnak tartalmaznia kell új lakások építését – különös tekintettel az olcsó bérlakásokra –, a lakásvásárlás és -csere előmozdítását. **A fiatalok számára biztosítani kell az első lakáshoz jutás lehetőségét.** Külön programra van szükség arra, hogy

a nagyvárosi lakások ne kerüljenek néhány nagytulajdonos kezébe, ugyanakkor biztosítani lehessen a városi lakások, házak helyreállítását, karbantartását.

10. A gazdaság demokratizálására van szükség. A gazdasági folyamatok ellenőrzésére foglalkoztatotti alapítványokat, tanácsokat kell létrehozni. Törvényben kell biztosítani a dolgozói közösségek jogát, hogy részt vegyenek a vállalati gazdasági döntések meghozatalában, magán- és külföldi cégek esetében is. A dolgozók elidegeníthetetlen joga legyen, hogy érdemben részt vegyenek a társadalmi javak elosztásában. **A gazdaságpolitika az emberi szükségletek kielégítését, az emberi képességek lehető legteljesebb kibontakoztatását segítse.**

11. A szociálisan érzékeny gazdaságpolitika megvalósításának eszköze a közszféra fejlesztése. A közszféra vállalja mindazt, amit a piaci nem ad, művészetben, kultúrában, oktatásban, szemléletben. A közszféra az emberi szükségletekkel foglalkozik. A közszférát a polgárok és vállalatok progresszív megadóztatásából kell fizetni. A közszféra az állam segítségével teljesíti feladatát.

12. Kiemelt feladat legyen az északi ipari megyék és a déli, dél-keleti agrár-ipari megyék fejlesztése.

VI. A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG JÖVŐJÉÉRT

Magyarország természeti adottságai miatt jó feltételekkel rendelkezik a mezőgazdaságban. A magyar agrárágazat történelmileg kialakult értékünk is: mezőgazdasági termelésre, a magyar vidék fejlesztésére a jövőben is szükség van.

1. A jelenlegi válság leküzdése közös nemzeti cél. Az agrártermelést stabilizálni kell, s a hosszú távú nemzeti érdekek alapján dönteni a tulajdonviszonyok alakulásáról. A felhalmozódott adósságot részben fel kell függeszteni, részben el kell engedni. Olyan támogatási gyakorlatot kell bevezetni, amely a termelés folyamatosságát segíti elő, a tulajdonformáktól független, diszkriminációmentes. A mezőgazdasági haszon ne kerüljön ki az ágazatból. Olyan hosszú távú, alacsony kamatokat alkalmazó hitelpolitikára van szükség, amely a mezőgazdaság jövedelmezőségéhez igazodik, és megoldja a napi finanszírozási gondokat. Segítséget kell adni az ellehetetlenült, csőd, felszámolás vagy végelszámolás alá került gazdálkodók jogutódjainak talpra állásához és a

termelés beindításához. A válság leküzdése elképzelhetetlen a hazai termelés hatékony piaci védelme, aktív gazdaságdiplomácia nélkül.

2. A Munkáspárt a vegyes tulajdonra épülő mezőgazdaság fejlesztését, a kialakult üzemszerkezet – a társas, a szövetkezeti, a magán- és a családi gazdaságok – stabilizálását tekinti célnak a következő évtizedekben.

Bármiféle privatizáció vagy tulajdonosváltás a termelői tulajdonlást erősítse. A föld csak a mezőgazdaságból élő, az adott településhez kötődő személyek és gazdasági szervezetek tulajdonában legyen.

A törvény szabályozza a földbérlet rendszerét is, segítse elő, hogy a földtulajdon és a földhasználat közeledjen egymáshoz.

Az Orbán-kormány megállapodását az EU-val felül kell vizsgálni. Külföldi csak kivételes esetben juthasson termőföldhöz, csak akkor, ha a föld fekvésének megfelelő helyen, a mezőgazdaságból él, beszél magyarul, rendelkezik a megfelelő szakképzettséggel, és helyi termelő nem tart a földre igényt.

3. A Munkáspárt a mezőgazdasági kistermelők, a szövetkezeti tagok, az agrárértelmiség, az alkalmazottak, a fiatalok, a nyugdíjasok érdekeit képviseli. Így az agrárintegrációnak a szövetkezéses útját támogatja.

A Munkáspárt a beszerző, értékesítő, feldolgozó, szállító, raktározó, szolgáltató, géphasznosító, biztosító, hitelező és más szövetkezeti formákat is szükségesnek tartja. A földforgalomban lehetővé kell tenni a mezőgazdasági szövetkezetek tulajdonhoz jutását.

A Munkáspárt támogatja a korszerű versenyképes állami gazdaságok fejlesztését.

4. A Munkáspárt olyan hosszú távú agrárpolitikát akar, amely biztos megélhetést, gyarapodást és perspektívát ad a mezőgazdasági termelőknek.

A magyar mezőgazdaságnak a világfejlődés meghatározó agrártendenciáit kell követnie úgy az üzemi méretekben, mint a működési formákban, a versenyképesség biztosításában, az integráció fejlesztésében. A mezőgazdasági termelésnek hosszú távon nyereségesnek kell lennie. A mezőgazdasági termékárak legalább átlagprofit szintű jövedelmet biztosítsanak a termelőknek. Biztosítani kell a mezőgazdaságból a rendszerváltás során kivont tőke visszajuttatását, a mezőgazdaság feltőkésítését.

A növekvő termelés piacát nagyobb részt az emelkedő életszínvonal eredményeként megjelenő hazai fogyasztásnövekedés adja, másrészt az ország fizetési mérlege egyensúlyának javítása érdekében megvalósított exportnövekedés.

5. Az államnak aktív szerepet kell vállalnia a vidék fejlesztésében, a mezőgazdaság korszerű működtetésében. Az állam határozza meg az agrárpolitika fő irányait, támogatási rendszerekkel biztosítsa az újratermelés zavartalanságát és a fejlesztést, folytasson aktív piacszabályozást és piacépítést. Aktív szerepet kell játszania a külső piacok feltárásában és biztosításában, a piacszerző pénzügyi konstrukciók működtetésében.

6. Korszerű, európai színvonalú vidéki életet akarunk. Céltudatos területfejlesztési politika biztosítsa az infrastruktúra és a szellemi erőforrások fejlesztését. A közlekedés fejlesztése útján váljon lehetővé, hogy a fővárosból bármely település hat óra alatt elérhető legyen. A helyi idegenforgalmi, kereskedelmi, kulturális vállalkozások kiemelt támogatására van szükség.

VII. Munkát mindenkinek, teljes foglalkoztatást

1. Minden munkaképes embernek joga van dolgozni, ezért a Munkáspárt olyan gazdaságpolitikát kíván folytatni, amely lehetőséget teremt a jövőben a teljes foglalkoztatás bevezetésére.

A teljes foglalkoztatás megszervezése, biztosítása az állam kötelessége. Támogatjuk a gyermekes anyák részmunkaidőben való foglalkoztatásának kiterjesztését, a távmunka elterjesztését, a munkakörülmények javítását, a munkahelyi környezetvédelem elterjesztését, az értelmes munkaszervezési formákat. **Munkát és nem munkanélküli segélyt kell adni az embereknek.**

2. Magyarország fokozatosan, de legkésőbb az ország EU-csatlakozásáig vezesse be a heti 35 órás munkaidőt, a bérszínvonal csökkentése nélkül.

3. Demokratikus ellenőrzésre, a kizsákmányolás korlátozására van szükség itt is. A Szociális Alkotmány érvényesítse az európai normákat, rögzítse a munkavállalók szervezetalakítási jogát, a kollektív alkuhoz való jogot, a szakszervezetek szerződéskötési jogosítványát.

A **társadalmi érdekegyeztetés** a társadalmi problémák kezelésének létfontosságú intézménye. Minden szinten, a munkahelyeken, az ágazatokban, a gazdaság egészében európai típusú és az európai normáknak megfelelő szociális párbeszédi intézményrendszerre van szükség.

Olyan új munkatörvénykönyvre van szükség, amely megfelel az európai normáknak, s védelmet ad a munkavállalóknak és a szakszervezeteknek, és valóban kötelezővé teszi a kollektív szerződések megkötését munkahelyi és ágazati szinten is.

Ebben a folyamatban megkülönböztetett szerepük van a szakszervezeteknek. A szakszervezet legyen független a munkaadótól. Legyen szervezetileg független a politikai pártoktól és az államtól. A Munkáspárt ezt védi. A társadalmi érdekvédelmi szervezeteknek aktív szerepet kell kapniuk az állami gazdasági döntések kidolgozásában, valóra váltásában és ellenőrzésében.

VIII. Tisztességes megélhetés

1. Európai teljesítményért európai béreket akarunk! A teljes munkaidővel megkereshető bér az európai polgárhoz méltó, tisztességes megélhetést biztosítson.

A szakmai bérarányokat a munka társadalmi hasznosságát figyelembe véve kell változtatni, és az igazságtalan bér- és fizetéskülönbségeket meg kell szüntetni. A létminimum alatti béreket, fizetéseket az EU-csatlakozás időpontjáig, illetőleg az azt követő éven belül létminimumszintre kell emelni. Az évenkénti minimálbér-megállapodásokban ez vezető szempont legyen. Az évenkénti bérszínvonal-növelés szakmai, ágazati szinten biztosítson érzékelhető reálbér-növekedést. A túlmunka díjazásának rendszerét és mértékét a szakszervezetekkel egyetértésben törvénnyel szükséges újraszabályozni.

2. Csökkenteni akarjuk a kirívó társadalmi különbségeket, esélyegyenlőséget kívánunk teremteni a társadalom különböző rétegei és csoportjai között. A Munkáspárt tudomásul veszi a tőketulajdon és általában a jövedelmet termelő magántulajdon létét, de elfogadhatatlannak tartja a jövedelemelosztás jelenlegi szélsőségeit, kevesek rendkívül gyors és nagymértékű gazdagodását, ugyanakkor a munkájukból élők és a nyugdíjasok nagy tömegeinek fokozódó elnyomorodását.

Átfogó szociálpolitikára van szükség. A társadalomnak jövedelempótlással, konfliktus-kezelő programokkal, gondoskodást nyújtó szolgáltatásokkal segítenie kell a hátrányos helyzetű rétegeket. A létminimum alatt élők számára állami eszközökkel kell biztosítani a minimális létfenntartás feltételeit, s megakadályozni a jelenség generációs újratermelődését. Fel kell számolni a hajléktalanságot.

3. A társadalom minden tagja számára alanyi jogon járó szociális minimumot kell meghatározni, s törvényben garantálni. A szociális kiadások nagyságát a GDP minimum 5 százalékában tartósan rögzíteni kell.

Minden állampolgárnak alapvető emberi joga, hogy száraz, fűthető, világítható, szellőztethető helyiségben, a napi értelmes tevékenységhez képest elérhető helyen élhessen, de ugyanilyen joga a napi egyszeri meleg étkezés, az orvosi ellátáshoz jutás is. Ez nem egyéni jótékonyság, hanem egészséges társadalmi érdek.

4. A nyugdíjkorhatár a nőknél 55 év, a férfiaknál 60 év legyen. A nők a felnevelt gyermekek számától függően kapjanak növekvő korkedvezményt.

Egységes, kötelező és államilag garantált nyugdíjrendszerre van szükség. Az állami nyugdíjrendszert szervezett és hatékony társadalmi ellenőrzés alatt kell működtetni. Biztosítani kell az önkéntes magánbiztosítás lehetőségét az általános állami nyugdíjbiztosítás mellett. A magánbiztosítás a magánvállalkozás része.

A nyugdíj munkaviszonnyal és járulékfizetéssel szerzett jog legyen, mint időskorra biztosított „kereset". A nyugdíjakat és a nyugdíjrendszert teljesen el kell választani a rendszeres „nemzeti segélyektől". Ez utóbbi mindenkor a költségvetést terhelje. Ugyanakkor a legkisebb nyugdíj is teremtsen alapot az emberhez méltó időskori létre.

A nyugdíjba beszámítható felső kereseti határt időről-időre meg kell szabni. Rövidtávon a létminimum alatti és az alacsony nyugdíjakat a költségvetésből szükséges rendezni, nem pedig a többi nyugdíjas rovására. A nyugdíjakat a nettó keresetek növekedési mértéke szerint kell a jövőben is indexálni.

5. Az árak, az árszínvonal stabilitását elsőrendű gazdaságpolitikai céllá kell tenni. Az árképzés, az áralakulás gyakorlatát pedig elsősorban gazdaságpolitikai, de ha szükséges, adminisztratív eszközökkel is meg kell tisztítani a spekulatív elemektől.

Mindezek érdekében az energiahordozók termelői és fogyasztói árát időről-időre maximálni szükséges. A külföldi tőkével kötött energetikai szerződéseket a nemzeti érdekek érvényesülését szem előtt tartva felül kell vizsgálni. A benzin árában csökkenteni kell a fogyasztási adó arányát. A spekulatív áremelésekből származó árnyereséget külön adóval el kell vonni.

6. A Munkáspárt radikális adóreformot akar. Az adó akkora legyen, hogy fedezze a társadalom közkiadásait. Az adó mértéke általában legyen kicsi, de a közterhekből a vagyonosok nagyobb részt vállaljanak. Hasznos lenne újraszabályozni a jövedelemből „munkaeszköz-költségként" leírható, valójában egyéni kényelmet szolgáló anyagi javak körét.

A tőkejövedelmeket minden szinten meg kell adóztatni. Fokozatosan meg kell szüntetni a külföldi cégek adómentességeit.

Jelentősen mérsékelni kell a fogyasztást terhelő adót, a közvetett adók részaránya az adóbevételekben kisebb legyen. El kell törölni a közszolgáltatások, így a villany, a víz, a gáz, továbbá a lakossági szolgáltatások, valamint az alapvető élelmiszerek általános forgalmi adóját. Mérsékelni kell az üzemanyagok és más lakossági célokat szolgáló termékek fogyasztási adóját.

Népszavazáson adóalkotmányt lenne célszerű elfogadni. A nép maga döntsön arról, milyen kötelezettségeket vállal az állammal szemben, és ezért ellenőrizhető és számon kérhető módon mit vár el cserébe. Alkotmányban kell rögzíteni, hogy a kormány milyen adókat vethet ki, az adóbevételeket mire használhatja, milyen feltételek mellett vehet fel államkölcsönöket. A kiszabás módja legyen demokratikus.

IX. Az esélyegyenlőség társadalma

Olyan társadalmat akarunk, amely a különbözőségek tiszteletben tartása mellett egyenlő esélyeket biztosít minden csoportja számára. Különösen sok feladat vár ránk abban, hogy a társadalmi élet minden területén egyenlő esélyekkel szerepeljenek a nők, a fiatalok, a kisebbségek.

1. A társadalomban meg kell valósulniuk a nők és a férfiak egyenjogúságáról vallott elveknek, s az ezektől elválaszthatatlan emberi méltóságnak. A napi életben is érvényt kell szerezni az ENSZ Alapokmányának és az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának. A nőket ne nyomhassák el, sem leplezett,

sem leplezetlen formában. A nők szerepéről rögzült patriarchális tudati felfogásnak meg kell szűnnie.

A nők a férfiakkal egyenlő szinten legyenek jelen a társadalom valamennyi szférájában, a döntéshozatali folyamatokban és hatalmi pozíciókban. Ennek érdekében el kell érni, hogy 10-15 éven belül a parlamenti képviselők, a miniszterek, a megyék és városok vezetésének legalább egyharmada nő legyen. Minél több nő vegyen részt a nőket és a családokat érintő törvények meghozatalában, tanácsadói és döntési szinten egyaránt.

A nő szabadon dönthessen arról, melyik életszakaszában akar családot vállalni. A kisgyermekes anyáknak rugalmas munkaidőt kell adni. A nőket a gyermekek számától függően kor- és jövedelemkedvezmény illesse meg.

Növelni kell a nők életét megkönnyítő szolgáltatások körét, bővíteni a bölcsődék, óvodák számát, csökkenteni az ellátási díjakat.

Az egyedülálló nőket és férfiakat egyaránt védeni kell. A gyermekét egyedül nevelő nőt vagy férfit ne lehessen elbocsátani munkahelyéről. Az egyedül maradókat – nőket és férfiakat egyaránt – meg kell védeni a tartós szegénységbe süllyedéstől.

A Munkáspárt azt kívánja, hogy a nők sajátos problémáiról ne csak a nők egymás között beszéljenek: váljanak ezek az ismeretek az általános műveltség részévé. Ugyanakkor ne csak beszéljünk a férfiak sajátos problémáiról, családi szerepvállalásáról, a családban, a gyermeknevelésben, a háztartásban kívánatos feladatmegosztásról, az együttélés problémáiról és kudarcairól, hanem tegyünk is meg mindent ennek megoldása érdekében.

Vessünk gátat a pornográfiának! Az állam nyújtson határozott védelmet a nemi erőszak, a szexuális zaklatás és kihasználás minden formájával szemben. Olyan társadalmat akarunk, ahol anyagilag senki sem szorul arra, hogy az utcán testével keresse meg jövedelmét.

2. A Munkáspárt azt akarja, hogy gyermekeink, unokáink egy szebb és jobb világban élhessenek.

Meg kell teremtenünk számukra az egymás közötti **egyenjogúságot**. Nem tehet különbséget fiatal és fiatal között a családi, anyagi, gazdasági, politikai háttér. **A fiatal elsődleges feladata a későbbi életéhez szükséges tudás megszerzése legyen.**

Minden fiatalnak alanyi joga legyen az első munkahely megszerzésére. Ennek biztosítása az állam feladata.

Minden fiatalnak legyen joga és valóságos lehetősége az első lakáshoz jutáshoz. Az állam vállalja fel ezt a feladatot. A kormány indítson állami bérlakás-programot, amely teremtse meg a fiatalok lakáshoz jutásának valós feltételeit. Olyan olcsó hitelekre is szükség van, amelyet a szerényebb helyzetben élők is vállalhatnak.

Minden eszközzel támogatjuk **a demokratikus ifjúsági mozgalmakat, szervezeteket**. Erősíteni kell a közösségi-közéleti tevékenység, a politikában való tájékozottság iránti igényüket.

3. Hazánk általános fejlődése biztosítsa minden **nemzetiség** számára a munka, a tisztességes megélhetés, az általános és a speciális nemzeti oktatás lehetőségét. A magyar államtól kapjanak meg minden lehetőséget nemzetiségi létük megőrzéséhez, nyelvük, kultúrájuk ápolásához, az anyaországgal való kapcsolatok építéséhez, s ahhoz, hogy hozzájárulhassanak a társadalom multinacionális kultúrájához. Az alkotmány rögzítse: a kifejezetten a nemzetiségeket érintő kérdésekről képviselőik egyetértése nélkül sem országos, sem helyi szinten nem lehet dönteni. A többség nem oszlathatja fel a kisebbség intézményeit, nem nyomhatja el a kisebbséget. A nemzeti kisebbségek kapjanak képviseletet a parlamentben.

4. Szemérmeskedés nélkül beszéljünk a cigányság problémáiról! A társadalomnak egyfelől tudomásul kell vennie a cigányság sajátos adottságait, másfelől pénzt, időt, türelmet kell áldoznia gondjaik megoldására. A következő tíz évben el kell érni, hogy a cigány fiatalok túlnyomó többsége elvégezze az általános iskolát, s a társadalom érdemben támogassa a tehetségesek továbbtanulását. Állami programokkal is segíteni kell, hogy a cigány emberek is dolgozhassanak. A törvény büntesse a cigánysággal szembeni diszkriminációt, társadalmi program legyen az előítéletek leküzdése.

X. A TUDOMÁNY ÉS A KULTÚRA A FEJLŐDÉS SZOLGÁLATÁBAN

1. A tudomány fejlesztését alapvető célunknak tekintjük. A tudománynak az ember érdekeit kell szolgálnia. A tudományos kutatás szabadsága mellett szállunk síkra. A tudományos eredmények felhasználása a politika és a gazdaságpolitika felelőssége. Tudatos médiapolitikával ismét közelebb kell hozni

egymáshoz a tudományt és a közönséget, a lakosságot. A tudás presztízsét növelni kell, mert ez hat ösztönzőleg a tudományok fejlődésére. A tudomány művelőinek sokkal nagyobb teret kell adni tevékenységük folytatásához, a közönséggel való kommunikációhoz.

A tudománynak segítenie kell környezetünk megvédését, az elpusztított környezet visszaállítását, a természeti törvények tiszteletben tartását. **A tudomány segítse a munkakörülmények javítását,** a munkaidő csökkentését, az életminőség jobbá tételét. A tudományok művelőinek erkölcsi kötelessége fellépni a butaság, a szándékos butítás, a tudással való visszaélés minden formája – és sajnálatosan tapasztalható terjedése – ellen.

Nemzeti értékeink védelmében lépünk fel a tudomány terén is. A tudományra is kiterjed a multinacionális tőke uralma. A tudományos erők összefogására, a tudományban dolgozók érdekeinek képviseletére és védelmére van szükség.

Határozottan ellenezzük a nyugati országok „agyelszívó" tevékenységét. A kormánynak a hazai tudományos élet fejlesztésével, a tudósok fokozott megbecsülésével meg kell állítania e folyamatot. De agyelszívásnak tekintjük azt is, ha a tudós emberek nyilvános véleményalkotását, szabad vitáját a politikai elit korlátozza, vagy saját céljaira használja.

Az államnak segítenie kell a tudományt. A tudományos kutatásoknak feltétlen szabadságot, több anyagi forrást kell biztosítani. Több tudományos könyvre és folyóiratra van szükség. A tudomány dolgozói képzettségükhöz és teljesítményükhöz méltó tisztességes fizetést kapjanak! Minden erővel segítenünk kell az innovációt, széles körben megismertetni a tudomány eredményeit.

Az Országgyűlés válasszon tudományügyi biztost. A tudományos kutatás-fejlesztés szervezésére a miniszterelnök felügyelete alatt országos műszaki-fejlesztési központ jöjjön létre.

2. Olyan társadalomban akarunk élni, amely minden tagja számára biztosítja a kulturálódás lehetőségét. A Munkáspárt ösztönözni kívánja a kulturális tevékenység valamennyi formáját, ami örömet szerez az embereknek, és a közösségi együttlétet erősíti.

3. A kultúrpolitika ösztönözze a magyar értékek védelmét és fejlesztését. A magyar kultúra védelme az európai kultúrák és a térség értékeinek védelmével együtt legyen eszköze az erőszakos globalizáció, az észak-amerikai kultúrtermékek dömpingje elleni fellépésnek. A magyar értékek vé-

delme előremutató legyen, szüntesse meg a provincializmust. A kultúrpolitika támogassa kapcsolódásunkat a szomszédos országok kultúrájához, teremtsen hidat a környező népek értékeihez. Segítse az európai közös felelősség, összetartozás kialakítását és elmélyítését.

A kultúra fejlődésének előmozdítása össztársadalmi, állami feladat. Állami eszközökkel kell megoldani a kulturális infrastrukturális beruházásokat. Az államnak kell a művészetek legfőbb mecénásának lennie.

A kultúra legyen sokoldalú. A kultúra humánus értékeit kívánjuk fejleszteni. Többet kell áldoznunk az irodalom ápolására. Indítsuk el az Olcsó Könyvek és a Jó filmek kis pénzért sorozat kiadását! A korszerű információs technikákat minden könyvtár számára hozzáférhetővé kell tenni. Támogatjuk a hivatásos és amatőrművészeteket. A kultúrházakat vissza kell adni a művelődésnek! Támogatni kell az alkotókat az igényes kultúra megteremtésében!

XI. Demokratikus Magyarország

Az elkövetkező évek feladata a polgári demokrácia védelme és egyidejű továbbfejlesztése. A társadalomnak ellenőriznie kell a parlamentet, a parlamentnek ellenőriznie kell a kormányt. A képviseleti demokráciát ki kell egészíteni olyan formákkal, amelyek közvetlen befolyást engednek az állampolgároknak a politikai döntéshozatalba, az ellenőrzésbe.

1. A választási rendszert arányossá kell tenni. Minden párt a rá leadott szavazatok arányában jusson képviselői helyekhez, így a parlament és az önkormányzatok nem egyes csoportosulások, hanem sokkal inkább az emberek, a társadalom érdekeit fejeznék ki. Az Országgyűlésnek **kevesebb képviselője, a képviselőknek nagyobb felelőssége legyen.**

2. A választók kapjanak jogot és lehetőséget a képviselői vitára bocsátott kérdésekben való tájékozódásra, a képviselők demokratikus befolyásolására, ellenőrzésére, beleértve a visszahívhatóságot is.

3. A választók közvetlenül válasszák a köztársasági elnököt, a megyei képviselő-testületek elnökeit.

4. Az állampolgár és az állam között minden szinten kétirányú kommunikációt alakítsunk ki. Állami Információs Szol-

gálatot javaslunk felállítani, melynek feladata az állami hivatalok és önkormányzatok egységes hálózatban való összekötése. Minden közintézményben ingyenesen használható terminálokat javaslunk felállítani, és a lehető leggyorsabban be kell vezetni az Internetes ügyintézést az állami hivatalokban és az önkormányzatokban.

5. Az önkormányzatok védelmére és fejlesztésére van szükség. Meg kell szüntetni az önkormányzatok kiszolgáltatottságát az államhatalommal szemben. Az önkormányzatoknak csak olyan feladat adható, amelyhez az anyagi feltételek is biztosítottak. A lehető legtöbb kérdésben szorgalmazzuk a közvetlen döntéshozatalt. Fokozni kell az önkormányzati munka nyíltságát, társadalmi ellenőrzöttségét, a lakossággal való együttműködését.

6. A társadalom egyre több területe a civil önkormányzatiság elve alapján működjön. Ehhez vezet a civil társadalom fejlődése, a civil szervezetek, gazdasági kamarák, társadalmi szerveződések részvétele a társadalom irányításában. A mai gyakorlat ugyanakkor egyre több példáját adja a társadalmi önszabályozásnak. Az országos törvényeknek egyre inkább csak a legáltalánosabb társadalmi normákat kell szabályozniuk, egyéb ügyekben az állampolgárok önszerveződő és önszabályozó közösségeire kell bízni a döntést. A társadalmi önszabályozást ki kell terjeszteni a gazdaságra, az iskolára, a családra, a munkahelyre és az önkéntes szervezetekre.

7. A médiát is hatalmi ágként kell elfogadni, s ezt rögzíteni kell az alkotmányban. Minden jelenlegi médiumban és a későbbi megszületőkben is szükség van állami tulajdonú intézményekre, amelyek a közérdeket leginkább szolgálni képesek. Ezek vezetőit a köztársasági elnök választásával egy időben, a parlamenti ciklus félidejében kell megválasztani. A sajtó- és szólásszabadság jegyében legyen minden állami dokumentum ingyenesen és könnyen hozzáférhető, mindenki hozzájuthasson minden őt érdeklő információhoz.

8. A jog szerepét erősíteni kell. A törvény előtt mindenki egyenlő, a törvény mindenki számára jelentsen kötelességet és védelmet. A társadalomban biztosítani kell, hogy a törvényeket betartsák, és az emberek minden segítséget megkapjanak jogaik védelmére. **Lényegesen meg kell gyorsítani a bírósági eljárásokat.**

Ugyanakkor el kell fogadni, hogy vannak olyan társadalmi helyzetek, amelyeket a valóságra lassabban reagáló jog eszközével

nem lehet kezelni. A **polgári engedetlenség** lehetőségét ezért a törvénynek biztosítania kell.

9. A közbiztonság megszilárdítása, a bűnözés visszaszorítása a következő évek egyik legfontosabb feladata. Mindenekelőtt szükségesnek tartjuk felszámolni a bűn terjedésének társadalmi gyökereit, az uralkodó elit erkölcstelen, korrupt magatartását, a munkanélküliséget, a szegénységet, a pénz mindenhatóságát, az állampolgári tehetetlenséget.

A Munkáspárt úgy véli, hogy a szervezett hivatásos bűnözők ellen jól fizetett, társadalmi tekintélynek örvendő, a legszigorúbb törvényesség feltételei között működő rendőrségre és igazságszolgáltatásra van szükség.

Indokolt a titkosszolgálatok számának csökkentése, tevékenységük fokozott társadalmi ellenőrzése, nyilvánosságuk növelése.

10. A vallás- és lelkiismereti szabadság hívei vagyunk. Határozottan el kell azonban választani egymástól az államot és az egyházat. Egyetlen vallási szervezetet sem szabad közpénzekkel előnyben részesíteni.

11. A demokrácia fejlődése megnyitja az utat a társadalmi egység felé. A folyamat hosszú, feltételezi az egymás iránti türelmet, a kultúrált párbeszédet, a közösségi gondolkodás és magatartás szabályainak elfogadtatását. A Munkáspárt határozottan elítéli az antiszemitizmust, a cigányellenességet, az idegengyűlöletet, a faji és mindenféle más megkülönböztetést a társadalomban.

XII. Világunk és a magyar külpolitika

Békés és nyugodt világban, független, demokratikus országként kívánunk élni.

1. A Munkáspárt ellenzi az egyoldalú külpolitikai és külgazdasági orientációt, kiegyensúlyozott, több pilléren nyugvó külpolitikát és külgazdasági politikát kíván. Földrajzi helyzetünknél, gazdasági fejlettségünknél és hagyományainknál fogva együttműködésre van szükség minden országgal. Új alapokra kell helyezni kapcsolatainkat a szomszédos országokkal, Oroszországgal és a volt Szovjetunió más utódállamaival, Kínával, az arab országokkal, Latin-Amerika országaival.

2. A Munkáspárt Magyarország NATO-tagságát átmenetinek tekinti. Magyarország csökkentse minimálisra részvételét a

NATO tevékenységében. Mielőbb lépjen ki a NATO katonai szervezetéből.

Tegyen meg mindent egy új átfogó európai biztonsági rendszer megteremtése, s ezzel egyidejűleg a NATO felszámolása érdekében. Ha erőfeszítése nem jár sikerrel, mondja fel tagságunkat a NATO-ban, s mondja ki a Magyar Köztársaság örökös semlegességét.

3. Magyarország területéről ki kell vonni az amerikai és más külföldi csapatokat. Az alkotmányban meg kell tiltani külföldi csapatok magyarországi állomásoztatását, a magyar szárazföld, víz és légtér átengedését külföldi államoknak katonai célokra.

Az alaptörvény mondja ki: magyar katona semmilyen körülmények között nem küldhető külföldre. Magyarország területére soha, semmilyen formában sem szabad atomfegyvereket és más tömegpusztító fegyvereket engedni.

4. A Munkáspárt elfogadja Magyarország csatlakozását az Európai Unióhoz az alábbi alapvető feltételek mellett:

Először, a csatlakozási szerződés biztosítsa hazánk teljes egyenjogúságát, nemzeti gazdasági értékeink megőrzését.

Másodszor, az Európai Unióhoz való csatlakozásnak a magyar társadalomban több legyen a nyertese, mint a vesztese.

Harmadszor, a hatalmon lévő politikai erők tegyenek meg mindent azért, hogy megszűnjön a munkavállalók korlátlan kiszolgáltatottsága a tőkével szemben, a nyugdíjas társadalom és a fiatal nemzedék tömeges szociális és kulturális leszakadása. Ennek érdekében a parlament még a csatlakozás előtt érvényesítse mindazokat a szociális rendelkezéseket, normatívákat, amelyeket az Európai Szociális Charta és más közös európai dokumentumok tartalmaznak.

Negyedszer, belépésünkről megfelelő tájékoztatásra épülő, széles, érdemi társadalmi vita után népszavazás döntsön. A vitában azonos megszólalási lehetőséget kell kapniuk a csatlakozás híveinek és ellenzőinek is. Külön népszavazás határozzon arról, hogy Magyarország csatlakozik-e a schengeni egyezményhez és az Európai Monetáris Unióhoz.

5. Magyarország az EU tagjaként tegyen meg mindent az Európai Unió átalakításáért, a szociális Európa megteremtéséért.

Az Európai Unió jelenlegi formájában nem a dolgozók, hanem a tőkések egyesült Európája. A tőkések Európájával szemben mi

a dolgozók, a független nemzetek Európájának hívei vagyunk. Magyarország tegyen meg mindent egy olyan szociális Európa megteremtéséért, amely elsőbbséget biztosít a foglalkoztatásnak, s mindenki számára biztosítja a szakmai képzés lehetőségét. Tegyen meg mindent a demokratikus Európáért, ahol az állampolgároknak joguk van az információhoz, a beavatkozáshoz, az ellenőrzéshez. A Munkáspárt szolidáris és békés Európát akar, amely a kölcsönös segítséggel és nem a konkurenciával keresi fejlődésének útjait, az együttműködéssel és nem a gazdasági háborúval, a leszereléssel és nem a kontinens militarizálásával.

6. A szomszédos országokban élő magyarság jelenünk és jövőnk része. A kapitalizmus nem oldja meg a nemzeti kisebbségek problémáját. Ezek tartósan és ténylegesen csak az elnyomott osztályok sérelmeinek orvoslásával, tagjainak felemelésével és az emberhez méltó élet megteremtésével párhuzamosan oldhatók meg.

A magyar külpolitika a kétoldalú kapcsolatok fejlesztésével segítse elő a bizalom és megértés kialakulását az adott ország többsége és a magyar kisebbség között. A külpolitikában abból induljunk ki, hogy a nemzetiségek jólétének, gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésének biztosítása nem az anyanemzet feladata, hanem azon országé, amelynek az állampolgárai, és amely országban az adót fizetik.

XIII. A Munkáspárt és a baloldal

1. A Munkáspárt számára fő érték az ember, az emberek szabadsága, egymás iránti szolidaritása, az igazságosság, az egyenlőség. Hazánk jövőjéül a szocialista társadalmat képzeli el. A marxizmust szellemi alapértéknek tekinti, alapvető szemléletmódként alkalmazza, nélkülözhetetlennek tartja a marxista elméleti munkát és vitákat. Ugyanakkor nyitott más szellemi értékek felé is.

A Munkáspárt a gondolkodó, felelősen cselekvő tagság demokratikus pártja. Közvetlen demokrácia érvényesül a párt vezetőinek választásában. A vezető szervek tagjai ellenőrizhetőek és visszahívhatóak.

Gyökerei a mai magyar valóságban vannak. Ápolja a magyar nép hazafias hagyományait, és védi a magyar nemzeti érdekeket.

A Munkáspárt internacionalista párt. A gyengék és kizsákmányoltak oldalán áll nemzetközi téren is. Az erőszak ellen lép fel, a békéért küzd. A világ baloldali és más haladó, demokratikus erőinek összefogását kívánja az emberiség jövője érdekében.

2. A Munkáspárt a kapitalizmus viszonyai között fő feladatának tekinti a tőkés rendszer lényegének leleplezését, következetes bírálatát. Harcol a munkásosztály, a dolgozói rétegek kizsákmányolása ellen, életkörülményeinek javításáért. Olyan programokat, követeléseket fogalmaz meg, amelyek a kapitalizmus túlhaladását szolgálják. A Munkáspárt részt vesz a polgári demokratikus intézményekben, elvi politikájával igyekszik mind több embert maga mellé állítani. A Munkáspárt bírálja az Európai Unió fejlődésében észlelhető dolgozóellenes törekvéseket.

Stratégiai céljai megvalósítása érdekében a Munkáspárt alkalmazzon olyan rugalmas taktikát, amely alapvető elveinek feladása nélkül reális mozgásteret biztosít legfontosabb feladatainak elvégzéséhez.

3. A Munkáspárt természetes szövetségesének tekinti a szakszervezeteket. A szakszervezetek hagyományai a baloldali mozgalmak közös értékei, amelyeket a Munkáspárt is őriz. A Munkáspárt a szakszervezetek megőrzése és szerepük erősítése mellett van. A Munkáspárt szeretné támogatóként, párttagként megnyerni a szakszervezetek egyre több tagját. Konkrét kérdésekben együttműködést kíván az ágazati szakszervezetekkel és tömörülésekkel.

4. A Munkáspárt tisztelettel tartja számon a magyarországi szociáldemokrácia harcát a munkavállalók jogaiért, változatlan ragaszkodásukat a szabadság, az egyenlőség, a testvériség, a szolidaritás alapértékeihez.

A szociáldemokrácia képviselői – minden sokszínűségük mellett – közösek abban, hogy a kapitalizmus javítását tartják céljuknak, s nem a szocializmus megteremtését. A XXI. század elején a szociáldemokrácia számos funkcióját a baloldali szocialista és kommunista pártoknak kell átvenniük, őrizve a hagyományos baloldali értékeket, hatékony védelmet teremtve a dolgozóknak a globalizált kapitalizmussal szemben.

5. A Munkáspárt egymás létezésének elfogadása s a kölcsönös előnyök alapján **kész érintkezési pontokat keresni minden olyan haladó szervezettel, párttal, civil szerveződéssel, amely az emberi, demokratikus értékek jegyében lép fel.**

6. A Munkáspárt nemzeti és nemzetközi méretekben küzd a munkások, a dolgozók testvéri szolidaritásáért. A szegények sorsának megváltoztatásáért harcol, nem tűr el semmilyen újgyarmatosítási törekvést, beleértve a kulturális, nyelvi gyarmatosítást. Védelmezi az emberi méltóságot, elítéli a különböző megaláztatásokat: a lelki terrort, a brutalitást, a gyermekkereskedelmet, a prostitúciót. Kezdeményezően lép fel a baloldali erők, gondolkodók összefogásáért.

A kommunista mozgalom pártjaival fejlesztjük a kétoldalú kapcsolatokat, s minden erőnkkel segítjük átfogó európai együttműködési formák kialakítását, a közös gondolkodást és fellépést az Európai Unió jelenlegi államaiban működő baloldali pártok és a felvétel előtt álló országok pártjai között. A Munkáspárt támogatja és ösztönzi a baloldali szocialista, kommunista és új baloldali pártok nemzetközi méretű együttműködését.

* * *

2001. május 26-án elfogadta a Munkáspárt 19. Kongresszusa

MUNKÁT MINDENKINEK, EURÓPAI BÉREKET, SZOCIÁLIS ALKOTMÁNYT!

A Munkáspárt választási programja

A Munkáspárt a munkások, parasztok, értelmiségiek, alkalmazottak, kis- és kényszervállalkozók, munkanélküliek, nyugdíjasok pártja. Azoké a magyar állampolgároké, akiknek a szocializmus évtizedeiben volt munkájuk, tisztességes megélhetésük és kiszámítható jövőjük.

Magyarország tőkés ország lett. A munkásembert alapvető jogaitól fosztották meg, szervezeteit szétverték. A magyar ipar nagy része külföldieké lett, a mezőgazdaság soha nem látott válságban van. Tömegessé vált a munkanélküliség, megszűnt az esélyegyenlőség, növekedtek a társadalmi különbségek, leépült az egészségügy, a kultúra.

Ma a munkást, a dolgozó embert, senki sem képviseli a parlamentben. A munkásemberről csak beszélnek, de semmit sem tesznek értük. Nem számíthatnak jobb életre, több megbecsülésre, amíg a Munkáspárt nincs a parlamentben.

A Munkáspárt a magyar dolgozót képviseli, és nem a hazai és a külföldi tőkét. A Munkáspárt nem barátai és üzletfelei gazdagodásáért politizál, hanem a rendszerváltás, a kapitalizmus, a globalizáció veszteseiért. A Munkáspárt sohasem hajolt meg a kapitalista politika előtt, s a jövőben sem fog meghajolni. A Munkáspárt bátran mer mások szemébe nézni: nem lopott, nem csalt, nem korrumpálódott.

A Munkáspárt megválasztotta miniszterelnök-jelöltjét. Programunk választ ad arra, hogy mit kíván a Munkáspárt a parlamentben tenni. Készek vagyunk részt vállalni Magyarország kormányzásának felelősségéből. Minden egyes szavazat, az Ön szavazata is ehhez ad esélyt!

1. SZOCIÁLIS ALKOTMÁNYT MAGYARORSZÁGNAK!

★ Széles körű társadalmi érdekegyeztetést követően népszavazás egészítse ki a jelenlegi alkotmányt. A Szociális Alkotmány rögzítse a mindenkori hatalom és a társadalom közötti szociális kapcsolatot. Mindenki dolgozhasson;

európai munkáért európai béreket kapjunk! Legyen ingyenes az oktatás, ingyenes az egészségügy! Meg kell menteni mezőgazdaságunkat! EU-rendszerű és színvonalú érdekegyeztetés legyen.

2. Munkát mindenkinek, teljes foglalkoztatottságot! Európai munkáért európai béreket!

- ★ Az állam támogatásával négy év alatt mintegy félmillió új munkahelyet hozunk létre.
- ★ Munkát, érvényesülési lehetőséget biztosítunk a 45-50 évesek nemzedékének is.
- ★ Védjük az egyedülállókat – nőket és férfiakat –, munkát, boldogulási lehetőséget teremtünk számukra is.
- ★ Elismerjük a kényszervállalkozók munkáját, támogatjuk megerősödésüket.
- ★ Fejleszteni fogjuk a hagyományos magyar iparágakat.
- ★ A magyar közlekedés fejlesztésében a vasútnak meghatározó szerepet kívánunk adni. Az államnak támogatnia kell nemcsak a vasúti pálya korszerűsítését és bővítését, de a vasúti vagonpark radikális megújítását is.
- ★ Megszüntetjük a multik eddigi kedvezményeit, s azt a hazai vállalatoknál munkahelyteremtésre fordítjuk.
- ★ Leállítjuk a privatizációt. Köztulajdonba vesszük a Postabankot, a közműveket, az áram-, gáz-, vízellátást. A villamos áram, a gáz, az olaj, a szén lakossági árát maximáljuk. Nem engedjük az árampiac liberalizálását.
- ★ Fokozatosan bevezetjük a 35 órás munkahetet.
- ★ A béreket évente, a nemzeti teljesítménynövekedés arányában, legalább 4-5 %-kal emeljük.
- ★ Stabil árakat biztosítunk, az infláció nem lehet 3 %-nál magasabb.
- ★ Szociális minimumot határozunk meg: mindenkinek legyen joga lakásra, munkára, egészséges étkezésre és orvosi ellátásra, művelődésre, üdülésre. A minimálbér érje el az átlagkereset 60 %-át, és legyen adómentes.

- ★ Törvényben tiltjuk meg azok kilakoltatását, akik önhibájukon kívüli okból nem tudják a közüzemi díjakat fizetni.
- ★ Szabad munkavállalást akarunk az Európai Unióban.

3. INGYENES, VILÁGI, DEMOKRATIKUS OKTATÁST!

- ★ Az oktatásra fogjuk költeni a GDP minimum 10 %-át.
- ★ Minden tanuló számára megteremtjük az érettségi feltételeit.
- ★ Ingyenessé tesszük a harmadik szakma megszerzését, a középfokú oktatás idejét a 24. életévig kiterjesztjük.
- ★ A pedagógusok kezdő fizetését legalább a minimálbér kétszeresére emeljük, a többi fizetést ennek megfelelően rendezzük.
- ★ Hétvégén és ünnepnapokon a múzeumlátogatás ingyenes lesz minden magyar állampolgárnak. Az iskolai kirándulásokhoz gyermekenként fix összegű állami támogatást biztosítunk.
- ★ Minden középiskolás számára egy nyelvből térítésmentesen biztosítjuk a felső fokú nyelvvizsga megszerzésének lehetőségét.
- ★ A lakossági telefon-alapdíjat megszüntetjük. Az Internethasználat árát radikálisan csökkentjük. A számítástechnikai eszközök vám- és adómentesek lesznek.
- ★ Mindenki számára megfizethetővé tesszük a sportolást. Az úszásoktatás ingyenes és kötelező lesz. Minden erővel támogatjuk a tömegsportot.

4. INGYENES EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁST!

- ★ Az egészségügy privatizációját leállítjuk, a privatizált létesítményeket köztulajdonba vesszük.
- ★ Az egészségügyre fogjuk költeni a GDP minimum 10 %-át.
- ★ Mindenki számára hozzáférhetővé tesszük az egészségügyi ellátást, beleértve a megelőzést és a rehabilitációt is. Megállítjuk a kisvárosi kórházak csődbe vitelét és felszámolását, megszüntetjük azt a gyakorlatot, hogy a szana-

tóriumokat csak azok tudják igénybe venni, akik ezt megfizetik.

- ★ A gyógyszerárak a nyugdíjból és a minimálbérből is megfizethetőek lesznek!
- ★ Az egészségügyi dolgozók keresetét egy kormányzati ciklus alatt minimum háromszorosára növeljük. A bérek növelése a betegekkel való fokozott gondoskodásra ösztönözzön.

5. Egészséges környezetet!

- ★ A környezet védelme, az egészséges környezet megteremtése legyen nemzeti ügy.
- ★ Mindent megteszünk a CO_2-kibocsátás csökkentéséért. Szolidárisak vagyunk azokkal, akik a kiotói egyezmény betartásáért, és ezáltal a globális felmelegedés mérséklésért szállnak síkra.
- ★ Nem engedjük, hogy Magyarország a multik szeméttelepe legyen! Az általuk termelt veszélyes hulladékot elszállittatjuk velük.
- ★ Biztosítjuk a szennyvizek tisztítását, a kommunális és veszélyes hulladékok ártalmatlanítását, támogatjuk szemétégetők építését. Elterjesztjük a szelektív hulladékgyűjtést.
- ★ Könyörtelen háborút indítunk a parlagfű ellen.
- ★ Támogatjuk az erdotelepítést a mezőgazdasági célokra alkalmatlan területeken.
- ★ Településeinken tiszta legyen az ivóvíz! Megvédjük folyóink tisztaságát. Érdemi együttműködést alakítunk ki a környező országokkal.

6. Az Európai Unióban is versenyképes magyar mezőgazdaságot!

- ★ A válságot leküzdjük. Biztos megélhetést, gyarapodást, jövőt adunk a termelőknek.
- ★ Az elmúlt 10 évben kivont milliárdokat visszaadjuk a mezőgazdaságnak. Az adósságok egy részét eltöröljük, egy

részét átütemezzük. Alacsony kamatú hitelekkel és támogatással fellendítjük a termelést.

- ★ Vegyes tulajdonra épülő mezőgazdaságot akarunk. Támogatjuk a társas, a szövetkezeti vállalkozásokat. Segítjük a családi vállalkozásokat. Lehetővé tesszük a szövetkezetek földtulajdonszerzését.
- ★ Megállítjuk az állami gazdaságok, kutató intézetek, tangazdaságok privatizálását.
- ★ Védjük a hazai termelést. Új piacokat szerzünk.
- ★ A magyar föld maradjon magyar! Az Orbán-kormány megállapodását az EU-val felülvizsgáljuk. Külföldi csak kivételes esetben juthasson termőföldhöz, csak akkor, ha a föld fekvésének megfelelő helyen, a mezőgazdaságból él, beszél magyarul, rendelkezik a megfelelő szakképzettséggel, és helyi termelő nem tart igényt a földre.

7. Európai szintű érdekegyeztetést!

- ★ A Fidesz cselédtörvényét eltöröljük. Új munkatörvénykönyvre teszünk javaslatot, amely valós védelmet nyújt, növeli a szakszervezeti és a munkavállalói jogokat.
- ★ A szakszervezeteknek minden olyan országos, ágazati és munkahelyi kérdés eldöntésében és ellenőrzésében joguk lesz részt venni, amelyek a dolgozókat érintik.
- ★ Alkotmányos kötelességgé tesszük az érdekegyeztetést. Ösztönözni és segíteni fogjuk az ágazati kollektív szerződések megkötését.

8. Növekvő és garantált nyugdíjakat! A nyugdíjkorhatár a nőknél 55 év, a férfiaknál 60 év legyen!

- ★ Kárpótolni fogjuk a nyugdíjasokat. Visszajuttatjuk azt az 52 milliárd forintot, amit az Orbán-kormány az 1998-as törvény módosításával elvett tőlük.
- ★ Egységes, kötelező és államilag garantált nyugdíjrendszer a célunk.

- ★ A nyugdíjkorhatár a nőknél ismét 55 év, a férfiaknál 60 év legyen!
- ★ Biztosítjuk a nyugdíjak értékállóságát, a régi nyugdíjak reálértékét helyreállítjuk.
- ★ Megemeljük az özvegyi és rokkantsági nyugdíjakat.

9. Biztos jövőt minden fiatalnak!

- ★ Minden fiatalnak lehetősége lesz az első munkahelyhez.
- ★ Olcsó bérlakás-építési programot indítunk, s minden fiatal hozzájuthat első lakásához. Az átlagos jövedelmű család számára is elérhető lakástámogatási rendszert teremtünk.
- ★ Minden gyermek joga, hogy családban nőhessen fel. A családi pótlékot a szociális helyzettől függően emeljük. A GYES és a GYED időtartamát meghosszabbítjuk, emeljük erre az időre járó díj mértékét. A gyermeküket egyedül nevelőket segítjük a munkahelyszerzésben.
- ★ 35 éves korig a családalapító fiatalok számára adókedvezményt adunk.

10. Radikális adóreformot! Ne a szegények – a gazdagok fizessenek!

- ★ A multinacionális cégeket és a privatizációból és korrupcióból meggazdagodottakat elszámoltatjuk és megadóztatjuk.
- ★ A nagy adósoktól behajtjuk az adó- és járuléktartozást. Elérjük, hogy az adóbevételek legalább egyharmadát a gazdasági szervezetek fizessék be a jelenlegi egytized helyett.
- ★ A személyi jövedelemadó évi 6 millió forint jövedelem felett 50 %, 12 millió felett 60 % lesz.
- ★ Fokozottan megadóztatjuk a tőzsdei és más tőkejövedelmeket.
- ★ Eltöröljük a lakossági szolgáltatások és közüzemi díjak, a villany, a víz, a csatorna, a vezetékes és tartályos gáz, a

tűzifa, a szén, továbbá az alapvető élelmiszerek, a gyermekruha, a bébiétel, a pelenka, az iskolaszerek és az alapvető sporteszközök általános forgalmi adóját.

★ A benzint kisebb fogyasztási adó fogja terhelni. A lakossági gépjármű-súlyadót eltöröljük, a luxusjárművekre adót vezetünk be.

11. A TÁRSADALMAT MEGSZABADÍTJUK A KORRUPTAKTÓL, A TOLVAJOKTÓL, A CSALÓKTÓL! DEMOKRATIKUS JOGÁLLAMOT TEREMTÜNK!

★ A parlament olcsóbb lesz, a választási rendszer arányos! A választó ellenőrizheti, és vissza is hívhatja a képviselőket! A képviselők fizetése nem lesz több a minimálbér ötszörösénél.

★ A jogrendszert alkalmassá tesszük feladatai elvégzésére. Egyértelmű, világos törvényeket vezetünk be, a bírósági ítéletekre nem kell majd évekig várni.

★ Letörjük a burjánzó bürokráciát. Az adófizető pénze szent lesz!

★ Harcot indítunk a félelem nélküli életért, megszilárdítjuk a közbiztonságot. Elérjük, hogy az utcán legyen rendőr, és éjjel-nappal nyugodtan érezhessük magunkat.

★ Mindenki ingyenesen hozzájuthat minden őt érdeklő információhoz.

★ A miniszterek, a képviselők, a polgármesterek legalább egyharmada nő legyen!

★ Valóságos sajtószabadságot teremtünk. A munkást, a dolgozót is látni akarjuk a tévében.

★ A civil szervezetek működését minden eszközzel segíteni fogjuk.

★ Minden eszközzel fellépünk az antiszemitizmus, a cigányüldözés, a kalandor nacionalista politika és a baloldali felfogásúak hátrányos megkülönböztetése ellen.

★ Megszüntetjük a kötelező sorkatonai szolgálatot. A hivatásos katonák erkölcsi és anyagi elismerését méltó módon biztosítjuk.

★ Köztéri szobrot emelünk Kádár Jánosnak.

12. Magyarnak maradni az Európai Unióban is!

- ★ Magyarország belépéséről az Európai Unióba – **megfelelő** tájékoztatásra épülő, széles, érdemi társadalmi vita **után** – népszavazás döntsön. Népszavazás döntsön a **közös valutához**, a schengeni egyezményhez való esetleges **csatlakozásról** is.
- ★ Még a csatlakozás előtt érvényesíteni kell mindazokat a szociális rendelkezéseket, amelyeket az Európai Szociális Charta és más nemzetközi dokumentumok tartalmaznak.
- ★ Magyarország részvételét a NATO tevékenységében a minimálisra kívánjuk csökkenteni.
- ★ Ellenezzük, hogy hazánk területén atomfegyverek és más tömegpusztító fegyverek legyenek.
- ★ Magyarország területéről ki kell vonni az amerikai és más külföldi csapatokat.
- ★ Magyar katona külföldön ne harcoljon! Haza kell hívni a magyar katonákat!
- ★ Sokrétű együttműködést teremtünk a szomszédos országokkal. Érvénytelenítjük a sokba kerülő és igazságtalan státustörvényt.

Szociális Alkotmányt!
Munkát mindenkinek, teljes foglalkoztatottságot!
Európai munkáért európai béreket!
Ingyenes egészségügyi ellátást!
Ingyenes oktatást!
Az Európai Unióban is versenyképes magyar mezőgazdaságot!
A Munkáspártra leadott szavazat nem elveszett szavazat!
A Munkáspárt a rendszerváltás, a kapitalizmus, a globalizáció veszteseinek pártja!
Kádár idején jobb volt – a Munkáspárttal jobb lesz!

2001. szeptember 22-én elfogadta
a Munkáspárt Központi Bizottsága

VÁLOGATÁS POLITIKAI BESZÉDEKBŐL, ÍRÁSOKBÓL

SZILÁRD HITTEL ÉS KEMÉNY MUNKÁVAL

★ A Munkáspárt 19. kongresszusa elé ★

Thürmer Gyula írása

A Munkáspárt újjászületése óta most tartjuk hatodik kongresszusunkat. Pártunk a magyar munkásmozgalom értékeinek örököse, ezért annak idején átvettük a korábbi pártkongresszusok számozását. *Ez a hat kongresszus azonban már közösen megélt, közösen megharcolt, legújabb kori történelmünk része, új értékes hagyományaink egyike, hasonlóan a Kádár évfordulókhoz, a május elsejékhez, vagy a március 8-i tüntetésekhez.*

Legutóbbi kongresszusunkon úgy döntöttünk, hogy a párt vezetőit négy évre választjuk, és szervezeti kérdésekkel, így a szervezeti szabályzattal is csak négyévente foglakozunk. Így tisztújítás csak 2002-ben lesz esedékes. Most kétnapos vita lesz a Munkáspárt programjáról és választási programjáról, és megválasztjuk a párt kormányfő-jelöltjét.

Marxista párt marxista programja

Közel három évet dolgoztunk a programon. Az irányelveket megvitatta a 18. Kongresszus és a tagság is. Ezt követően készült el a program tervezete, amely szintén megjárta szervezeteinket, és nagyon sok értékes vélemény segítette gyarapodását. Marxista programot fogadunk el. A Munkáspárt célja a tőkés kizsákmányolás felszámolása, a kizsákmányolástól mentes közösségi társadalom megteremtése. Programunk hosszabb távra szól és felvázolja mindazt, amit ma tudunk a jövő társadalmáról. Ugyanakkor a közvetlen holnaphoz is szól. Benne van az is, amit ma és holnap cselekednénk, a politikában, a parlamentben, a kormányban. A program biztos eszmei és politikai iránytű lesz a kezünkben. Segítségével nem tévedünk el a parlamenti és önkormányzati munkában sem.

A választási program szervesen épül hosszú távú programunkra. Természeténél fogva csak arra koncentrál, amit szerintünk a következő három-négy évben kellene megoldani. Választ ad arra, hogy mit kíván a

parlamentben a Munkáspárt kormánya tenni. A munkáspárti kormány nem a gazdagok kormánya lesz, nem a multik kormánya, hanem a munkások, parasztok, értelmiségiek, alkalmazottak, kis- és kényszervállalkozók, munkanélküliek, a nyugdíjasok, egyszóval dolgozó emberek kormánya. A program is nekik szól.

Jobb esélyek – magabiztos politika

A Munkáspárt politikai helyzete ma jobb, mint korábban és esélyei is jobbak a parlamenti bejutásra. Ez azzal magyarázható, hogy maguk az emberek több konkrét tapasztalattal rendelkeznek. Nem is olyan régen még azért irigyelték a tőkés országok munkanélkülijeit, mert ott több segélyt kaptak, mint nálunk fizetést. Sokan elhitték, hogy nálunk is így lesz. Nem így lett! Egy évtizede senki sem hitte, hogy milliók sorsa lesz a kiszolgáltatottság, a reménytelenség ma már tudják az emberek.

A társadalom differenciálódott. Egyesek mértéktelenül gazdagodnak, mások pedig reménytelenül szegényednek. A differenciálódás végbe megy a pártokhoz való viszonyban is. Az emberek három választás után azt is kezdik érteni, kire is számíthatnak. Az MDF Európát, jólétet ígért, a valóság pedig a gazdaság katasztrofális visszaesése lett. Az MSZP ki nem mondott, kódolt üzenete az 1994-es választásokon az volt, hogy ha nem is lesz 3,60 a kenyér, de úgy fogunk élni, mint Kádár idején. Ismét tömeges csalódás! A Fidesz bemesélte a nagymamáknak, hogy az unokájának nem lesz tandíj, de lesz munka, megélhetés. Széles tömegek érzik most becsapottnak magukat.

Nem meglepő ezért, hogy sokan kezdenek a Munkáspártra figyelni. A kezdeti időszak ránk ragasztott kliséi már lekoptak. A nagy többség már nem a múlttal azonosít bennünket, vagy ha mégis, akkor pozitív értelemben, hiszen azt mondják: akkor jó volt a munkásnak, a Munkáspárt pedig azt akarja, hogy ma jó legyen a munkásnak. Tény az is, hogy a Munkáspártot még nem próbálták ki, az összes többi párt már volt nemcsak a parlamentben, de a kormányban is. A kongresszuson jelen lesznek képviselőjelöltjeink is, akikről elmondható: nem loptak, nem csaltak, nem voltak semmilyen ügyben, nem úgy, mint a parlamenti pártok emberei. Ismerik, érzik, tudják a munkásember gondjait, nem úgy, mint a parlamenti pártok emberei.

A Munkáspárt maga is sokat változott. Tapasztaltabbak és magabiztosabbak lettünk. Érezni, hogy a párt akarja a választási sikert, és ezért tesz is. Elhatároztuk, hogy mind a 176 választókerületben lesz jelöltünk. A nehezebb helyekre fokozottan odafigyelünk. Pest megyében személyesen megyek el mind a 16 helyre, és nem hagyjuk, hogy gond legyen.

Budapesten már a jelöltek felkészítése folyik okosan, helyi erőfeszítésekkel. A dabasi sikertelenség felhívta a párt helyi vezetőinek figyelmét, hogy a kopogtatócédula-gyűjtés szervezését már most meg kell szervezni. Vannak gondjaink, de amint nemrégen a jászberényi városi vezetés újjáválasztása mutatta: minden gondot meg lehet oldani, ha mindent alárendelünk a parlamenti bejutásnak.

Marad-e a jobboldal?

A Fidesz győzni akar, s nem válogat az eszközökben. Saját támogatói már jól jártak. Jutott nekik a Széchenyi-terv pénzügyi juttatásaiból, az útépítésre, színházépítésre, filmforgatásra, millenniumi ünnepségekre szánt pénzekből. A Fidesz most gyorsított ütemben megpróbálja megvenni vagy legalábbis elkábítani a társadalom más rétegeit. Ki ne örülne a 40 ezer forint minimálbérnek? Kinek nem jó, ha többet keres a közalkalmazott? A látványos lépések mögött azonban ott a szomorú tény: a magyar gazdaság növekedéséből csak igen szűk rétegek részesülnek, a többség nem.

Az osztogatás mellett az agymosás is elindult. Miközben az ország látványosan szegényekre és gazdagokra oszlott, a Fidesz-propaganda azt akarja elhitetni, hogy a Fidesz vezetése alatt nagy nemzeti egység van. Sőt történelmi folyamatosság! Orbán a 30 millióért helyreállított dolgozószobájában büszkén mutogatja, hogy ugyanabban a székben ül, ahol Tisza, Bethlen, sőt talán Bárdossy is. A státusztörvénnyel meg próbálják elhitetni, hogy ők még a magyarságot is egyesítik, ugyan nem a valóságban, de ahogy ma szokás, virtuálisan.

A Fidesz nyerni akar jövőre. Abban bíznak, hogy az első fordulóban hagyományos táboruk mellett ők nyerik meg a fiatalokat. A társadalom elégedetlen rétegeit, pedig reményeik szerint leköti a MIÉP. A második fordulóban pedig működik a jobboldali pártszövetség. A jobboldal sorait lényegében már most elrendezték. A kisgazdákat ketté törték, és most választhatnak: vagy a Fidesszel jutnak be a parlamentbe vagy sehogy. Ezek után az MDF-nek sincs más választása.

A Fidesz vezetői lépten-nyomon kijelentik, hogy semmi közük a MIÉP-hez. Ez azonban nem igaz. Egyrészt, a kormány politikája naponta szaporítja a MIÉP lehetséges választóit. Az elégedetlen munkás, akit öt év után a multi is leépített, az ötvenhez közeledő értelmiségi, aki most tudna igazán alkotni, ha nem a könyörtelenség, a gátlástalanság lenne ma a törvény, tanácstalan. Nos, ők azok, akik szívesen hallgatják Csurka ígéretét arról, hogy meg kell tisztítani a közéletet a liberálisoktól, ma-

gyarán a zsidóktól, s persze Erdélynek, a Vajdaságnak is függetlenné kell lenni.

Aki a Munkáspárt ellen tesz, a MIÉP-et segíti!

A Munkáspárt radikálisan bírálja a kapitalista rendszert. Szociális kritikája sok elégedetlen embert képes meggyőzni és megnyerni, éppen azokat, akiket a MIÉP megcéloz. Ezek az emberek nem fognak a Fideszre szavazni, mert nem hisznek neki, de nem fognak az MSZP-re sem, mert az MSZP politikája nem róluk, nem a szegényekről szól. Ebből két dolog is következik. *Először, a MIÉP erősödését csak a Munkáspárt lenne képes megakadályozni. Másodszor, aki akadályozza a Munkáspárt bejutását a parlamentbe, akarva-akaratlanul a MIÉP-nek segít. Az MSZP vezetése ezt az igazságot nem ismerte fel. Az idő megmutatja, mi ez: tévedés vagy bűn?*

Az MSZP nem akar a Munkáspárttal együttműködni. Miért is akarna? Az elutasítás a jelenlegi MSZP lényegében van. Az MSZP a kapitalizmust akarja erősíteni, a Munkáspárt harcol ellene. Az MSZP mindig és mindenben kiszolgálta a külföldi tőkét, a Munkáspárt soha semmiben. Az MSZP csak Orbán Viktort és embereit akarja leváltani, és a saját embereit a helyükbe ültetni. A Munkáspárt a munkást, a dolgozót akarja a parlamentbe juttatni, miközben természetesen bírálja Orbán kormányát is.

Az MSZP vezetői pontosan tudják, hogy a Munkáspárt komoly erő, és képes lesz szavazatait növelni. Jól jönne nekik, ha a második fordulóban a gesztenyét mi kaparnánk ki. Taktikájuk világos: az első fordulóban az SZDSZ-szel mennek, bízva abban, hogy az értelmiség melléjük áll. A második fordulót illetően pedig abban bíznak, hogy a Munkáspárt szavazói automatikusan rájuk szavaznak. Pedig nem szavaznak rájuk, mert tíz év alatt az emberek a pártok szempontjából is differenciálódtak. Ebbe a tévedésbe 1998-ban az MSZP belebukott, belebukhat jövőre is.

A nagytőke képviselője a szocialista miniszterelnök-jelölt

A szocialisták hatalomra jutásához a nagytőke komoly reményeket fűz. Először is, a szabad lopásból részesülhetnének olyan körök is, amelyeket Orbánék most kihagynak az állami megrendelésekből. Másodszor, köztudott, hogy az MSZP körei jobb viszonyt alakítottak ki a német politikai és gazdasági körökkel, mint a Fidesz. Az Orbán-kormány itt komolyan mellé nyúlt. Itt pedig nagy pénzek vannak. Bármit is veszünk,

repülőgép-vásárlás, villamosvásárlás, katonai teherautók ügye, távközlés liberalizálása, mindig ugyanott vagyunk.

Medgyessy Péter kitűnő bankár, üzletember, udvarias partner. Olyan személyiség, aki – eltérően más politikusoktól – bennünk sem ébreszt rossz emlékeket. Ha véglegesen őt választják, talán képes lesz megszabadulni azoktól a gondolati kliséktől, amelyeket a Munkáspárttal kapcsolatban ő is ismételget. De illúziónk ne legyen! Akármilyen kiváló személyiség is Medgyessy Péter, megválasztásával az MSZP kristálytisztán a nagytőke és a multinacionális tőke programjával indul a választásokra, s újra egymásra találnak az SZDSZ mögött álló tőkés erők és az MSZP mögötti tőkés körök.

Jóváhagyás előtt álló programunk megfogalmazása nagyon is érthető: *„A XXI. század elején a szociáldemokrácia számos funkcióját a baloldali szocialista és kommunista pártoknak kell átvenniük, őrizve a hagyományos baloldali értékeket, hatékony védelmet teremtve a dolgozóknak a globalizált kapitalizmussal szemben."* Kongresszusunk és választási sikerünk fontos lépés lesz ebben az irányban.

Megjelent A Szabadság 2001. május 25-i számában

THÜRMER GYULA, A MUNKÁSPÁRT ELNÖKÉNEK BESZÉDE A PÁRT 19. KONGRESSZUSÁN

(BUDAPEST, 2001. MÁJUS 26.)

Küldött elvtársak!
Tisztelt képviselőjelöltek!
Kedves vendégeink! Barátaim!

Öröm végignézni a sorokon. Öröm látni Titeket, látni, hogy vagytok, éltek, dolgoztok. Öröm látni, hogy erősek vagyunk, bátrak és elszántak. Tíz éve együtt mondtunk nemet a rendszerváltás szennyhullámára. Együtt építettük, együtt gyámolítottuk a pártot. Együtt védtük minden támadással, lejáratással szemben. Együtt biztattuk, bátorítottuk magunkat: ne csüggedjünk, elvtársak, egyszer kijövünk a sötétből, egyszer kilépünk az elszigeteltségből, egyszer lesz hangunk, erőnk, befolyásunk.

S most itt vagyunk, elvtársaim, sikerült! **A Munkáspárt politikai erő, a holnap parlamenti pártja, amit nem lehet letagadni, elhallgatni, megkerülni.** A Nőnapon ezrek követeltek Szociális Alkotmányt a pénzügyminisztérium előtt. Ezek mi voltunk! Gazdák tízezrei olvasták röplapunkat: magyar mezőgazdaságot akarunk az EU-ban is. Ezek is mi voltunk! Május elsején vörös zászlók lengték be a Hősök terét. Ezek is mi voltunk!

A Munkáspárt még soha sem választott miniszterelnök-jelöltet. Ma ezt is megtettük. Megtettük, mert úgy éreztük: itt az ideje. Tíz éve nem vettek volna komolyan bennünket. Ma éppen a munkásemberek kérdezik minden nap: hol vagytok, mikor jöttök? Legyetek hangosabbak, bátrabbak!

Itt vagyunk, barátaim! Nektek válaszolunk ma, a miniszterelnök-jelöléssel is, a programunkkal is. **Részt akarunk Magyarország irányításából. Részt akarunk, mert jobbak vagyunk, mint a mostani parlamenti emberek. Jobbak vagyunk, becsületesebbek, tisztességesebbek.**

A mi oktatási miniszterünk biztos jobb lesz, mint Pokorni és egész csapata együttvéve. A mi tanáraink nem ígérték oda a gyerekek lelkét senkinek, sem az esztergomi érseknek, sem a multiknak. A mi tanáraink a gyerekeket szeretik, nem a hatalmat. Ezért jobbak ők már ma is.

A mi orvosaink a nép egészségét akarják fejleszteni, s nem Brüsszelben jó pontot szerezni. A mi orvosainkból jó miniszterek lesznek, a

mostaniakból soha. Az egészségügyi miniszter nem is igazi miniszter, csak ítéletvégrehajtó, az EU ítéletvégrehajtója. Ne feledjétek: a hóhér is gyilkos, csak engedélye van rá. Mikola úrnak is van pecsétes papírja. Az EU megmondja, hol kell megrövidíteni a közkiadásokat, ő meg végrehajtja. Ezért kell leváltani őt is, meg a kormányt is.

A jobboldalnak nagyon nem tetszik, hogy erősödünk. Kizárnak bennünket a sajtóból, sőt fenyegetőznek. A jövő héten ide jönnek a NATO-külügyminiszterei. A kormány nagyon beijedt, hogy kimegyünk az utcára és elrontjuk az imázsukat a nyugati gazdáik előtt. Mi a NATO-t nem szerettük, nem szeretjük, és soha nem fogjuk szeretni. Mi nem akarjuk, hogy fegyverekre költsünk iskolák és Internet helyett. Nem akarjuk, hogy amerikai katonák legyenek Magyarországon. Nem akarjuk, de most nem megyünk tüntetni. Nem ülünk fel a titkosszolgálatok provokációinak. Nem teszünk szívességet a jobboldalnak és kormányának.

Orbán Viktort azonban megkérdezném: ha Demeter Ervin apja a MIÉP képviselőjelöltje, akkor Demeter Ervin hogy lehet a titkosszolgálati miniszter? A szélsőjobboldalról nem beszélni kell, hanem tenni ellene.

A Munkáspárt küzd a szélsőjobboldal ellen. Radikálisan bíráljuk a kapitalista rendszert. A mi szavunkat értik a becsapott, félrevezetett, reményfosztott szegények, a lecsúszott és meghasonlott értelmiségiek is. Azok, akiket a MIÉP céloz meg. Ezek az emberek nem fognak a Fideszre szavazni, mert nem hisznek neki, de nem fognak az MSZP-re sem, mert az MSZP politikája nem róluk, nem a szegényekről szól.

Ebből, barátaim, az következik, hogy **a MIÉP erősödését csak a Munkáspárt képes megakadályozni.** Senki más, csak mi. De ebből más is következik, s ezt üzenjük az MSZP vezetésének és soron következő kongresszusának: **aki akadályozza a Munkáspárt bejutását a parlamentbe, akarva-akaratlanul a MIÉP-nek segít.**

Elvtársak, barátaim!

Ma elfogadjuk a Munkáspárt programját. A program pártunk közös műve. Ezt a programot a pártban mindenki magáénak érezheti, és hiszem, hogy magáénak is érzi. Köszönöm minden tagunknak és szervezetünknek, hogy elmondták, megírták javaslataikat. Köszönetet mondok a Programbizottság tagjainak, akik három éven át nagy türelemmel és szakértelemmel dolgoztak. Köszönet illeti a pedagógusainkat, orvosainkat, agrárosainkat és más szakembereinket.

Külön is köszönöm a gazdaságpolitikai kollégium tagjainak munkáját, akiknek a legszerteágazóbb kérdésekben kellett jó javaslatokat ki-

dolgozni. Karacs elvtársnő igazi emberi lelkesítője és kitűnő politikai vezetője volt e munkának.

Köszönöm a Központi Bizottság felelősségteljes véleményeit és támogatását. Utoljára hagytam Elnökségünket. A program azért is jó, mert az Elnökség minden egyes tagja kivette részét a kimunkálásában, és politikailag egységesek vagyunk megítélésében, s ami döntő, végre akarjuk hajtani.

A program nem a múltról szól, a következő 15-20 évről. Amit a múltról mondanunk kell, elmondtuk a programirányelvekben. A program nem a múltról szól, de a múltat nem engedjük kidobni. Nem kell szégyellned, hogy a szocializmusban nőttünk fel. Soha sem kell szégyellned! De ha ránézel a mai magyar valóságra, akkor különösen nem! A szocialista Magyarország diplomát adott neked, munkát, biztonságot. A tőkés Magyarország munkanélküliséget, kiszolgáltatottságot, kilátástalanságot.

Nézzétek csak meg! Egyre-másra jelennek meg könyvek Kádár Jánosról. Lejáratni nem tudták Kádárt, elfeledtetni sem, most el akarják venni tőlünk. **Nem engedjük Kádár Jánost elvenni, Kádár János a miénk, a magyar dolgozóké, a magyar népé.**

A mi programunk marxista program, munkásprogram. A Fidesznek is van programja, de az nem a tiéd. A Fidesz-papák három gyerekük tőkés boldogulását alapozzák most meg, generációs kapitalizmust teremtenek. A pénzt oda nyomják, ahol már van. Az ő gyerekeik lesznek majd az EU hivatalnokai, a NATO tábornokai. Orbán Viktor most azért kilincsel a bíborosoknál, hogy az Úristen áldását is ők, és csak ők kapják meg.

A szocialisták arról beszélnek, hogy itt az ideje a szociális váltásnak. De ne legyen illúziód! A rendszerváltást nem azért találták ki, hogy a melósnak jobb legyen, hanem, hogy a tőkéseké legyen a hatalom. A privatizációt nem azért verték át tűzzel-vassal, hogy a magyar ipar jobb legyen, hanem hogy odaadják a gyárakat a külföldieknek, meg saját maguknak. **Az MSZP vezetése a nagytőkével megy, nem veled.**

Magyarországon mi vagyunk a munkások pártja. Magyarországon mi harcolunk a kapitalizmus ellen. Magyarországon mi küzdünk a kizsákmányolás ellen. Ez pedig erő a mai Magyarországon. Ezért nem örülnek a sikereinknek a jobboldalon sem, meg az MSZP vezető köreiben sem.

Elvtársak!

A programvita során voltak, akik azt mondták: programunk nem elég marxista, elcsúszunk a szociáldemokrácia irányába. Nem, elvtársak! **Mi ellenezzük, bíráljuk, szívünkből utáljuk a kapitalizmust. A jövőnk a szocializmus! Ez programunk döntő és meghatározó eleme.**

De az erőviszonyokkal is tisztában vagyunk. Orbán Viktor nyugodtan alhat, felesége nyugodtan süthet pogácsát a másnapi parlamenti látogatóknak. Álmukat NATO-katonák őrzik. A gyárakra meg a multik vigyáznak, mert az övék lett. S, ahogy elnézem, Orbán-apuka kőbányái sincsenek veszélyben. Kapitalizmus lesz holnap is és talán holnap után is! Ez a magyar valóság.

A munkás pedig ma várja, hogy tegyünk érte. Örül, ha mi bíráljuk, szidjuk, leleplezzük a kapitalizmust. Sőt ezt még jobban kell tennünk, mert az embereket elhülyítik. **De a munkásnak ma kell enni adnia a gyereknek, ma kell befizetni a részleteket, ma kell élnie.** Nem várhat addig, amíg győz a szocializmus. A programunk tehát egyszerre iránytű is a szocializmusba, de olyan tervek sorozata is, amit a kapitalizmusban is meg lehet, sőt meg kell valósítani.

A mi programunk munkásprogram, mert a munkásnak fogunk adni, és a tőkéstől elvenni. Eltöröljük a lakossági szolgáltatások és közüzemi díjak áfáját, a tej, a kenyér, a gyermekruha, az iskolaszerek és sok minden más áfáját is. De megadóztatjuk a tőzsdézőket, megadóztatjuk a terepjárókat, a luxusvillák mellé épített magánuszodákat. Elszámoltatjuk magánlőterek, a golfparadicsomok gazdáit. Megkérdezzük a budai luxus lakóparkok lakástulajdonosait is, miből telik félmillióra egyetlen négyzetméterért.

A mi programunk munkásprogram, mert a multikat korlátok közé akarjuk szorítani. Megadóztatjuk őket. Megvonjuk az állami kedvezményeket. A stratégiai ágazatokat ismét magyar tulajdonba vesszük.

A mi programunk munkásprogram, mert a privatizációt általában is le akarjuk állítani. Közösségi tulajdont akarunk a közüzemeknél, a stratégiai ágazatoknál, de hosszú távon is tudomásul vesszük a magántulajdonban lévő hazai vállalkozások létét.

Mi azt mondjuk: költsük az ország pénzét az oktatásra és az egészségügyre. Legyen az oktatás és egészségügy ingyenes. Ez is munkásprogram, mert e nélkül a szegény ember gyereke szegény marad. De jól jár ezzel Magyarország is, mert versenyezni tudunk az európai népekkel. E nélkül elveszünk.

Teljes foglalkoztatást akarunk teremteni, dolgozhasson mindenki. Építeni fogjuk a gazdaságot, a magyar ipart. Megvédjük a ma-

gyar mezőgazdaságot az Európai Unióban is, megélhetést, gyarapodást biztosítunk a termelőknek.

Európai teljesítményekért európai béreket akarunk. Az inflációt megfékezzük. A nyugdíjakat felemeljük, mert mi tudjuk, hogy a nyugdíjból ma nem lehet megélni.

Megtisztítjuk a szennytől, a bűntől, a korrupciótól a közéletet. Azt akarjuk, hogy a képviselőket ellenőrizhessék a választók és visszahívhassák. Lefegyverezzük és felszámoljuk az őrzővédőnek álcázott magánhadseregeket. Az Orbán-kormány kormánypolitikává tette a gátlástalanságot. Mi kormánypolitikává tesszük a tisztességet és a törvényességet.

Mi azt javasoljuk: minderről fogadjunk el Szociális Alkotmányt. Munkásérdek ez? Az! Közös magyar érdek? Meggyőződésünk, hogy az! Megvalósítható? Megvalósítható! Ehhez nem kell győznie a szocializmusnak. De harcolni kell érte. A kapitalizmusban az a tied, amiért megharcoltál. De ehhez a munkásnak, a dolgozónak ott kell lennie a parlamentben.

Barátaim!

A világ nem az, mint tíz éve. Ma már tudjuk, mi a munkanélküliség, mi a nyomor, mi a kapitalizmus. Jövőre a választás nem arról szól, hogy a tülekedő pártok közül ki könyököl ki magának több helyet a parlamentben. **A választás arról szól, hogy az ország kié is lesz a következő évtizedekben.**

A hivatásos bérpolitikusoké? A meghasonlott pénzéhes naplopóké? A terepjárós újgazdagoké? A nagybani adócsalóké? A multik legjobb magyar kiszolgálóié? Az övéké lesz az ország hosszú időre, vagy mi is beleszólhatunk az ország ügyeibe, mi, a szegények, az elesettek? Értük van az ország vagy mi értünk is? Ez itt a kérdés!

Amíg a munkás nincs ott a parlamentben, a munkásnak nem lesz szava Magyarországon. Amig a Munkáspárt nincs ott a parlamentben, minden törvény téged zsákmányol ki, a te életedet keseríti meg. Nehogy azt hidd, hogy majd a gyerekednek jobb lesz! Amíg nem vagyunk a parlamentben, a szegény ember gyerekéből szegény ember, a gazdagéból gazdag lesz.

Mi megteszünk mindent, hogy ránk szavazhassatok. Ha sokan szavaztok ránk, lesz erős frakciónk, ha még többen, beleszólunk a kormányalakításba. Velünk csak nyertek, nélkülünk csak veszíthettek!

Elvtársak!

Befejezésül köszönöm, hogy engem választottatok kormányfőjelöltnek. Köszönöm, hogy támogattok közös harcunkban. Köszönöm, hogy hisztek bennem.

Köszönöm, hogy hisztek a párt Elnökségében. Kitűnő emberek, jó politikusok, a munkások ügyének elkötelezett hívei ők. De mindenek előtt köszönöm, hogy hisztek a Munkáspártban, hisztek erőnkben, hisztek önmagatokban.

Polgári ellenfeleink már hangosan mondogatják: mit ugrálsz, úgysem leszel miniszterelnök! Tudjátok, mit: igazatok van! A Ti miniszterelnökötök semmi pénzért nem leszek. Mérget vehettek arra, hogy nem leszek a multinacionális tőke miniszterelnöke. Nem leszek a pökhendi újgazdagok miniszterelnöke. Nem leszek az állami tolvajok fejedelme.

De leszek a munkások védelmezője! Leszek a parasztok szószólója. Leszek az értelmiségiek, az alkalmazottak becsületes képviselője. Leszek a kis- és kényszervállalkozók, a munkanélküliek támogatója. Leszek a nyugdíjasok támasza. Leszek a dolgozó emberek miniszterelnöke! S még valamit! Én leszek az első miniszterelnök, aki betartja ígéretét.

Éljen a Munkáspárt!
Éljen a szocializmus!

SZOBROT KÁDÁR JÁNOSNAK!
A Munkáspárt sajtótájékoztatója

Thürmer Gyula, a Munkáspárt elnöke az alábbi nyilatkozatot tette a Munkáspárt **2001. augusztus 13-i sajtótájékoztatóján**:

1. A Munkáspárt július 7-én bejelentette: kezdeményezi, hogy Kádár Jánosnak állítsanak köztéri szobrot Budapesten, a Köztársaság téren.

Tettük ezt azért, mert úgy gondoljuk: Kádár János a XX. század legnépszerűbb és legsikeresebb magyar politikusa, és a kádári életmű az elmúlt század legnagyobb és legeredményesebb modernizációs programja, a világhoz való felzárkózás legsikeresebb kísérlete volt.

Tettük ezt azért is, mert úgy látjuk: erkölcsi, politikai hidakkal kell áthidalni azt a szakadékot, amely ma elválasztja a rendszerváltás, a globalizáció sok millió vesztesét a néhány százezer nyertesétől. Lehetőséget kívántunk adni a politikai hatalomnak, hogy lépjen osztálykeretein, és vegye tudomásul, hogy a jelenlegi hivatalos értékek mellett más értékek is léteznek a társadalomban.

2. A Munkáspárt javaslatát a társadalom, a közvélemény nagyon jól fogadta. Ezt mutatta a TV2 telefonos felmérése, ezt jelzi a Munkáspárthoz beérkezett sok ezer levél és telefonhívás, a személyes találkozók. **Az emberek többsége igenis akarja, hogy Kádár Jánosnak legyen köztéri szobra Budapesten.**

Az emberek többsége igenis azt gondolja, hogy jobb volt fiatalnak lenni a szocializmusnak, de öregnek is. Jobb volt 45-50 évesnek is lenni, mert mindenkinek lehetett munkája, mindenki kamatoztathatta tehetségét, míg a mai 45-50 éveseket a tőkés rendszer a szemétdobra dobta, mint szükségtelen régi rongyot.

A javaslat fogadtatása mást is jelez. **Az emberek tudják, hogy a Munkáspárt az egyetlen párt, amely őrzi Kádár János emlékét, az egyetlen párt, amely a magyar dolgozót képviseli és nem a hazai és a külföldi tőkét, az egyetlen párt, amely a rendszerváltás, a kapitalizmus, a globalizáció veszteseit képviseli. Az emberek a parlamentben akarják a Munkáspártot látni, mert egyre többen érzik, hogy amíg nincs ott a Munkáspárt, a törvények nem értük, hanem ellenük születnek.**

3. A propaganda ma nem a vesztesek kezében van. A nyertesek meg megkísérlik lejáratni a Munkáspárt javaslatát. Teszik ezt azért, mert tudják: aki ma Kádár Jánosnak akar szobrot, az a kapitalista rendszer, a mai magyar politika ellen tiltakozik.

'56-os ügyet igyekeznek kreálni, miközben a Kádár-szobor nem '56 kérdése, hanem a máé. Nem lehet és nem szabad a mai világot sem 1956, sem a rendszerváltás szemszögéből nézni. Nem a régi barikádokat kell újakkal kiegészíteni, hanem közös megoldásokat kell találni azért, hogy versenyezhessünk az EU nálunk gazdagabb és erősebb országaival.

Azt állítják, hogy a Kádár-szobor megosztaná a társadalmát, s sokak érzéseit sértené. A társadalmat nem kell megosztani, a rendszerváltás és a kapitalizmus már megtette. Az ország tele van olyan szobrokkal, amelyek sok embernek nem tetszenek, de tudomásul veszik. Nagy Imrének van szobra, a „pesti srácoknak" van szobruk. Nagykanizsán vissza lehetett állítani a trianoni emlékművet is, sőt vissza lehet csempészni a Horthy-rendszert A Kádár szobor világosan jelezné, hogy a többség nem a múltat akarja visszahozni, hanem a jelent akarja jobbá tenni.

4. A Munkáspárt nevében július 18-án levelet küldtünk a magyar miniszterelnöknek és Budapest főpolgármesterének.

Orbán Viktor eddig nem válaszolt. Egy rádióinterjúban közölte: „Szoborállítás ügyben a főpolgármester úr illetékes, hogyha Budapest területén akarnak ilyen szobrot állítani. Én arra kérem a Munkáspártot, hogy tőlem ehhez támogatást ne kérjen, pénzügyi hozzájárulást pedig végképp ne, mert ez nem olyan cél, amit személyesen támogathatónak ítélnék."

Demszky Gábor személyes véleményét közölte levélben: „személy szerint nem támogatom javaslatukat, mert politikai elveim, meggyőződésem és egész eddigi tevékenységem merőben ellentétes és összeférhetetlen mindazzal, amit Kádár János képviselt."

A Munkáspárt tiszteletben tartja Orbán Viktor és Demszky Gábor személyes véleményét. Semmit mondó válaszukat azonban nem fogadja el, mivel ők közhivatalnokok, a kormány, illetve a főváros első emberei. Követeljük, hogy a kormány és a fővárosi közgyűlés foglalkozzék a kérdéssel.

5. A Munkáspárt országos aláírásgyűjtő kampányt kezd augusztus 20-án, amely október végéig tart. Minimum kétszázezer aláírást kívánunk összegyűjteni. Az aláírásokat átadjuk Orbán Viktornak és Demszky Gábornak. A gyűjtés eredményeiről folyamatosan tájékoztatjuk a parlamenti és budapesti közgyűlési képviselőket.

Erkölcsi és politikai nyomást kívánunk gyakorolni a kormányra, a Fővárosi Közgyűlésre. Lássák be: itt az ideje, hogy itt, a Köztársaság téren szobrot emeljenek Kádár Jánosnak.

JÓ ÚTON HALADUNK
Thürmer Gyula írása

A parlamenti pártok választási öldöklése már megkezdődött. Nem egyszerűen durva kampányról van szó, hanem kérlelhetetlen küzdelemről a hatalom megtartásáért, illetve megszerzéséért, amelynek vadnyugati eszközeit jórészt a Fidesz diktálja. Feltételezhető, hogy a választásokat a törvény megengedte lehetőségek közül inkább a korábbi időpontra, jövő év áprilisára írják ki. Vélhetően ez jobban megfelel a kormány érdekeinek, hiszen így a május elsejei baloldali megmozdulások már nem befolyásolhatják az emberek döntését. A választásokig nem sok idő marad hátra, s nagyon sok a tennivalónk is. Az elmúlt hónapok történései azonban bizonyítják: jó úton haladunk.

Szükség van a Munkáspártra a parlamentben

Az emberek kezdik megérteni, hogy a Munkáspártra igenis szükség van a parlamentben. Bármelyik mai belpolitikai eseményt is vegyük, látható, hogy a parlamenti pártok saját levükben főnek. Egymásnak és egymás ellen kreálnak botrányokat. A Szabadi államtitkár körüli teátrális hercehurca, a gyereket váró vezérigazgató-asszony bilincsbe verése nem azt szolgálja, hogy megtudjuk, vajon hova lettek a mezőgazdaságnak szánt milliárdok, s egyáltalán miért lehetett válságba juttatni a magyar mezőgazdaságot. A Fidesz leszámol kisgazda ellenfeleivel, egyedül akarja a jobboldalt vezetni, s ő akarja a magyar földet a saját klienseinek, magyarnak és külföldinek tovább adni.

A parlamenti pártok egymást kérdezik és egymásnak is válaszolnak. A televízióban kis különbséggel ugyanazokat a megszokott arcokat látjuk. A képviselők többségének szavatossági ideje már lejárt, megromlottak politikailag is, erkölcsileg is. S, ami a legdrámaibb: amikor olyan nemzeti és európai sorskérdéseket kell eldönteni, mint az EU-csatlakozás, a magyar parlament pártjai ugyanabban a mocsárban próbálnak üdítő forrást találni, ahol tíz éve kényelmesen dagonyáznak.

Nehogy azt higgyük, hogy ez csak a kormánypártokra igaz. Igaz az ellenzékre is, az MSZP-re és az SZDSZ-re is. Az MSZP úszott a nacionalista árral, és megszavazta a státustörvényt, pedig tudhatta, hogy kalandorság, és az itthoni kisemberek megsegítésétől veszi el a pénzt. Az SZDSZ-nek, mint általában, most is jogi problémái voltak, miközben e gyalázatos törvény elfogadása a magyar politika egyik valóságos vizsgája volt. Mi, a Munkáspárt ellene szavaztunk volna.

A parlamenti ellenzék kierőszakolta az Országgyűlés rendkívüli ülésszakát. Félreértés ne essék! Nem értek egyet Orbán-papa bányáival. Azzal sem, ahogyan a Fidesz tagadja a miniszterelnök szerepét a Szabadi-ügyben. De nem ilyen kérdésekben kell rendkívüli parlamenti ülést összehívatni. Mi mást követelnénk a parlamentben. Például azt, hogy számoljon el a kormány az EU-tárgyalásokkal. Valóban olyan jó, hogy ilyen ütemben zárják le a tárgyalási fejezeteket, vagy a kormány túlontúl sok engedményt tesz az EU-nak? Gyanítom, hogy ez utóbbi az igaz. De ezt nem lehet érzelmi alapon eldönteni, ehhez kéne a rendkívüli ülés is, s mindenekelőtt a lehető legteljesebb nyilvánosság. Gyanítható azonban, hogy ebben a kérdésben a kormánypártok és az ellenzék cinkosai egymásnak.

A Fidesz nagy magyar álma

A mai parlamenti pártok képtelenek a leglényegesebb kérdésre válaszolni. Mi lesz a vesztesekkel? Mi lesz azokkal a milliókkal, akik vesztesei minden kormánynak, Antallétól Hornén át Orbánéig, akik vesztesei a kapitalizmusnak, a rendszerváltásnak, a globalizációnak, és akik – ha így folytatódik – vesztesei lehetnek az EU-csatlakozásnak is?

Ne tessék azt hinni, hogy a Fideszt ez nem foglalkoztatja. A Fidesz vezetői értik a szakmát, tudják, hogy a hatalmat el lehet veszíteni. A Fidesz-kormány jóllakatta közvetlen klientúráját, az állami megrendelésekből, a Széchenyi-terv pénzeiből jutott sok mindenkinek. Most az állami többletbevételekből megveszi azokat, akikre feltétlenül szüksége van, így a köztisztviselőket, a vezető értelmiségieket. A többieknek marad a látszat. A nyugdíjasnak ugyan emelték a nyugdíját, de az áremelésekkel el is vették. Ugyan több fiatalt vesznek fel az egyetemre, de az egyetemeken a kiscsoportos foglalkozáson is százan vannak, mert a tárgyi feltételek nem javulnak. Közben egy nagy magyar álomba ringatnak valamennyiünket, amiben van olimpia, Bánk bán, Mátyás király, csak éppen a tömegek maradnak ki belőle.

Munkáspárti ébresztő

A Munkáspárt megzavarta ezt a nagy magyar álmot. Július 7-én bejelentettük: kezdeményezzük, hogy Kádár Jánosnak állítsanak köztéri szobrot Budapesten, a Köztársaság téren. Senki sem várta, senki sem merte feltételezni, hogy a Munkáspárt előáll ezzel a javaslattal. És senki sem várta, hogy a közvélemény így reagál. A TV2 ifjú szerkesztői olyan

biztosak volt a negatív fogadtatásban, hogy kétszer is megszavaztatták a nézőt. Vesztükre! Az emberek többsége igenis akarja, hogy Kádár Jánosnak legyen köztéri szobra Budapesten.

A javaslat fogadtatása mást is jelez. Az emberek tudják, hogy a Munkáspárt az egyetlen párt, amely őrzi Kádár János emlékét, az egyetlen párt, amely a magyar dolgozót képviseli és nem a hazai és a külföldi tőkét, az egyetlen párt, amely a rendszerváltás, a kapitalizmus, a globalizáció veszteseit képviseli.

Kádár Jánost a XX. század legnépszerűbb és legsikeresebb magyar politikusának tartják, és tudják, hogy nem csak fiatalnak volt jobb lenni a szocializmusban, de öregnek is. Jobb volt 45-50 évesnek is lenni, mert mindenkinek lehetett munkája, mindenki kamatoztathatta tehetségét, míg a mai 45-50 éveseket a tőkés rendszer a szemétdobra dobta, mint szükségtelen régi rongyot.

A Munkáspárt nem Kádár-képpel indul a választásokon. De igenis tudjuk, hogy kezdeményezésünk jelentős erkölcsi és politikai tőkét jelent nekünk. Augusztus 20-án beindul aláírásgyűjtési kampányunk. Menjünk el az emberekhez, kérjük meg, írják alá, támogassanak bennünket, s természetesen szavazzanak jövőre ránk!

Mi lesz a vesztesekkel?

De térjünk vissza a vesztesekre! A parlamenti ellenzék is érzékeli a problémát. Az MSZP ezért találta a ki a szociális rendszerváltás, a szociális fordulat eszméjét. Hol hamis ez a gondolat? Ott, hogy a rendszerváltást nem azért hajtották végre, hogy a munkásnak és a parasztnak jobb legyen, hanem azért, hogy elvegyék tőle a gyárat, a földet, a hatalmat, és jó legyen az új tőkésosztályoknak. Hamis azért is, mert amikor a szocialisták hatalmon voltak, éppen az ellenkezőjét tették annak, mint amit most ígérnek. A pénzügyi stabilizálás jegyében iskolákat zártak be, kórházakat szerveztek át, csökkentették a szociális és egyéb közkiadásokat. Most nem kéne népszavazási kampányt folytatniuk, ha akkor tisztességes munkatörvénykönyvet fogadnak el, és megengedik a szövetkezetek földvásárlását. Nem ezt tették! Súlyosan téved az, aki azt gondolja, hogy a szocialisták éppen most akarnak a rendszerváltás sok millió vesztesének jobb életet teremteni.

Mi azt mondjuk, hogy a rendszerváltás veszteseinek, a Munkáspártnak kell a parlamentben lennie. Akkor és csak akkor van esély arra, hogy a törvények ne a vesztesek ellen szóljanak, hanem értük is. A Munkáspárt ellenérdekelt, egyetlen tőkés körhöz sem tartozik, s így ez a

garancia arra, hogy nem hallgat a korrupciós ügyekről sem, s azok érdekét szólaltatja meg, akik a parlamentbe küldték.

Az MSZOSZ minap jutatta el hozzánk levelét arról, hogy mit vár a választásokon induló pártoktól. Ők is kimondják: „Valamennyi kormány a tőkeérdekeket tekintette prioritásnak, a munkavállalók jelenlegi és jövőbeni biztonsága megrendült." Szükség van tehát a Munkáspártra, amelyet nem érdekelnek a tőke érdekei.

Ha a Munkáspárt nem kerül a parlamentbe, két dologra lehet számítani. Egyrészt, a társadalmi feszültségeket nem lehet sokáig elfojtva tartani, de azok nem parlamentáris formában fognak előjönni, hiszen nincs megfelelő parlamenti képviseletük. Másrészt, a feszültségek mögött álló erők megkísérlik érdekeiket a szélsőjobboldal pártján, a MIÉP-en keresztül érvényesíteni.

A Munkáspárt – az egyetlen megoldás a MIÉP erősödése ellen

Itt érdemes szólnunk az FTC eladása körüli botrányról. Nyilvánvalóvá vált, hogy a MIÉP kihasználja a magyar társadalomban meglévő antiszemita hangulatot. Nyilvánvalóvá vált az is, hogy a MIÉP tovább lépett, s választási fegyverré tette a zsidóellenességet. Erősödése esetén a zsidóellenesség a parlamenti, netán a kormánypolitika része lesz. Sajnos, nyilvánvalóvá vált az is, hogy a politika szereplői rosszul reagálnak erre. A Fidesz nem tagadta meg külső szövetségesét. A liberális közvélemény elkezdte magyarázni, hogy nem is olyan nagy a MIÉP-veszély. Ne dugjuk a fejünket a homokba! A MIÉP erősödésének veszélye nagy.

A zsidószervezetek jogi úton keresnek elégtételt. Lehet, hogy a bíróság elmarasztalja a MIÉP alelnökét, de attól még semmi sem változik, sőt a zsidóellenes erők megkapják mártírjukat is. A Munkáspárt mindig elutasította az antiszemitizmust, s korrekt viszonya van a MAZSIHISZ-szel. Ma ennél többre is szükség lehet. Annak közös végiggondolására, hogy ki, melyik párt képes szavazatokat elvenni a MIÉP-től, s ezzel objektíve megakadályozni erősödését. Meggyőződésünk, hogy ez csak a Munkáspárt lehet.

Be kell látni, hogy az antiszemitizmus természetes alapját a társadalmi elégedetlenség, a kiszolgáltatottság adja, az a helyzet, amikor saját gondjaimra a legegyszerűbb magyarázat a másokra mutogatás. Olyan politikát kell folytatni, amely a kisemberek, a vesztesek gondjain akar enyhíteni, s nem csak az általános fejlődés maradékát veti oda nekik. Ez pedig nem megy a Munkáspárt nélkül.

Erősebbek lettünk

A választási munka idén májusig terjedő első szakasza feladatait a párt alapvetően megoldotta. A Munkáspárt 19. kongresszusa elfogadta a párt hosszú távú programját. Elfogadta a választási program politikai alapjait. A Központi Bizottság szeptemberben véglegesíti azt. A kongresszus megválasztotta a Munkáspárt miniszterelnök-jelöltjét is. Lényegesen javult a párt aktivistáinak és tagjainak hangulata. A kongresszus, a Kádár-rendezvény és más akcióink nyomán általánossá vált az a vélemény, hogy a Munkáspárt képes bejutni a parlamentbe, és ennek érdekében mozgósítani kell a párt minden belső tartalékát.

A választási szereplésünk sikere döntő mértékben függ attól, hogy mind a 176 egyéni választókerületben legyen jelöltünk, és képesek legyünk a kopogtatócédulákat összegyűjteni. Itt vannak még gondjaink, de megoldhatóak. A felkészülés jelenlegi második szakaszának legfontosabb feladata az egyéni jelöltek kiválasztása, amit október végéig be kell fejeznünk.

Az Elnökség ülésein a megyei szervezetekkel együtt áttekinti a választási munkát, különös tekintettel a nehézségekkel küzdő megyékre és Budapestre. Eddig Pest megye és Budapest pártvezetőivel és jelöltjeivel folyt közvetlen beszélgetés. A tapasztalatok biztatóak. A KB decemberben áttekinti a választási felkészülés állását.

Megkezdjük a területi listák összeállítását. Az elmúlt választások tapasztalatait itt is hasznosítanunk kell. Nem érdemes és nem szabad a párt erőit lekötő belső vitákba belemenni. Közösen kell dolgoznunk. Vagy együtt jutunk a parlamentbe, vagy sehogy.

A jelöltjeink kiválasztása után legyen mindenütt aranyszabály, hogy nincs tovább vita. A mi jelöltjeink a legjobbak, minden párttagnak és pártszervezetnek kutyakötelessége támogatni, akár tetszett a jelölt, akár nem. Segíteni fogjuk jelöltjeinket mindenben, amiben tudjuk. A jelöltek politikai felkészítésének legfontosabb fóruma a Munkáspárt jelöltjeinek országos találkozója lesz előreláthatólag október 6-án, illetve a januári pártértekezlet.

A női képviselő jelöltek számára külön találkozót is szervezünk. Büszkék is vagyunk rájuk, és segíteni is akarunk a nőket érintő speciális kérdések áttekintésében. S, természetesen bemutatjuk őket a sajtónak.

Munkáspárt és vörös szín – sikeres márka

Az emberek ma már jelképeink alapján egyértelműen meg tudják különböztetni a Munkáspártot. A „Munkáspárt" elnevezés márkanév. A

vörös szín is megkülönböztet bennünket mindenki mástól. A nemzeti színeket mindenki használja, a mi sajátos színűnk a vörös. A Munkáspárt hivatalos emblémája is nagyon fontos, hiszen a választó ezzel fog találkozni a szavazólapon. Minden szervezetünk megkapja a Munkáspárt miniszterelnök-jelöltjének fényképét is.

Programunkból kiolvashatóak alapvető jelszavaink is. Szociális Alkotmányt! Munkát mindenkinek, teljes foglalkoztatottságot! Európai munkáért európai béreket! Ingyenes egészségügyi ellátást! Ingyenes oktatást! Az Európai Unióban is magyar mezőgazdaságot! A Munkáspártra leadott szavazat nem elveszett szavazat! Kádár alatt jobb volt!

A választási kampány formálisan csak jövőre kezdődik. A Munkáspártnak ki kell használnia a következő hónapokat is befolyásának növelésére, a kopogtató cédulák gyűjtésének előkészítésére. A Kádár-szoborral kapcsolatos aláírásgyűjtés mellett folytatjuk a falujáró programot. Nógrádban és Hajdú-Bihar megyében naponta 8-10 falut jártam be a helyi elvtársakkal. Az eredmény is megvan. Az emberek értesülnek a pártról, sőt új szervezetek is létrejönnek. Most jön Tolna megye, Szabolcs-Szatmár, Baranya, s megyünk végig az országon. Budapesten a kerületi látogatások jelentenek ilyen lehetőséget. Az V. kerületi programon már nagyban dolgoznak a párttagjaink.

Folytatjuk a röplap-akciónkat. Ezek igazi értelme a személyes kapcsolat a választóval. Ne a postaládába dobjuk be! Adjuk oda nekik, a metróállomások előtt, az iskolák előtt, vigyük el nekik otthonukba.

A választási harc fontos területe lesz az Internet. Vajnai elvtárs vezetésével elkészült a Munkáspárt Internetes honlapja új formájában, folyamatosan felkerülnek a párt dokumentumai és fontos információi. Elkészült a külön kongresszusi honlap is, amely a választások idején is fennmarad. Vitafórumok egész sorozatát indítjuk el, folyamatosan válaszolunk az emberek kérdéseire.

Barátaink nekünk szurkolnak

Külföldön is érzékelik a Munkáspárt erősödését. A Kádár-szobor híre eljutott Németországba is, Ausztriába is, sőt az orosz lapok is írtak róla. Kapcsolataink bővítését és a Munkáspárt tekintélyének növekedését egyaránt segítette a Kínai KP megalakulásának 80. évfordulóján tartott salgótarjáni nagygyűlés. A Munkáspárt iránti érdeklődés fejeződött ki abban is, hogy a párt elnökeként júniusban a magyarországi rendszerváltás tapasztalatairól több előadást tarthattam Pekingben.

Folytatódott hagyományos együttműködésünk az Európai Parlament Baloldali Csoportjával. Az idei prágai találkozón nagy érdeklődéssel hall-

gatták Vajda János elvtárs beszédét az EU-csatlakozással kapcsolatos munkáspárti véleményről. Részt vettünk Salzburgban a globalizáció elleni rendezvényen. Athénban aktív munkát végeztünk a szakszervezeti munkával foglalkozó nemzetközi baloldali találkozón. Anyagi lehetőségeink ugyan határt szabnak nemzetközi tevékenységünknek, de az idén is részt veszünk a francia L'Humanité és a portugál Avante sajtófesztiválján. A Munkáspárt tevékenységének fontos elismerését jelenti, hogy első ízben hívtak meg bennünket a dél-amerikai kommunista és munkáspártokat tömörítő Sao Paulo-i Fórum havannai ülésére. Ha barátaink is nekünk szurkolnak, jó úton haladunk.

Megjelent A Szabadság 2001. augusztus 17-i számában

IDŐSZERŰ DOKUMENTUMOK

GONDOLATOK A BEL- ÉS KÜLPOLITIKAI HELYZET ÁTTEKINTÉSÉHEZ

A Munkáspárt Központi Bizottságának
2001. szeptember 22-i ülése elé

A Munkáspárt bonyolult nemzetközi viszonyok között fontos történelmi feladatot lát el. Egyrészt, más baloldali marxista pártokhoz hasonlóan és velük együttműködve, biztosítania kell a munkások, a dolgozó emberek érdekeinek védelmét a tőkével szemben, beleértve politikai képviseletüket is a polgári parlamentben és önkormányzatokban. Másodszor, harcol a dolgozói érdekeket mélyen sértő új, konzervatív világrend kialakítása ellen. Harmadszor, a jobbra tolódó szocialista és szociáldemokrata pártok szerepét is átvállalva védenie és képviselnie kell a tőkével szemben az emberiség baloldali értékeit. Negyedszer, védenie kell a nemzeti értékeket a globalizált tőke és az annak érdekeit kiszolgáló parlamenti pártokkal szemben.

1. A nemzetközi helyzetről

A nemzetközi helyzetben nem következett be a nemzetközi baloldal és Munkáspárt szempontjából kedvező változás, ugyanakkor számos új jelenségnek vagyunk tanúi.

- A Bush-kormányzat a fegyverkezés új szakaszát indítja el. Minden nemzetközi nyomás ellenére megindítja a **rakétaelhárító rendszerek** (NMD) telepítését.

Részben ezzel kívánnak új lendületet adni az amerikai gazdaságnak, amely számottevően lassult. Az első negyedévben a bruttó hazai termék növekedési üteme – a múlt évi 5 % után – 2,5 %-ot tett ki.

Az USA nem mondott le a **hagyományos fegyverzetek** fejlesztéséről sem. Új repülőgépek, harckocsik s egyéb rendszerek hadrendbe állítását határozták el.

A vezető európai országok ellenzéssel fogadták, mivel az amerikai fölény erősödésétől tartanak, s aggódnak az orosz és kínai reagálás miatt is. Ugyanakkor egyre többen hangoztatják, hogy a tervnek komoly technológiai hozadéka lehet az EU-országok számára. Az amerikaiak

ígérik európai cégek bevonását, s hangoztatják: mindent megtesznek azért, hogy az NMD ne távolítsa el Oroszországot Európától.

Az USA nem mondott le a **NATO további bővítéséről.** Láthatóan vita van, hogy tag legyen-e Szlovákia, Szlovénia, a balti államok és esetleg Románia. A NATO bővítését Oroszország elvi alapon utasítja el. Tudomásul veszik viszont, hogy a folyamat Prágában, a NATO 2002-es csúcstalálkozóján folytatódni fog. Oroszország mindent megtesz azért, hogy a balti államokat ne vegyék fel a NATO-ba.

- A konzervatív erők, így az Orbán-kormány is, arra számítanak, hogy Berlusconi olaszországi győzelme után a **következő választások a legtöbb európai országban konzervatív erőket juttatnak hatalomra.**

Új konzervatív rendet igyekeznek létrehozni Európában. Ennek pillérei a konzervatív erkölcsi értékékekhez, a valláshoz való ragaszkodás, a szocialista kísérlettel való végleges és történelmi leszámolás, az Egyesült Államok stratégiai elképzelésével, a rakétavédelmi tervvel való azonosulás.

- Az **EU** gazdaságának fejlődése lelassult. Az Európai Unió országaiban csökken a gazdasági növekedés üteme. Míg tavaly egész évre számítva a GDP 3,4 %-kal, ezen belül a IV. negyedévben már csak 2,9 %-kal nőtt, addig az idei első negyedévben a növekedési ütem csak 2,6 % volt.

A magyar export várható nehézségeit jelzi, hogy a német gazdaság az Európai Unió átlagánál lassabban fejlődik; Németországban a GDP az első negyedévben csupán 2 %-kal bővült. Az év folyamán az euró dollárhoz viszonyított árfolyama folyamatosan esett, s csak az elmúlt hetekben tapasztalható némi emelkedés.

Az EU-országok kormányai lebontják a korábbi jóléti állam intézményeit, egyre nagyobb terheket hárítanak a lakosságra. Az EU-országok belső feszültségei nőnek.

Az EU-bővítés súlyos konfliktusokhoz vezetett. A tavalyi nizzai egyezmény megmutatta, hogy a nagy országok uralni akarják az EU-t. Vita van a vezető hatalmak között az EU-intézmények jövőjéről. Az euró elutasítása a tavalyi dániai népszavazáson, a nizzai szerződés elvetése az írországi népszavazáson, a bővítésről szóló népszavazás követelése Ausztriában és másutt, jelzik, hogy jelentős társadalmi csoportok mozdultak meg.

Az EU és az USA közötti viták a Szovjetunió szétesése után kiéleződtek. Az USA a nemzetközi katonai terhek egy részét a szövetsége-

sekre kívánja átrakni, de olyan formában, hogy az EU önálló katonai programjait a NATO-n keresztül képes legyen ellenőrizni.

- Putyin elnöksége alatt Oroszország helyzete sok tekintetben stabilizálódott. Oroszország igyekszik kihasználni az USA és az EU közötti ellentéteket. Franciaországgal a stratégiai kérdésekben közös nyilatkozat írtak alá. Az EU nem kíván Oroszországgal összefogni az USA ellenében, de kívánja a jelenlegi stratégiai egyensúly megőrzését.

A Nyugat nem mondott le arról, hogy minden tekintetben nyugati rendszert hozzon létre Oroszországban, de a realitások alapján ezt csak hosszútávon tartják elképzelhetőnek.

Az USA szeretné elfogadtatni az NMD-t, és arra kényszeríteni Oroszországot, hogy vegye tudomásul az USA egyoldalú politikai lépéseit. Oroszország el akarja érni, hogy az USA vegye tudomásul Oroszország stratégiai érdekeit a Baltikumban, Közép-Ázsiában.

Az EU az USA-nál nagyobb mértékben érdekelt a gazdasági kapcsolatok bővítésében, a jövőben sem mondhat le az orosz energiaszállításokról, de fellép az ellen, hogy Oroszország kiszorítsa az EU-cégeket a kelet-európai piacokról, és a kelet-európai cégek felvásárlásával megszerezze a balkáni és dél-európai piacokat is.

Oroszország és Kína átfogó barátsági és együttműködési szerződést kötött, ami – bár formálisan nem irányul az USA ellen – a gyakorlatban komoly politikai, gazdasági és katonai lépés az USA politikája ellen. Kína erősíti kapcsolatait a volt szocialista országokkal, amit jelez a kínai elnök látványos látogatása Ukrajnában, Belorussziában, Moldáviában.

- Kína vitathatlanul jelentős eredményeket ért el a szocialista társadalom építésében. A gazdaság fejlődése töretlen, az életszínvonal nő. Kína jelentős nemzetközi sikere, hogy megkapta az Olimpia rendezésének jogát.

A Nyugat mindezt megpróbálja úgy beállítani, hogy semmi másról nincs szó, csak gazdasági és szociális reformokról, amelyek az ő állításuk szerint megnyitották az utat egy nyugati típusú fejlődés előtt. A gazdasági együttműködéssel, Kína bevonásával a WTO-ba igyekeznek elősegíteni, hogy Kínában tovább erősödjék a magánszektor. Külpolitikai és gazdasági eszközökkel igyekeznek nyomást gyakorolni a kínai vezetésre, érzékeltetve, hogy csak olyan kínai vezetés számíthat a Nyugat rokonszenvére, amelyik elkötelezett a nyugati értékek mellett.

A Bush-kormányzat alatt a kínai-amerikai viszony feszültebbé vált. Most lezárult ugyan az EP-3-as felderítőgép ügye, de ez hónapokig terhelte a viszonyukat. Az amerikai kormányzat gesztust kívánt gyakorolni

azzal, hogy nyilvánosan nem lépett fel Peking olimpiai pályázata ellen, és hogy Washington elutasította a tajvani elnöknek a közös amerikai-tajvani-japán rakétavédelmi fejlesztésre tett javaslatát.

A Bush-adminisztráció azonban megkísérli Kínában is gyorsítani egy kapitalista átalakulás létrejöttét. S az ehhez kapcsolódó politikai erőket támogatja. Nem akarja azonban a kínai-amerikai kapcsolatok végzetes megromlását, mivel vannak kölcsönös gazdasági érdekek, s nem mondhat le Kínáról olyan a globális stratégiai problémáknál sem, mint az ázsiai-csendes óceáni kérdésekben.

- A nyílt izraeli agresszió nyomán a Közel-Keleten kiéleződött a helyzet. Az izraeli kormány láthatóan úgy kíván kilábolni a súlyos belső válságából, hogy a háborúskodást igyekezik kiterjeszteni a közel-keleti konfliktus más szereplőire is. A konfliktus az amerikai érdekeket is szolgálja, mivel Bush, akinek tekintélyét igencsak megtépázta a kínai fél határozott magatartása az amerikai kémrepülőgéppel kapcsolatban, lehetőséget kap a határozott politikus szerepének eljátszására. Miközben a térség népeinek érdekei azt követelnék, hogy béke és biztonság legyen a térségben. **A Munkáspárt az agresszió áldozatainak oldalán áll, szolidaritásunkról biztosítottuk Szíria vezetését, a szír és a palesztin népet.**

- Jugoszláviában a helyzet változatlanul bonyolult. A tavaly hatalomra jutott polgári erők minden területen rendszerváltást akarnak végbe vinni. A társadalomban azonban jelentős feszültségek vannak. A gazdaság gondjai óriásiak, az életszínvonal nem nő. A politikai életet új problémák terhelik, így a királyi család hazatérése, vagy a Vajdaság autonómiájának ügye. Milosevic kiadatása megosztotta politikai vezetést.

A baloldali erők válságban vannak. Az SPS meggyengült, súlyos vita és harc folyik a párt jövőbeni jellegéről. A JUL és a kommunisták lényegében eltűntek a politikai porondról.

Koszovó változatlanul NATO megszállás alatt van. Az Egyesült Államok középtávon feltehetően **Koszovó** függetlenségével számol, noha azt hivatalosan tagadják. Erre utal, hogy 1999-ben beavatkozott albán oldalon, európai szövetségesei vonakodása ellenére de facto leválasztotta a tartományt Jugoszláviáról, nem fegyverezte le az UCK-t, és a koszovói nemzetközi adminisztráció valójában Belgrádtól teljesen független koszovói törvényhozó, végrehajtó és rendőri hatalom kiépítésére készül. Az európai NATO-szövetségesek nem rendelkeznek kiérlelt, egyeztetett balkáni stratégiával.

- **Macedóniában** az USA nyilvánvalóan az albánokat támogatja. Macedóniában a politikai megállapodás és a NATO-akció sem jelent garanciát a válság megoldására. A konfliktus a külföldi katonai jelenlét megszűnése után bármikor kiújulhat. A macedón és az albán etnikum között éles földrajzi választóvonal húzható, amely kétségessé teszi a multietnikus társadalom megteremtéséhez fűzött nyugati reményeket, és növeli az ország szétszakadásának esélyét.

A NATO és az Egyesült Államok hosszú távú jelenlétére kell számítani, mivel nem engedhetik meg az egész térség stabilitását fenyegető kudarcot.

- **A magyar kormány külpolitikája egyoldalú, kapkodó, sérti a tényleges nemzeti érdekeket.** A magyar kormányt váratlanul érte az **EU bővítésének** lefékeződése. Igyekszik elérni, hogy az írországi elutasító népszavazás ellenére a Nizzai Szerződés ratifikálása megtörténjen, illetve történjen meg néhány ország önálló felvétele, nem várva másokra.

Az EU-csatlakozás ügyében a kormány a teljes nemzeti egységet demonstrálja. A parlamenti pártok nem tudnak, és nem akarnak érdemi bírálatot gyakorolni. A csatlakozási tárgyalások a közvélemény számára áttekinthetetlenek. A kormány a nemzeti érdekeinket sértő engedményeket tesz. Például a földkérdésben, vagy a munkaerő szabad mozgása kérdésében.

A magyar kormány kierőszakolta a **státustörvényt**, amelyet a parlamenti pártok lényegében szó nélkül elfogadták. A státustörvény nem oldja meg a környező országokban élő magyarok gondjait, hiszen nem változtatja meg érdemben életkörülményeiket. A nemzetiségek jólétének, gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésének biztosítása nem az anyanemzet feladata, hanem azon országé, amelynek az állampolgárai, és amely országban az adót fizetik. A kisebbségben élő magyarság gondjainak megoldása is csak akkor válhat könnyebbé, ha a környező országok gazdasági helyzete lényegesen javul. Ez pedig ezen országok kormányának felelőssége.

A státustörvény ugyanakkor semmibe veszi, hogy Magyarország néhány százezer gazdagra és sok millió szegényre szakadt, s a törvény jelentős anyagi és más erőket von el a magyar társadalom valóságos belső problémáinak megoldásától, a szegénység, a cigányprobléma leküzdésétől, az ország általános fejlesztésétől.

A státustörvény növeli a bizalmatlanságot Magyarország iránt, akadályozza a bizalom és megértés kialakulását az adott ország többsége és a magyar kisebbség között.

A Munkáspárt sokrétű együttműködést, jószomszédi viszonyt akar a környező országokkal, és az ország pénzét a magyar társadalom gondjaira fordítaná. A Munkáspárt kezdeményezni fogja a sokba kerülő és igazságtalan státusztörvény érvénytelenítését.

A magyar-román viszony feszültté vált. A románok kemény elutasítással válaszolnak a státustörvényre és a magyar javaslatokra. Abban bíznak, hogy Románia megítélése kedvező irányba változik, s Románia 2002-ben meghívást kap a NATO-csatlakozásra. Szlovákia hasonló lépésekre szánta el magát, de a NATO-tagságra reálisabban pályázó szlovák kormány külső nyomásra lefékezte a magyar politika elleni lépéseit.

- A nemzetközi haladás erőinek nagy jelentőségű akcióit láthattuk az elmúlt hónapokban. A **globalizáció** ellen jelentős erők léptek fel Svédországban, Olaszországban, Ausztriában is. Első ízben szervezett együttműködés jött létre az értelmiségi csoportok és a kommunista erők között, s a korábbiaktól eltérően határozottan nyílt antikapitalista jelleget öltöttek. Láthatóvá vált, hogy az Európai Unió intézményei mai állapotukban nem tudnak megfelelő választ adni a globalizáció ellenes mozgalmak fellépése ellen.

Az **olaszországi választások** nem vezettek a kommunisták parlamenti pozícióinak megszűnéséhez, amitől sokan tartottak. Úgy a Rifondazione, mint a Cossutta-féle párt bekerült a parlamentbe.

Májusban **Cipruson** testvérpártunk, az **AKEL** a szavazatok 34,7 százalékával a legnagyobb parlamenti párt lett.

Németországban a PDS berlini népszerűsége nő. A PDS jelöltje sikerrel indulhat a berlini főpolgármesteri posztért. Az SPD vezetése nem kívánja a PDS-t beengedni az országos hatalomba, de tartományi szinten több helyütt van együttműködés.

2. A magyar gazdaság néhány kérdése

A Fidesz-kormány azt sugallja, hogy a magyar gazdaság töretlenül fejlődik, meghaladja az EU-átlagot és közép-európai országok fejlődési ütemét, a nemzet érdekeit szolgálja, s szilárd alapja a kormány által beígért kiadásoknak. **Ezzel szemben a tény a következő:**

- A Fidesz-kormány gazdaságpolitikája a multinacionális tőke és a mellette lévő magyar nagytőkés kör érdekeit szolgálja. Egyrészt, a kormány a Széchenyi programmal, a forint felértékelésével, az EU-nak tett más engedményekkel ellehetetleníti a magyar vállalkozókat.

Másrészt, a reáljovedelmek alacsony szinten tartásával, az adóintézkedésekkel változatlanul alacsony berszínvonalat tart fenn Harmadszor, a szakszervezetek visszaszorításával, az érdekegyeztetés kiuresítésével, a munkahelyi kiszolgáltatottság kialakításával a minimálisra korlátozza a tőke elleni kuzdelmet

- A Fidesz-kormány idején elért fejlődés megkérdőjelezhető. Egyrészt, a **fejlődés ellenére a magyar gazdaság a legtobb mutatóban nem érte el a rendszerváltás előtti szintet.** Másodszor, a fejlődés alapvetően a multinacionális cegek tevékenységenek az eredménye

- Az infláció változatlanul magas Az emberek reáljovedelme alig no, és messze elmarad a rendszerváltas előtti szinttol

- Az elmúlt évek fejlődése megtorpant, ami megkérdőjelezi az egész osztogató politika hitelességét.

Az ipari termelés az iden aprilisban 9,9 %-kal haladta meg az egy evvel korábbi szintet (Tavaly 20 7 %-kal nott a termelés) Jelentősen csokkent az export dinamikája is

Az építőipari termelés az elso ot hónapban 10 %-kal nott

Mezőgazdasági termékekből ot hónap alatt 4 %-kal kevesebbet vasároltak fel, mint egy évvel korabban Vágómarhából 30 %-kal, vágósertésbol 11 %-kal kevesebbet, míg vágóbaromfiból 7 %-kal tobbet vásároltak fel, mint egy évvel korábban

A fogyasztói árak tavaly juniushoz **képest 10,5 %-kal** nőttek Az elso felévben 10,4 %-kal haladta meg az árszínvonal a tavalyi azonos félévit Az előző évi hasonló index 9 5 % volt

A mezőgazdasági termékek termelői árszínvonala májusban 27,8 %-kal haladta meg az egy evvel korabbi szintet, míg tavaly ugyanebben a hónapban 12,3 %-ot tett ki az éves drágulás

Tovább gyorsult az élelmiszerek áremelkedése, juniusban 18,5 %-ot ért el a 12 havi index

Juniusban a **foglalkoztatottak száma** 3 850 ezer fő volt, ugyanannyi, mint egy evvel korábban Ezen belul **a teljes munkaidőben dolgozók száma némileg csokkent, míg a részmunkaidősoké** 21 %-kal, ezen belul a versenyszférában 26 %-kal **nőtt**

A munkanélkuliségi ráta 5,6 % volt ugyanebben az időszakban Csokkent a fiatalok korében is a munkanélkulíség, igaz értéke még így is meghaladja a 10 %-ot Június végén 360 ezer munkanélkuli szerepelt a nyilvántartásban Kozuluk 31 % kapott járadékot, 11 % jovedelempótló támogatást, és 20 % rendszeres szociális segélyt Novekszik azok szá-

ma, akik semmilyen ellátásban sem részesülnek; **júniusban 113 ezer fő maradt ki mindenfajta ellátásból; számuk folyamatosan nő.**

Ne feledjük: a számok nem tükrözik, hogy a rendszerváltás óta megszűnt 1,5 millió munkahely, s elenyésző részét állították vissza. Másrészt, a munkanélküliek jelentős része már semmilyen nyilvántartásban nem szerepel.

Az év első öt hónapjában a teljes munkaidőben dolgozók **bruttó átlagkeresete 95.600 forint**, a nettó kereset pedig 60.500 forint volt. Változatlanul a pénzügyi tevékenység nyújtja a legmagasabb átlagkeresetet, 209.100 forintot, míg a szociális ellátásban ennek alig több mint a negyede, 59.200 forint az átlagkereset.

A teljes munkaidőben foglalkoztatottak bruttó átlagkeresete 17,6 %-kal, a nettó átlagkeresete 15,3%-kal nőtt. Így az első öt hónapban **4,4 %-kal nőtt a reálkereset**, de még mindig alatta van az 1990 előttinek.

A KSH nemrégen tette közzé a 2000. évi létminimum értékeit. A statisztikai definíció szerint a létminimum olyan értékösszeg, amely biztosítja a folyamatos életvitellel összefüggő igen szerény szükségletek kielégítését. Az ennek alapján meghatározott **múlt évi létminimum egy főre jutó havi összege átlagosan 25.600 forint volt**, mégpedig háztartás típusonként 20-33 ezer forint közötti szóródással. Így a tipikus **kétszülős, kétgyermekes családban a létminimum tavaly 95.300 forintot tett ki.**

3. Belpolitikai kérdések

- A Fidesz vezette kormány mindent megtesz azért, hogy hatalmon maradjon, s jelenleg jobbak az esélyei, mint az MSZP-nek.

Először, a Fidesz-kormány jól lakatta közvetlen klientúráját, az állami megrendelésekből, a Széchenyi terv pénzeiből jutott sok mindenkinek. Most az állami többletbevételekből megveszi azokat, akikre feltétlenül szüksége van, így a köztisztviselőket, a vezető értelmiségieket. A többieknek marad a látszat. A nyugdíjasnak ugyan emelték a nyugdíját, de az áremelésekkel el is vették. Ugyan több fiatalt vesznek fel az egyetemre, de az egyetemeken a kiscsoportos foglalkozáson is százan vannak, mert a tárgyi feltételek nem javulnak. Közben egy nagy magyar állomba ringatnak valamennyiünket, amiben van olimpia, Bánk bán, Mátyás király, csak éppen a tömegek maradnak ki belőle.

Másodszor, a Fidesz letörte a kisgazdák ellenállását, maga alá gyűrte az MDF-et, s lényegében egyesítette a jobboldalt.

Harmadszor, a Fidesz él a hatalom minden lehetőségével, míg az ellenzék alig tud kilépni a parlamenti politizálásból, amelyben viszont nem tud sikert elérni.

Feltételezhető, hogy a választásokat a törvény megengedte lehetőségek közül inkább a korábbi időpontra, jövő év áprilisára írják ki. Vélhetően ez jobban megfelel a kormány érdekeinek, hiszen így a május elsejei baloldali megmozdulások már nem befolyásolhatják az emberek döntését.

Egyes találgatások azt sem zárjak ki, hogy a Fidesz manipulálni fogja a választást, sőt, elképzelhetőek alkotmányellenes megoldások is. Beszélnek arról, hogy megközelítő eredmény esetén a kormányalakítási megbízást mindenképpen a Fidesz kapja.

A kormánypolitika része a nacionalista, irredenta hangulatkeltés. Ebbe illeszkedett Nagykanizsán a Nagy-Magyarország-emlékmű felavatása is.

Az Orbán-kormány reakciós egyházpolitikát folytat. A kormány az állami politika részévé teszi a katolikus egyházat. Engedmények sorát teszi az oktatás, a kultúrpolitika terén. **A királyság eszméjének aktualizálásával a régmúltba visznek bennünket.**

A politika leglátványosabb eszközévé **a botránypolitika** lett. Egymásnak és egymás ellen kreálnak botrányokat. A Fidesz leszámol kisgazda ellenfeleivel, egyedül akarja a jobboldalt vezetni, s ő akarja a magyar földet a saját klienseinek, magyarnak és külföldinek továbbadni.

Nehogy azt higgyük, hogy ez csak a kormánypártokra igaz. Igaz az ellenzékre is, az MSZP-re és az SZDSZ-re is. Az MSZP úszott a nacionalista árral, és megszavazta a státustörvényt, pedig tudhatta, hogy kalandorság, és az itthoni kisemberek megsegítésétől veszi el a pénzt. Az SZDSZ-nek, mint általában, most is jogi problémái voltak, miközben e gyalázatos törvény elfogadása a magyar politika egyik valóságos vizsgája volt.

A parlamenti ellenzék kierőszakolta az Országgyűlés rendkívüli ülésszakát, relatíve jelentéktelen kérdésekben, miközben a kormány nem számol el az EU-tárgyalásokkal.

- Nyilvánvalóvá vált, hogy a MIÉP kihasználja a magyar társadalomban meglévő antiszemita hangulatot. Nyilvánvalóvá vált az is, hogy a MIÉP tovább lépett, s választási fegyverré tette a zsidóellenességet. Erősödése esetén a zsidóellenesség a parlamenti, netán a kormánypolitika része lesz. Sajnos, nyilvánvalóvá vált az is, hogy a politika szereplői rosszul reagálnak erre. A Fidesz nem tagadta meg külső szövetségesét. A liberális közvélemény elkezdte magyarázni, hogy nem is olyan nagy a MIÉP-veszély. Ne dugjuk a fejünket a homokba! A MIÉP erősödésének veszélye nagy.

A zsidószervezetek jogi úton keresnek elégtételt. Lehet, hogy a bíróság elmarasztalja a MIÉP alelnökét, de attól még semmi sem változik, sőt a zsidóellenes erők megkapják mártírjukat is. A Munkáspárt mindig elutasította az antiszemitizmust, s korrekt viszonya van a MAZSIHISZ-szel. Ma ennél többre is szükség lehet. Annak közös végiggondolására, hogy ki, melyik párt képes szavazatokat elvenni a MIÉP-től, s ezzel objektíve megakadályozni erősödését. Meggyőződésünk, hogy ez csak a Munkáspárt lehet.

Be kell látni, hogy az antiszemitizmus természetes alapját a társadalmi elégedetlenség, a kiszolgáltatottság adja, az a helyzet, amikor saját gondjaimra a legegyszerűbb magyarázat a másokra mutogatás. Olyan politikát kell folytatni, amely a kisemberek, a vesztesek gondjain akar enyhíteni, s nem csak az általános fejlődés maradékát veti oda nekik. Ez pedig nem megy a Munkáspárt nélkül.

Magyarországon nincs fasiszta veszély. Fel kell lépni az olyan nézetek ellen, miszerint a fasiszta veszély elhárítására a Munkáspártnak az MSZP-t és az SZDSZ-t kell támogatnia. **A Munkáspárt azzal járul hozzá a szélsőjobboldal erősödésének gyengítéséhez, hogy az elégedetlen embereket képviseli, és erős frakcióval bejut a parlamentbe.** Aki ennek az ellenkezőjét terjeszti, a Munkáspártot gyengíti, és a szélsőjobboldal erősödését segíti.

- Az MSZP legutóbbi kongresszusa lényeges változást hozott az MSZP életében. Medgyessy Péter megválasztásával az MSZP kristálytisztán a **nagytőke és a multinacionális tőke programjával** indul a választásokra, s újra egymásra találnak az SZDSZ mögött álló tőkés erők és az MSZP mögötti tőkés körök.

A szocialisták hatalomra jutásához a nagytőke komoly reményeket fűz. Először is, a szabad lopásból részesülhetnének olyan körök is, amelyeket Orbánék most kihagynak az állami megrendelésekből. Másodszor, köztudott, hogy az MSZP körei jobb viszonyt alakítottak ki a német politika és gazdasági körökkel, mint a Fidesz. Az Orbán-kormány itt komolyan mellé nyúlt. Itt pedig nagy pénzek vannak. Bármit is veszünk, repülőgép-vásárlás, villamosvásárlás, katonai teherautók ügye, távközlés liberalizálása, autópálya-építés, mindig ugyanott vagyunk.

Az MSZP esélyei korlátozottak. Az emberek nem feledték a Bokros-csomag időszakát; belefásultak a politikába; a szocialisták politikáját unalmasnak tartják; a nem hisznek a „szociális fordulat" mítoszának; a nagy nemzedékváltás még nem vezetett eredményre.

Az MSZP-nek baloldalon nincs pártszövetségese. Az MSZDP várhatóan vele indul. Az MSZP a korábbiakhoz hasonlóan maga mellé

állítja az MSZOSZ-t, a civilszervezetek nagy részét, de ezek választási hatása korlátozott. Baloldali konkurenciaként fog jelentkezni a harmadik oldal mozgalma, a zöldszalag mozgalom és más szervezetek. Nem kizárt az sem, hogy az MSZP végül megegyezik velük.

Az MSZP és a Munkáspárt között nincs együttműködés. Az MSZP nem akar a Munkáspárttal együttműködni. Taktikájuk világos: az első fordulóban az SZDSZ-szel mennek, bízva abban, hogy az értelmiség mellékük áll. A második fordulót illetően pedig abban bíznak, hogy a Munkáspárt szavazói automatikusan rájuk szavaznak. Pedig nem szavaznak rájuk, mert 10 év alatt az emberek a pártok szempontjából is differenciálódtak. Ebbe a tévedésbe 1998-ban az MSZP belebukott, belebukhat jövőre is.

A Munkáspárt elvi politikája világos. Stratégiai értelemben a kongresszuson jóváhagyott programunk egyértelmű eligazítást ad: „A XXI. század elején a szociáldemokrácia számos funkcióját a baloldali szocialista és kommunista pártoknak kell átvenniük, őrizve a hagyományos baloldali értékeket, hatékony védelmet teremtve a dolgozóknak a globalizált kapitalizmussal szemben."

Világos a döntésünk a választásokat illetően is: a Munkáspárt egyedül indul, nem működik együtt más pártokkal. A választások második fordulójáról az első forduló eredményeinek ismeretében dönt a Központi Bizottság.

A párt aktivistáinak túlnyomó többsége érti ezt a politikát, s fellép a szocialistákkal kapcsolatos illúziók ellen.

- A **szakszervezetek** nem tudták megakadályozni az új munkatörvénykönyv elfogadását, noha a rendszerváltás óta legnagyobb utcai demonstrációjukat rendezték. A szakszervezetek társadalmi befolyása nem nő. A tavaszi demonstráció óta lényeges megmozdulásra nem került sor. Nem tudtak komolyan fellépni olyan országos ügyben sem, mint a Danone bezárása. A szakszervezetek sztrájkképessége nem nőtt. A szakszervezeti mozgalom egységesítésében nem történt előrelépés. Változatlanul túl sok ágazati szakszervezet túl nagy számú konföderációban működik. A választásokat illetően az MSZOSZ a platformjain keresztül elvben minden pártot támogat, amelyek a munkavállalókkal kapcsolatos elvárásaiknak megfelelnek. A gyakorlatban ez ismételten az MSZOSZ és a MSZP együttműködését jelenti.

A Munkáspárt úgy ítéli meg, hogy az MSZOSZ anyagában semmi olyan nincsen, amit a Munkáspárt ne tudna vállalni. Számos tétel eleve szerepel a Munkáspárt programjában is. Egyes kérdések a Munkáspárt anyagaiban vannak részletesebben kidolgozva, mások a szakszerveze-

tiekben. A vélemények egybeesése széles együttműködésre adna lehetőséget, az MSZOSZ közelsége az MSZP-hez azonban a gyakorlatban, egy szűkebb sávban tesz lehetővé választási együttműködést.

4. A Munkáspártról

A Munkáspárt politikai helyzete ma jobb, mint korábban, és esélyei is jobbak a parlamenti bejutásra. Ez azzal magyarázható, hogy maguk **az emberek több konkrét tapasztalattal rendelkeznek a kapitalizmusról**, a rendszerváltás óta megtett útról, s a parlamenti pártok ígérgető politikájáról. A társadalom differenciálódott. Egyesek mértéktelenül gazdagodnak, mások pedig reménytelenül szegényednek. A differenciálódás végbe megy a pártokhoz való viszonyban is. Az emberek három választás után azt is kezdik érteni, kire is számíthatnak. **Másodszor, a Munkáspárt, mint szervezet tapasztaltabb lett.**

A Munkáspárt teljesítette a választási felkészülés időarányos feladatait. A 19. Kongresszusa elfogadta a párt hosszú távú programját, Elfogadta a választási program politikai alapjait, s megbízta a Központi Bizottságot, hogy szeptemberben véglegesítse azt. A kongresszus megválasztotta a Munkáspárt miniszterelnök-jelöltjét is.

Az elmúlt időszakban lényegesen javult a párt aktivistáinak és tagjainak hangulata. A kongresszus, a Kádár-rendezvény és más akcióink nyomán általánossá vált az a vélemény, hogy a Munkáspárt képes bejutni a parlamentbe, és ennek érdekében mozgósítani kell a párt minden belső tartalékát. A Munkáspárt lelkiereje, meggyőződése és hite a győzelemben a legnagyobb tartalékunk az előttünk álló küzdelemben.

A parlamenti pártok viszonya a Munkáspárthoz nem változott. Az általuk befolyásolt **média** viszonya is döntően változatlan. Két esetben engednek nagyobb teret a Munkáspártnak. Egyik oldalon akkor, ha szereplésünk az MSZP-nek árt. Ilyen volt a májusi kongresszus kapcsán tapasztalt megélénkülés. Vagy akkor, ha szerintük hátrányosan tudják a Munkáspártot bemutatni. Ebbe a törekvésbe illett a Kádár-akció tálalása. Alapvető céljuk, hogy megtörjék a Munkáspárt lelkierejét, és a szavazókat elfordítsák a párttól.

Több lehetőség kínálkozik a helyi sajtómunkában. Jó eredmények születnek ott is, ahol a szervezeteink rendszeresen dolgoznak a sajtóval, jók a személyes kapcsolatok, vannak helyi politikai megnyilvánulásai a pártnak.

A választási szereplésünk sikere döntő mértékben függ attól, hogy mind a 176 egyéni választókerületben legyen jelöltünk és képesek legyünk a kopogtató cédulákat összegyűjteni.

Ennek érdekében elindítottuk őszi előkampányunkat. Ennek része a falujáró akció, amelyre jó példát adtak a Nógrád megyei és Hajdú-Bihar megyei szervezeteink.

Ennek része a Kádár-szoborral kapcsolatos aláírásgyűjtés is. A kampány célja, hogy konkrét és láthatóan népszerű ügyben eljussunk a választókhoz, biztosan megtudjuk, hogy kikhez fordulhatunk majd a kopogtató céduláért. A kampány lehetővé teszi azt is, hogy a Munkáspártra való szavazásra biztassuk a választókat.

Jelszavunk legyen az alábbi: „200 ezer aláírás októberben, 400 ezer szavazat áprilisban!"

Budapest, 2001. szeptember 3.

Munkáspárt Elnöksége

A VÁLASZTÁSI MUNKA ÉS KAMPÁNY KERETTERVE

A Munkáspárt 19. Kongresszusa és a Központi Bizottság az elmúlt hónapokban döntött a választási munka minden lényeges kérdéséről.

Így, a Munkáspárt 19. kongresszusa elfogadta a párt hosszú távú programját. Elfogadta a választási program politikai alapjait, s megbízta a Központi Bizottságot, hogy szeptemberben véglegesítse azt. A kongresszus megválasztotta a Munkáspárt miniszterelnök-jelöltjét is.

A Központi Bizottság 2000. áprilisában döntött a Munkáspárt arculatával összefüggő kérdésekről. 2000. decemberében elfogadta a választási munka rendjéről, a párt felkészüléséről szóló határozatot. Ugyancsak a KB döntött a párttagonkénti ezer forintos választási pénzakció elindításáról.

Az Elnökség számos határozatot hozott az említett határozatok végrehajtására. Ezek közül kiemelendő a 2001. február 19-en elfogadott határozat a Munkáspárt arculatáról és propaganda tervéről, továbbá 2001. február 26-i határozata a röplapakció tervéről és azt ezt kiegészítő határozat (Miniszterelnök-jelölti röplap, Kádár-röplap).

A KB 2000. december 9-i határozata értelmében a választási munka három szakaszra osztódik. Az idén májusig terjedő első szakasz feladatait a párt alapvetően megoldotta, noha az egyéni jelöltek kiválasztásában van némi lemaradás és elmaradtunk a pénzgyűjtésben is.

A 176 választókerületből június végéig 13 helyről nem érkezett be a jelöltállítást rögzítő dokumentum.

A tervezett 16 millió forintból június végéig beérkezett vidékről 0,7 millió, Budapestről 1,1 millió forint, összesen 1,8 millió forint, a tervezettnek mintegy 10 %-a.

Ugyanakkor lényegesen javult a párt aktivistáinak és tagjainak hangulata. A kongresszus, a Kádár-rendezvény és más akcióink nyomán általánossá vált az a vélemény, hogy a Munkáspárt képes bejutni a parlamentbe, és ennek érdekében mozgósítani kell a párt minden belső tartalékát.

A párt központi szerveinek határozatai elegendő jogi és politikai bázist jelentenek a további munkához. Újabb átfogó dokumentumok elfogadására nincs szükség.

Jelen keretterv feladata, hogy a különböző döntésekből eredő feladatokat egységes rendbe állítsa és meghatározza a következő időszak feladatait.

1. Jelöltállítás és kopogtatócédula-gyűjtés előkészítése

A választási szereplésünk sikere döntő mértékben függ attól, hogy mind a 176 egyéni választókerületben legyen jelöltünk, és képesek legyünk a kopogtatócédulákat összegyűjteni.

A választási felkészülés jelenlegi második szakaszának legfontosabb feladata az egyéni jelöltek kiválasztása. 2001. október végéig be kell fejezni az egyéni jelöltek kiválasztását.

Tennivalók:

- ★ A kérdés folyamatosan szerepeljen a megyei elnöki értekezleten.
- ★ Az Elnökség jóváhagyott programjának megfelelően az Elnökség ülésein számoltassa be a megyei szervezeteket a választási munkáról, különös tekintettel a nehézségekkel küzdő megyékre és Budapestre.
- ★ Thürmer Gyula folytassa a megkezdett munkát, és szeptemberig látogassa végig a Pest megyei választókerületeket, és találkozzon a párt tagjaival.
- ★ Vajda János külön egyeztetés szerint decemberig keresse fel a megyéket, és a helyszínen ellenőrizze és segítse e feladatok elvégzését.
- ★ A megyei és budapesti szervezetek Vajda Jánossal együtt állítsák össze azon választó kerületek listáját, ahol az ott dolgozó párttagok egyedül nem képesek megoldani a kopogtatócédula-gyűjtést.

  A megyei és budapesti szervezetek jelöljék ki azon szervezeteket, amelyek képesek segíteni a kopogtató cédulagyűjtésben. Az egyeztető munkát haladéktalanul kezdjék meg.

  Közösen ki kell jelölni azon választókerületeket, ahol egyéb, például anyagi segítségre van szükség. Az Elnökség az országos helyzetről tegyen jelentést a KB-nak.
- ★ A KB decemberben áttekinti a választási felkészülés állását.

2. Területi és országos lista összeállítása

A területi listák összeállítása az eddigi tapasztalatok szerint elég jelentős belső vitákkal megy végbe, és fölösleges gondokat okoz.

Tennivalók:

★ Az Elnökség, mindenekelőtt Thürmer és Vajda elvtárs folytassák le a szükséges konzultációkat a területi listákról és a listavezetőkről. Az Elnökség folyamatosan kapjon tájékoztatást.

★ Az országos lista összeállításának gyakorlati lépéseire Thürmer elvtárs tegyen javaslatot az Elnökségnek és folytassa le a szükséges konzultációkat.

3. Jelöltfelkészítés

Az elmúlt időszakban felmerült az igény központi jelöltfelkészítésre. A párt anyagi lehetőségei változatlanul nem engedik meg átfogó központi jelöltfelkészítés megrendezését.

Tennivalók:

★ Erősítsük meg, hogy a jelöltek politikai felkészítésének legfontosabb fóruma a Munkáspárt jelöltjeinek országos találkozója, illetve a januári pártértekezlet.

★ Kerüljön sor külön időpontban a női képviselőjelöltek külön találkozójára, ami lehetővé tenné a nőket érintő speciális kérdések áttekintését és médiaszereplésre, és lehetőséget adna. Szöllősiné és Karacs elvtársnő tegyen javaslatot a lebonyolításra.

★ Kerüljön sor regionális jelöltfelkészítésre egy alkalommal, egyszerre 3-4 megye összevonásával. A felkészítés központi témája legyen a párt politikája, a gyakorlati média-, PR- és egyéb kérdések. A regionális találkozókon Vajda és Vajnai elvtárs vegyenek részt. A lebonyolítás idejét Vajda elvtárs egyeztesse.

★ Adjuk ki októberben a „Disputa" című kiadványt. Tartalma a következő legyen: 1. A Munkáspárt programja. 2. A választási program. 3. Legfontosabb cikkek és beszédek. 4. A Gazdpol. csoport háttéranyagai. A szerkesztés Hajdú József elvtárs feladata, a háttéranyagok elkészíttetése Karacs elvtársnő feladata, a kiadás gondozása Vajda elvtárs feladata.

★ A budapesti jelöltek részére a Gazdaságpolitikai Kollégium külön válogatást készít.

4. Arculati kérdések

A párt vezető szerveinek döntése alapján a gyakorlatban is használtuk a Munkáspártra jellemző alapvető arculati elemeket. Ezek az elemek beváltak, a párt tagjai elfogadják, és világosak a közvéleményben is.

Tennivalók:

★ **A Munkáspárt meghatározó arculati elemeiként a jövőben is alábbiak szerepeljenek:**
A „Munkáspárt" elnevezés új betűtípussal.
A vörös szín.
A Munkáspárt hivatalos emblémája.
A Munkáspárt miniszterelnök-jelöltjének fényképe.

★ **Meghatározó jelszavaink az alábbiak legyenek:**
Szociális Alkotmányt!
Munkát mindenkinek, teljes foglalkoztatottságot!
Európai munkáért európai béreket!
Ingyenes egészségügyi ellátást!
Ingyenes oktatást!
Az Európai Unióban is magyar mezőgazdaságot!
A Munkáspártra leadott szavazat nem elveszett szavazat!
Kádár idején jobb volt – a Munkáspárttal jobb lesz!

★ **A pártról magáról alapvető politikai üzenetünket tartalmazza a párt programja.**
E szerint: „Ma a munkást senki sem képviseli a parlamentben. A munkásemberről csak beszélnek, de semmit nem tesznek értük. Nem számíthat jobb életre, amíg a Munkáspárt nincs ott a parlamentben. Nem számíthat több megbecsülésre, amíg a Munkáspárt nincs ott a parlamentben. A Munkáspárt a magyar dolgozót képviseli és nem a hazai és a külföldi tőkét. A Munkáspárt nem barátai és üzletfelei gazdagodásáért politizál, hanem a rendszerváltás, a kapitalizmus, a globalizáció veszteseiért. A Munkáspárt sohasem hajolt meg a kapitalista politika előtt, s a jövőben sem fog meghajolni. A Munkáspárt bátran mer mások szemébe nézni: nem lopott, nem csalt, nem korrumpálódott."

★ Az Elnökség a fentiekről tájékoztassa A Szabadság felelős szerkesztőjét és újságírói körét. Ismertesse a párt megyei és buda-

pesti vezetőivel. Tegyen meg mindent annak érdekében, hogy ezek az elvek érvényesüljenek a helyi szervezetek munkájában is.

5. Őszi előkampány

A választási kampány formálisan csak jövőre kezdődik. A Munkáspártnak ki kell használnia a következő hónapokat is befolyásának növelésére, a kopogtatócédulák gyűjtésének előkészítésére.

- ★ A Kádár-szoborra tett javaslat kedvező fogadtatása lehetővé teszi aláírásgyűjtés sikeres végrehajtását.
- ★ Az ősz folyamán kerüljön sor Thürmer elvtárs látogatására mindazon megyékben, ahol erre a munkaformára van szükség a párt pozícióinak erősítéséhez. A budapesti kerületi látogatások, a Nógrád és Hajdú-Bihar megyei falujáró program tapasztalatai azt mutatják, hogy sikeres, sok emberre terjedő programokat lehet lebonyolítani, ami elősegíti a pártszervező munkát, a párt média-megjelenését. E programok szükséges elemei: a pártelnök jelenléte, néhány helyi aktivista alapos előkészítő munkája, a megyei pártvezetés aktív részvétele.
- ★ Thürmer Gyula, Vajnai Attila és más közszereplőink részvételével kerüljön sor megyei sajtóértekezletekre, közös képviselői fogadóórára olyan városokban, ahol részt veszünk az önkormányzatban.

6. Nyomtatott kampányanyagok

A határozatokban megjelölt nyomtatott kampányanyagok kiadása megtörtént. A röplap-akció bevált.

Jelentessük meg az alábbi anyagokat:

- ★ Augusztus: Kádár aláírásgyűjtő ív (10 ezer db A/4)
- ★ Október: A miniszterelnök-jelöltet bemutató röplap (200 ezer)
- ★ Október: „A Munkáspárt választási programja" (300 ezer)
- ★ November: Röplap a közüzemi kérdésekről (200 ezer)
- ★ December: „A Munkáspárt a nyugdíjasokért" röplap (200 ezer)
- ★ Február: „A Munkáspárt az európai bérekért" röplap (200 ezer)
- ★ Február: Jelöltbemutató (360 ezer db, fényképes)

7. Fényképek

A megyei és kerületi szervezetek kapják meg miniszterelnök-jelölt új fényképét. Készüljön fénykép az Elnökség tagjairól is.

8. Óriásplakátok

Pénzügyi lehetőségeink ismeretében később döntsünk az óriásplakátokról.

9. Internetes kampány

Vajnai Attila vezetésével a Munkáspárt Internetes honlapja új formájában elkészült, folyamatosan felkerülnek a párt dokumentumai és fontos információi. Elkészült a külön kongresszusi honlap is, amely a választások idején is fennmarad.

Tennivalók:

- ★ Meghívásos fórumok sorozatát kell kialakítani, olyan, havonta rendezhető online beszélgetést, ahová az eddig regisztrált olvasóink közül lehet meghívni embereket.
- ★ Ki kell alakítani egy 2-3, de inkább 3-4 gépes műhelyt, ahol 4-6 ember válaszol az online fórumon felmerülő kérdésekre.
- ★ Bővíteni kell a levelező listát.
- ★ Ki kell dolgozni a honlap választási változatát.
- ★ Célszerű külön nőoldalt létrehozni.

10. A tavaszi választási kampány körvonalai

Március 8-a kapcsán országos demonstrációt szervezünk Budapesten.

Országos kampánynyitó. Ideje: a hivatalos kampány legelső napjaiban. Helye: Szolnok. Résztvevők: miniszterelnök-jelölt, országos lista első 15 helyezettje, együttműködő szervezetek képviselői.

Budapesti kampánynyitó. Ideje: az országos megnyitó után néhány nappal. Helye: Budapest. Résztvevők: pártelnök, budapesti lista első 15 helyezettje, egyéni képviselők.

Vidéki kampánynyitás. Helye: Miskolc.

Budapesti kampányzáró. Helye: Budapesti kerület. Résztvevők: pártelnök, budapesti lista első 15 helyezettje, egyéni képviselők.

Vidéki kampányzáró. Helye: Békéscsaba.
Országos kampányzáró. Budapesti központi hely.

11. Munkamegosztási kérdések

Az Elnökség kollektíven a választási munka közvetlen irányítója. A KB döntése alapján az Elnökség ellátja a választási politikai munka közvetlen irányításának feladatát; a KB általános irányelvei alapján dönt a választási kampánymunka kérdéseiről. Döntései a területi szervek számára kötelezőek. Az Elnökség tesz javaslatot a KB-nak az országos lista összetételére, a területi listavezetők jóváhagyására. Dönt az Elnökség tagjainak egyéni indulásáról.

Az Elnökség tagjai egyéni körzetben is indulnak. Thürmer Gyula – Bp. Csepel, Szöllősiné Fitos Éva – Tiszavasvári, Vajda János – Bp. XIII. kerület, Vajnai Attila – Paks, Karacs Magdi – Bp. VI. kerület, Kerezsi László – Bp. X. kerület, Kollát Pál – Bp. XIII. kerület.

A kollektív irányításon belül egyes konkrét területek személyes felelősei az alábbi elvtársak.

Vajda János a választás személyi és szervezési kérdéseinek felelőse. Az általános választásirányítási kérdésekben távollétében helyettesíti a párt elnökét.

Vajnai Attila a külső megjelenés (Internet, arculat, reklám), a Kádár-szobor kampány felelőse, a pártelnök mellett a kampány vezérszereplője.

Karacs Magdi felel a röplapok előkészítéséért, a Gazdaságpolitikai Bizottság irányításáért.

Gesztesi Ferenc képviselje a Munkáspártot az Országos Választási Bizottságban.

Budapest, 2001. augusztus 14.

Munkáspárt Elnöksége

A GAZDASÁGPOLITIKAI KOLLÉGIUM ELEMZÉSEIBŐL

2000. március 3.

A mezőgazdaság 2000-ben

A mezőgazdaságot sújtó évtizedes válságot és annak következményeit egyes csoportok hajlamosak alábecsülni, mondván, hogy a mezőgazdaság a foglalkoztatásban betöltött nyolc és a GDP-ben betöltött öt-hat százalékos arányával már nem lehet súlyponti témája sem a politikai, sem a gazdasági kérdéseknek. Ez helytelen megközelítés, mert az 1998-ban mérleget készítő 4080 mezőgazdasági gazdasági társaság és az 1470 mezőgazdasági szövetkezet, valamint az 50-60 ezerre tehető főfoglalkozású egyéni parasztgazdaság mellett mintegy 1,1 millióan foglalkoznak mezőgazdasági termeléssel.

A mezőgazdaság termelési színvonala még 1999-ben is az 1993. évi mélyponthoz közeli állapotban volt, amikor is termelése 67 százalékát tette ki az 1989. évinek. Az Antall–Boross-kormány a kárpótlás választott módjával, nagyüzem-ellenességével, Torgyán József hathatós politikai támogatásával szétzilálta a mezőgazdaság belső struktúráját, tönkretette integrációs kapcsolatait, ugyanakkor nem hozott létre életképes, a piaci viszonyoknak megfelelő új struktúrát. Ennek következtében a mezőgazdasági nagyüzemek ma felét sem – 48 százalékát – termelik a korábbinak, miközben a jövő üzemének szánt egyéni gazdaságok termelése alig 1-2 százalékkal nagyobb az 1989. évinél. A mezőgazdaság mai teljesítménye a 30 évvel korábbi színvonalnak felel meg. A mezőgazdaságban működő termelési tényezők (föld–gép–ember–épületek stb.) jelentős része tönkrement, a köztük kialakult arányok felbomlottak. A legnagyobb rombolás mégis az emberi tényezőkben történt, mert mintegy 500 ezer dolgozót (és annak családját) tettek lehetetlenné. A mezőgazdasági nagyüzemek foglalkoztatottainak száma ugyanis 1989–1998 között ennyivel csökkent. Közülük mintegy 200 ezer fő ma is a nyilvántartott vagy a lappangó munkanélküliek számát gyarapítja.

A mezőgazdaságban, ahol években, évtizedekben kell előre gondolkodni, különösen fontos szerepe van a biztonságnak. Ültetvényeket telepíteni, istállókat építeni, infrastrukturális létesítményeket megvalósítani, gépeket–berendezéseket beruházni évtizedes vagy annál is több anyagi–életvitelbeli elkötelezettséget jelent a gazdálkodó–termelő számára. Magyarországon a politikai okokra visszavezethető **biztonság rendült meg** az 1990-es évek elején, és még na-

gyobb baj, hogy nem látszik a stabilizálódás legkisebb eleme sem. Ékes példája ennek a mezőgazdasági szövetkezetek ellen meg-megújuló jobboldali támadások, amely a többi szektorban is elbizonytalanodást okoz. A bizonytalanságot tényszerűen a beruházás alakulásával lehet a legplasztikusabban érzékeltetni. Az adatok tanúsága szerint a mezőgazdaságban folyó áron számolva 1998-ban 76,8 milliárd forintot ruháztak be, szemben az 1989. évi 33,4 milliárd forinttal. Ez azonban csalóka, mert közben ez idő alatt közel ötszörösére növekedett a beruházás területén is az infláció. Így változatlan áron számolva a mezőgazdaság beruházása még 1998-ban is kevesebb, mint a felé volt az 1989. évinek. A tíz éve csökkenő beruházásnak az eszközállomány elavulása miatt akkora deficitje keletkezett, hogy ennek pótlására a következő tíz évben legalább 250 milliárd forintra – vagyis az 1998. évinek több mint háromszorosára – lenne szükség.

Fokozza a bizonytalanságot, hogy nem látható az EU-hoz való csatlakozás időpontja, feltételei és hatása a magyar mezőgazdaságra.

Az élelmiszer-termelés igazi piaca a hazai fogyasztás. Ez pedig szoros kapcsolatban áll a lakosság jövedelmi helyzetével, ami két oldalról is befolyásolja az élelmiszer-fogyasztás alakulását. Egyrészt a reálkeresetek az 1989. évinek még mindig csak 80 százalékát érik el, másrészt a megcsappant keresetek rendkívül egyenlőtlenül oszlanak meg a társadalom különböző csoportjai között. Alapvetően ez az oka, hogy az egy főre jutó élelmiszer-fogyasztás még mindig 30 százalékkal kisebb az 1989. évinél. Ez aztán az élelmiszer-termelésben feszültséget, elégedetlenséget, válságjelenségeket okoz.

A piac másik összetevője az export. A mezőgazdaság hosszú évtizedekre visszamenően exportorientált volt. A megtermelt termékek 75–80 százalékát idehaza fogyasztottuk el, 20–25 százalékát exportáltuk. A kivitel – részben a hazai termelés visszaesése, részben a piacvesztés miatt – 1995 óta még folyó dolláráron számolva is évről-évre csökken. A valamikor 1,5–2 milliárd körüli aktívum 1999-ben alig haladta meg az 1 milliárd dollárt. Az export csökkenéséért, az aktívum elapadásáért a kormány és az FVM egyaránt felelős.

A mezőgazdaság legnagyobb gondja évek óta a jövedelemhiány, illetve a csekély jövedelmezőség. A mezőgazdasági szervezetekben (kft., rt., szövetkezet) 1998-ban 15 százalékkal nőtt ugyan a jövedelem, de ez az árbevételnek csak 3,2 százaléka. Különösen tragikus a szövetkezetek jövedelmének alakulása, ott ugyanis az 1998. évet veszteséggel zárták. A szövetkezeteknek ilyen rossz éve 1993 óta nem volt. A gazdasági ellehetetlenülés és a kisgazdapárt vezetőinek meg-megújuló szövetkezetellenes nézetei miatt nem csoda, hogy 1999-ben a szövetkezetek tömegesen alakultak át gazdasági társaságokká. A csekély jövedelmezőség fő oka a mezőgazdasági termelői árak és a mezőgazdaságban felhasznált ipari termékek árainak évek óta tartó diszparitása, az úgynevezett agrárolló. Ez 1989–1998 között összesen 55,5 százalékkal tágult, ez csak a mezőgazdasági szervezeteknél 1998-ban 300-400 milliárd forint, a mezőgazda-

ság egészében pedig 500-600 milliárd forint árbevétel-kiesést jelent. Ebből világosan érthető, hogy miért kell a magyar gazdáknak minden liter gázolajért, benzinért, minden kiló műtrágyáért, minden traktoregységért kétszer annyi búzát, tejet, húst adni, mint nyugati társaiknak, miközben személyes jövedelmük legfeljebb ötöde azokénak. Az adósságprobléma súlyos teher egy ágazaton, egy vállalaton, mert visszafogja a fejlődését, vegetálásra készteti. Az állam azért engedte el az ipari vállalatok, a bankok adósságainak több száz milliárd forintra rúgó összegét, hogy a piac aktív szereplői maradjanak. A mezőgazdaságban nem volt **adósságrendezés**, jóllehet a mezőgazdasági szervezetek 1998-ra már 364 milliárd forint adósságot halmoztak fel. Ez a teljes árbevételük fele, éves nyereségüknek 15-szöröse.

Az FVM csak blöfföl az agrártámogatással. 2000 februárjában még nincs jóváhagyott agrártámogatási törvény. A termelőknek – a milhez tartás végett – ezt legkésőbb az előző év szeptemberében-októberében ismerniük kellene. Ebben az is szerepet játszik, hogy az FVM-nek, a kisgazdapártnak nincs koncepciója arról, hogy milyen piacképes üzemcsoportokat, termékeket kellene támogatni a fejlődés fellendítése végett. Enélkül pedig a támogatás is csak biankó csekk az FVM vezetése kezében, amelyet nagyon rossz hatékonysággal lehet felhasználni. A támogatásra évről évre jóváhagyott 130-150 milliárd forintból a mezőgazdasági szervezetek 20-23 milliárd forintot, az élelmiszer-feldolgozók ugyancsak 20-23 milliárd forintot kapnak meg. A 2000. évre a mezőgazdaság támogatására 148 milliárd forintot – tízmilliárd forintot ebből már tavaly elköltöttek – terveznek jóváhagyni. Ezen kívül azonban az FVM úgynevezett intézményi támogatásként 87 milliárd forintot kap. Indokolt lenne évről évre szigorúan elszámoltatni az FVM-et a kapott összeg felhasználásáról, különös tekintettel az intézményi keretre, amely láthatatlan csatornákon a mezőgazdaságtól távoli területeken köthet ki. A vizsgálatba a Számvevőszéket feltétlenül be kell vonni.

A rendszerváltás tíz éve

Magyarországon a 2000. évben nagyon sok mérleg, számvetés készül. Ezek közül kár lenne kihagyni a rendszerváltást, hisz éppen tíz éve, hogy a szocializmust a kapitalista társadalmi rendszer váltotta fel. Tíz év nem nagy idő, de arra elegendő, hogy egy „új társadalom" megmutassa arculatát, valódi célját, néphez való viszonyát.

A mérleg úgy hiteles, hogy ha mindkét oldalon a dokumentált tényekre támaszkodva mutatják be a múltat és a jelent.

1. A gazdaság általános helyzete. A rendszerváltás előtti utolsó évben, 1989-ben az ország teljesítményét kifejező GDP dollárra átszámított értéke 50,3 milliárd volt. Ennek az 1990–1993 közötti négy évben – az Antall–Boross-kormány idején – elvesztettük a húsz százalékát, körülbelül tízmilliárd dollárt. Ez mintegy kétszerese a II. világháborúban az országot ért kárnak. Ebből a tízmilliárd dollárból az 1994–1999 közötti hat évben nyolc-tíz milliárd dollár térült meg, így az 1989. évi színvonalat a 2000. évben érjük el újra.

2. Az ipari termelés 1990 és 1992 között 30 százalékkal esett vissza. Néhány évi stagnálás után az ipar 1995-től ismét növekedett; az 1989. évi szintet 1998-ban érte le, 1999-ben nyolc-kilenc százalékkal meg is haladta. Forrása: a multinacionális tőke, amelyből az ágazatok mintegy harmadának jutott, a többi 1992–93-as mélyponton van ma is.

3. A mezőgazdaság termelése 1990–1993 között 30 százalékkal csökkent. 1996–1997-ben átmenetileg néhány százalékkal nőtt, majd ismét csökkent. 1999-ben az 1993. évi mélypontra süllyedt vissza.

4. A rendszerváltás a legnagyobb rombolást **az emberi munkaerőben** végezte. 1989-ben 4,5 millióan, 1998-ban 3,7 millióan dolgoztak. Megszűnt 1,4 millió munkahely. A munkanélküliek száma 1989-ben 14 ezer volt, 1999-ben 405 ezer munkanélkülit „tartottak számon" – valójában ennek legalább kétszerese volt.

5. 1989-ben **a nemzeti vagyon** teljes egészében a nemzet (az állam, a szövetkezetek és magánszemélyek) tulajdonában volt. 1998-ban a vállalkozói vagyon 39 százaléka volt külföldieké.

6. A lakás, mint létfeltétel megteremtésében szerepe van a mindenkori államnak, ehhez járulnak hozzá az anyagilag tehetősebbek. Szólamok nem, tettek segíthetik a családok lakáshoz való jutását: az 1980–1989 közötti tíz évben 687 ezer, az 1990–1999 közötti tíz évben ennek mindössze harmada: 216 ezer jórészt magyar lakás épült, az sem többnyire annak, akinek nem volt még otthona.

7. A gazdaság visszaesésével együtt **a lakosság jövedelme** is drasztikusan csökkent. A reálkeresetek mélypontja 1996-ban volt, 76,8 százalékát érték el az 1989. évinek. Ma sem sokkal több. A háztartások jövedelme (ebben a keresetek mellett más jövedelmek is benne vannak) „csak" 17 százalékkal eset vissza. Azóta a helyzet „javult", mert 1999-ben a reálkeresetek 84,3 százalékát, a reáljövedelmek pedig 86,4 százalékát érik el az 1989. évinek.

A keresetek és a jövedelmek jelentős visszaesése mellett az igazi probléma az, hogy roppant egyenlőtlen jövedelmi elosztás alakult ki. Egy nemzetközi felmérés szerint Magyarországon a keresők legfelső tíz százalékának a keresete átlagosan 7,5-8-szor nagyobb a legalsó tíz százaléknál. A felső tized elviszi az összes jövedelem 25-27 százalékát, az alsó tized viszont kénytelen beérni a 3-3,3 százalékával. Ma Magyarország lakosságának mintegy fele a létminimumon vagy az alatti szinten él.

8. Nőtt a közvádas **bűncselekmények** száma. 1989-ben 225 ezer, 1998-ban 601 ezer volt, tehát 2.7-szeresére növekedett. Fokozódott a bűncselekmények durvasága, erőszakossága, szervezettsége.

Az elszegényedés és a bűncselekmények elszaporodása új „foglalkozási ágakat", „szakmákat" eredményezett. Ilyen az őrző-védő szolgálat; létszáma meghaladja a rendőrségét. Nőtt a prostitúció, a koldusok tömege. Létrejött a brókerek, a különböző termékkel házalók sokasága. A mostani helyzet kikezdte a szolidaritás örök emberi értékét.

9. **A népesség** csökkenésének számos objektív és szubjektív oka van, ide tartozik a romló életminőségünk is.

A népesség 1980-ban volt a legtöbb: 10.7 millió lakosa volt az országnak. Nagyobb mértékben 1984-től kezdett csökkenni; 1980–1989 között évi átlagban 32 ezer fő volt a csökkenés. Az utóbbi időszakban 25 ezerrel kevesebb gyermek születik évente, mint a nyolcvanas években. A halálozási arány növekszik, vagy stagnál.

10. Ha már a gazdasági, szociális, demográfiai sorok is bekerültek a mérlegbe, akkor még egy rubrikát a **demokrácia** is megérdemel. Köztudomású, hogy 1989-ig egypártrendszer volt a maga saját demokráciájával. A most „diktatúrának" nevezett akkori rendszerre álljon itt két példa: 1988-ban a párt által fizetett alkalmazottak száma (városi-üzemi pártbizottságtól a KB-titkárokig bezárólag) 4500 volt. Ugyanebben az évben 16 ezer pap kapott fizetést, úgynevezett kongruát a „pártállamtól".

Vajon a rendszerváltásnak voltak-e előnyös következményei? A társadalom egészének nagyon kevés.

– Az áruellátás javulása, a választék bővülése.

– A globalizáció velejárójaként közel húszmilliárd dollár tőke került be az országba és néhány iparágban elsősorban összeszerelői szinten a legfejlettebb technológiák honosodtak meg.

– A nyomtatott és elektronikus médiát lehetne még felhozni, de ezt is egyre inkább a kormány kottája határozza meg.

Összesítsük a mérleget: a Népszabadság esszéírójával egyetértve, nyugodtan jelenthetjük ki: „valami baj van ezzel a társadalommal, ezzel a politikával". Ennek a tíz évnek az egyenlege lényegesen erőteljesebben negatív, mint pozitív.

A Munkáspárt lakáskoncepciójáról

Magyarország egyik legsúlyosabb társadalmi gondja a jogos lakásigények krónikus kielégítetlensége. Amíg az 1980–1989 közötti tíz évben 687 ezer, addig az 1990–1999 között eltelt tíz évben csak 216 ezer lakás épült, vagyis a megelőző tíz évinek csupán 31 százaléka, és ennek jó része nem olyanok számára, akiknek nincs lakásuk. A lakásprivatizáció következtében radikálisan csökkent a bérlakások aránya is: az 1999. évi 26 százalékról mintegy 6-7 százalékra. Legalább 600-650 ezer lakást vásároltak meg a lakók a privatizáció során.

A legutóbbi KSH-adatok szerint az ország lakásállománya valamivel meghaladja a négymilliót, a háztartások száma 3,8 millió. Ez az összehasonlítás elfedi azonban a valóságos helyzetet:

– nagyon különböző okok – a tulajdonos szándéka, életveszélyes, egyéb okból lakhatatlan – miatt jelentős az üresen álló lakások száma;
– sok embernek több lakása is van, míg igen sokan jóval igényjogosultságuk alatti méretűben élnek vagy egyáltalán nincs önálló lakásuk;
– számottevő a külföldiek tulajdonában vagy használatában lévők száma.

Lakásellátottság szempontjából jelenleg az életkezdés előtt álló kisjövedelmű fiatal házasok, a gyermeküket egyedül nevelők és a sokgyermekes családok vannak a legrosszabb helyzetben. Méltányolható lakásigényükhöz képest rendkívül kedvezőtlen lakáskörülmények között élnek, és még reményük sincs, hogy helyzetükön változtassanak. Ezzel szemben a társadalom egy vékony rétegének három–négy lakása vagy akár tízszobás háza is van.

Az Orbán-kormány is érzékelni kényszerül az országos lakásfeszültséget de – hű maradva szokásos politikai cinizmusához – olyan lakásépítési hitelkedvezmény-rendszert léptetett életbe, amely a rászorulók többsége számára teljesíthetetlen hitel-igénybevételi és visszafizetési feltételeket állít.

Állításunk igazolására vegyünk alapul egy kétgyermekes családot, amelynek méltányolható lakásigénye (rendelet szerint) alsó határon 2 szoba, felső határon pedig 4 szoba. Tételezzük fel, hogy a család két és fél szobás lakást szeretne építeni, melynek – a kedvezmények felvételénél – a legnagyobb elszámolható mértéke Budapesten 16 millió forint, egyéb helységben pedig 15 millió forint. Tételezzük fel azt is, hogy az adott család 1 millió forintból tudja felépíteni új házát, illetve lakását.

Az előzőek alapján a család a rendelkezések szerint – 1,2 millió forint egyszeri vissza nem térítendő állami szociálpolitikai támogatást kaphat. Mivel a méltányolható lakásigényen belül van tervezett lakása, további 400 ezer forint visszavissza nem térítendő támogatásra is jogosult. Ha fiatal házasok, maximum nyolc-

millió forint bankkölcsönt is igénybevehetnek, amelynek kedvezményes kamata – a törlesztés első tíz évében – körülbelül 8 százalék. A szóban forgó családnak tehát 2,4 millió saját tőkével (készpénzzel) kell rendelkeznie ahhoz, hogy az előző feltételek alapján új lakás építéséhez – vagy vásárlásához foghasson. Tételezzük fel végül, hogy a család két felnőtt tagja kereső, és havi együttes nettó jövedelmük eléri a 100 ezer forintot.

Az előzőeket figyelembe véve kérdések és problémák sokasága vethető fel:

– Családi támogatás nélkül még egy átlagkeresetű kétgyermekes fiatal házaspár is miből és mennyi idő alatt tud 2,4 millió forint induló tőkét felhalmozni történetesen akkor, ha albérletben vagy kisméretű drága bérlakásban laknak?

– Létfenntartásuk veszélyeztetése nélkül mennyiben lesznek képesek a felvett hitel visszafizetésére, amikor a havi törlesztőrészlet (15 éves futamidőt feltételezve) meghaladja az 50 ezer forintot? Nyilvánvaló, hogy a család rövid időn belül csődbe jut és elárverezik a házát, illetve lakását.

Mindezek alapján a Munkáspárt kijelenti, hogy az Orbán-kormány által életbe léptetett lakásépítési kedvezményrendszere kizárólag a managementhez, a jól prosperáló vállalkozó réteghez tartozó fiataloknak szól. Azoknak, akik az új elithez, a jómódú polgársághoz tartoznak. Ezek tehát az Orbán-kormány igazi kedvezményezettjei, a nagytömegű szegény fiatalok pedig a kirekesztettek.

A Munkáspárt – a kormány propagandacélokat szolgáló látszattámogatási rendszere helyett – a lakásproblémák gyökeres megoldását segítő intézkedéseket javasol és sürget. Rövidebb távon a következőket:

1. Miután a kisjövedelmű fiatalok sokasága és a nagycsaládosok részéről a városokban bérlakásokra, a falvakban pedig családi házak építésére van óriási igénye, az államnak és az önkormányzatoknak ennek kielégítését kell előtérbe helyezniük az alábbi módon:

a.) A városokban pontosan számba kell venni a bérlakások állományát és megüresedés esetén azokba elsősorban a rászoruló fiataloknak és nagycsaládosoknak kell kiutalást adni. Rászorultság esetén az állam garantálja a bérlakást a háromgyermekes családoknak.

b.) Az igényeknek megfelelően újra biztosítani kell a széles körű szociális bérlakásépítést, állami és önkormányzati erőből. Amennyiben ezt munkaerőszükséglet biztosítás céljából a nagyvállalatok, cégek is készek támogatni, úgy részükre adókedvezményt indokolt adni.

Például akkor, ha a nagyvállalatok fiatal dolgozóiknak olcsó bérű garzonlakásokat építenek.

c.) Családi házat, társasházat építő fiataloknak az önkormányzatok adjanak olcsó telket, az állam pedig bizonyos értékhatárig engedje el a lakásépítést terhelő áfát.

d.) A rászoruló fiatalok lakásépítését valóban szociális hiteltámogatásban szükséges részesíteni: a törlesztéssel havi összege ne haladja meg egy hasonló szobaszámú, komfortú lakását.

2. A bérlakásban élők lakbérét a szövetkezeti, a társasházi közös költségek körül célszerű megállapítani.

3. Legkésőbb az EU-hoz való csatlakozáskor a háztartásoknak olyan jövedelmet kell biztosítani, amely a lakás valamennyi költségét fedezi anélkül, hogy a megélhetés egyéb feltételei sérülnének. A létminimum szintje körül élőknek ahhoz, hogy igényjogosultságuknak megfelelő lakáskörülmény között éljenek – támogatást kell nyújtani.

4. A kormányzat rendszeresen ellenőrizze az építéssel kapcsolatos árakat – a hitelfeltételeket ennek megfelelően, ha szükséges, módosítsa.

5. Megfontolásra érdemes egy – megfelelő feltételű – lakossági lakás-kötvényjegyzés meghirdetése is, a bérlakásépítési terhek mérséklésére.

Újabb támadás a szövetkezetek ellen

A napokban vált ismeretessé, hogy az FVM és a kisgazdapárt vezetői újabb támadást indítottak a mezőgazdasági szövetkezetek ellen. Az új szövetkezeti törvénytervezetben, amelyet a kormány elé is beterjesztettek, kimondani azt kívánják, hogy a szövetkezetek a külső üzlet-résztulajdonosoknak kötelesek az üzletrészük névértékét záros határidőn belül kifizetni. Ezt megelőzően ez év áprilisában az adóssággarancia hitel-igénybevételének feltételeként ugyancsak kikötötték, hogy csak az a szövetkezet jogosult az állami garanciavállalás mellett adósságrendezési hitel igénybevételére, amely előbb rendezi, kifizeti a külső üzletrész-tulajdonosok üzletrészeit.

A külső üzletrész-tulajdonosok intézményét az 1992. évi új szövetkezeti törvény hozta létre, amely a szövetkezetekből korábban kilépett tagok vagy az örökösök részére üzletrészeket biztosított. Ezek túlnyomó többsége már évtizedek óta nem a szövetkezet működési területén él, hanem városokban lakik. Az Antall-kormány ezzel – már akkor is kisgazda nyomásra – egy állandóan ketyegő bombát helyezett a szövetkezetek alá.

Az üzletrészek kifizetése mintegy százmilliárd forinttal terhelné az amúgy is eladósodott és veszteséggel záró szövetkezeteket. A mezőgazdasági szövetkezetek például az 1998. évet 7 milliárd forint veszteséggel és 122 milliárd forint adóssággal zárták. Egy ilyen újabb teher a szövetkezetek 60–70 százalékát pénzügyileg azonnal ellehetetlenítené, és a csődfelszámolás zárná a folyamatot. Ennek igen súlyos következményeit a szövetkezeti aktív és nyugdíjas tagok mellett az egész mezőgazdaság, sőt az egész nemzetgazdaság megérezné.

Az Agrárgazdasági Kutató és Informatikai Intézet 1999. évi 8. számú kiadványa szerint Magyarországon egy átlagos szövetkezet 662 személytől – átlagosan 2,6 hektár – bérelt területen gazdálkodik. Minden megszűnt szövetkezettel jelentősen gyarapodna az önálló életre alkalmatlan kisméretű üzemek száma. Ezek elesnének a bérlettől, egyéb járandóságoktól és földjük nagyrészt a műveletlen területek nagyságát gyarapítaná.

Mindez azonban mit sem zavarja az ötlet kiagyalóit. Ez a szövetkezet-ellenesség mélyen gyökerezik a kisgazdapárt és az FVM vezetőinek gondolatvilágában. Koncepciójuk szerint a termelőszövetkezetek helyett olyan egyéni gazdaságokat kell létrehozni, amelyek maguk és környezetük helyzetéből adódóan a kisgazdapárt stabil támogatói lennének. A kisgazdapártnak ezek az aktivistái dögkeselyű módjára várnak a zsákmányra, hogy azt megszerezzék. Elvégre a szövetkezetek még mindig több mint egymillió hektáron gazdálkodnak, és eszközállományuk is eléri a 340 milliárd forintot. Ezt legkönnyebben úgy lehetne

megkaparintani, ha a külső üzletrész-tulajdonosok üzletrészének ki nem fizetése ürügyén tömegesen csőd- és felszámolási eljárások indulnának a szövetkezetek ellen, és így az FVM támogatásával potom pénzért jutnának hozzá a kisgazda aktivisták.

Ezen a bázison aztán már olyan beszerző és értékesítő szövetkezeteket hoznának létre, amelyek a falvak tehetősebb gazdáit tömörítenék, a többieket pedig ezeknek szolgáltatnák ki. Ennek a koncepciónak az igazolására állandóan hivatkoznak (legutóbb a Népszabadság 2000. május 9-i számának 15. oldalán) egy olyan nem létező EU-állásfoglalásra, miszerint az EU nem fogadja be a termelő típusú mezőgazdasági szövetkezeteket. Az igazság ennek éppen az ellenkezője. Az EU nem törődik az üzemi méretekkel és gazdasági formákkal (magángazdaság, kft., rt., szövetkezet stb.). A már hivatkozott Agrárgazdasági Kutató és Informatikai Intézet tanulmányának 15. oldalán olvasható: „Ha tehát valaki nálunk EU-val, annak állítólagos előírásaival kívánja magyarázni és indokolni az egyik vagy másik üzemforma kizárólagos EU-konformitását, akkor az illető nem tesz mást, mint saját véleményét akarja EU-normaként feltüntetni."

Az FVM-koncepció keresztülvitelének egyéb pénzügyi és jogi következményei is lennének, amelyeket a bankszövetség is ártalmasnak és veszélyesnek ítél. Felszámolás esetén ugyanis a leértékelt vagyon értékesítéséből befolyó összegből a hitelezőket az alábbi sorrend szerint kell kifizetni: tb-adósság, adótartozás, bankhitel, egyéb adósok, külső üzletrész-tulajdonosok, tagok.

A sort tehát a tagok zárják, így ők lennének az igazi vesztesek. De a bankok is elesnének hitelkövetelésük jelentős részétől.

A törvénytervezet elfogadása végletesen kiélezné a mezőgazdaság amúgy is súlyos évtizedes válságát. Az agrárszakemberek – kivéve a koncepcióban érdekelteket – egyértelműen károsnak, hibásnak és veszélyesnek minősítik az FVM, a kisgazdapárt vezetőinek ezt a szövetkezetellenes koncepcióját.

A szegénységről

A szegénységgel nálunk évtizedek óta sokan, sokat foglalkoznak: vannak, akik a jobbítás szándékával, még többen, a „kommunizmus bűneinek" leleplezőjeként. Az elmúlt egy-két évben ez utóbbiak száma megszaporodott: a kormánypártoknál, a parlamenti ellenzéknél egyaránt. A „szegény választók" szavazataira is szükség van: tehát most, a legsürgősebb megígérni, hogy minden másképp lesz. A demagóg „megoldások" többnyire gyorsan „elpukkannak": az új lakásépítési kölcsön, a minimális bérek megkétszerezése, reformok mindenütt: az egészségügyben, a nyugdíjrendszerben. A nyomor – meglepő módon – nem csökken, hanem fokozódik: nőhet vagy stagnálhat a nemzeti termelés.

A szegénység mérésének egyik eszköze a létminimum-számítás.

A KSH Létminimum 1999 című kiadványában olvasható:

„A létminimum olyan pénzösszeg, amely biztosítja a folyamatos életvitellel kapcsolatos igen szerény – konvencionálisan alapvetőnek minősülő – szükségletek kielégítését."

A legjobban meghatározható része ennek az élelmiszerkosár. Az idc tartozó 100 termék közül csak néhányat idézünk a kiadványból:

Főbb csoportok	**Szükséglet/hó egy aktív korú felnőttre**
Hús, hal és készítményeik	3,5 kg
Tojás (200 db/év)	17 db
Tej (2,8 és 1,5 %-os)	13 liter
Sajt, egyéb tejtermékek	1,5 kg
Zsiradékok	1,6 kg
Kenyér, péksütemény	9,4 kg
Többi cerealia	2,5 kg
Cukor, kakaó, méz	1,8 kg
Burgonya	5,2 kg
Friss és tartósított zöldség	8,3 kg
Friss és tartósított gyümölcs	5,3 kg
Szárazhüvelyes	0,2 kg

A múlt évben a családokat figyelembe véve, **a létminimum egy főre, egy hónapra 22.880 forint volt.**

Ez a statisztika természete szerint átlag. Például aki az „átlagosnál rosszabb egészségi állapotú – annak gyógyszerkiadása nagyobb lehet, jóval magasabbak

a lakás fenntartásának a költségei stb.. az egyéni létminimum eléréséhez többre volna szüksége."

A „kép" szemléletesebbé tétele végett a különböző háztartástípusok összes havi minimálisan szükséges kiadásait, tehát az ehhez igényelt összes jövedelmét ebben a táblázatban illusztráljuk.

Háztartástípus	**Egy háztartásra számított havi érték forintban**
Egy aktív korú felnőtt	29 160
+ egy gyermek	48 440
Két aktív korú felnőtt	55 380
+ egy gyermek	70 460
+ két gyermek	85 140
+ három gyermek	96 890
Nyugdíjas egy személy	26 420
+ még egy személy	45 510

Az olvasó összehasonlíthatja a saját helyzetét a létminimummal.

Nézzük azonban a kiadványt: házaspár két gyermekkel, mindkét felnőtt dolgozik, átlagos jövedelmük 33 százalékkal **haladja meg** a minimumot, ha azonban egyikük nem dolgozik, jövedelmük 30 százalékkal **kisebb** a létminimumnál.

Ha a kormány „normái" szerint három gyerek van – helyzetük jóval rosszabb.

A Központi Statisztikai Hivatal becslése szerint a népesség egynegyede, mintegy 2,5 millió lakos él – különböző mértékben – a létminimum alatt; a három és több gyerekeseknek több mint fele – 54 százaléka

A rendszerváltás fő vesztesei

Magyarországon 2000 januárjában közel 2,7 millió fő részesült nyugdíjellátásban. Ebből az öregségi nyugdíjasok száma több, mint 1 millió 670 ezer volt. A nyugdíjban részesülők az ország lakosságának 27 százalékát teszik ki. A nyugdíjasok döntő többsége a rendszerváltás legnagyobb vesztesei közé tartozik. A nyugdíjak reálértéke tíz év alatt 20 százalékkal, az aktív dolgozókénál nagyobb mértékben csökkent. A nyugdíjasok többsége a létminimum alatt, illetve a közelében él.

A nyugdíjak reálértékének drasztikus csökkenése mellett a nyugdíjasokat az is sújtja, hogy csökkent vagy megszűnt az őket korábban megillető olyan kedvezmények köre, mint a munkahelyi étkeztetésben való részvétel lehetősége, a kulturális szolgáltatások kedvezményes áron való igénybevétele, vállalati segélyhez való jutás stb.

1999-ben nyugdíjrendezés címén, több mint 50 milliárd forintot vett el a nyugdíjasoktól az Orbán-kormány. Mindez az Idősek Nemzetközi Évében történt!

A nyugdíjasok mélységes csalódással fogadták, hogy az Alkotmánybíróság sem volt hajlandó orvosolni az őket ért drákói életszínvonal-sérelmet. Úgy látszik, hogy a polgári osztályérdekek erősebbek a nyugdíjasok elemi emberi érdekeinél és jogainál.

A kormány a nyugdíjasok politikai megbontására is törekszik azzal a nyilvánvaló céllal, hogy szétforgácsolja a potenciálisan legnagyobb szavazótábort.

A kormány és nyugdíjasok ellentétei annyira kiéleződtek, hogy a Munkáspárt elkerülhetetlennek tartja az idős emberek érdekében való erőteljesebb fellépést. Ennek során a következőket tartja szükségesnek

– A nyugdíjasoknak – rövid időn belül – egyszeri nyugdíjemelésként kamataival együtt vissza kell adni a tőlük elvett 52 milliárd forintot. Ez összhangban van az EU kartáival, s a gazdaság fejlődése is alapot biztosít hozzá.

– Szociális Alkotmány biztosítsa a nyugdíjemelés éves rendjét. Az Alkotmányban ki kell mondani, hogy az évenkénti nyugdíjemelést az évi reálbér-emelkedéshez kell kötni. A nyugdíj tehát mint „öregkori bér" funkcionáljon. A minimálbérek emelésével párhuzamban a minimálnyugdíjak évenkénti rendezését is meg kell oldani. Ezt a nyugdíjasok „fogyasztói kosarát" figyelembe vevő árindexálásra kell, illetve lehet alapozni.

– A nyugdíjkorhatárt vissza kell állítani (még az EU-hoz való csatlakozás előtt), a nőknél 55 évre, a férfiaknál pedig 60 évre. Bebizonyosodott

ugyanis, hogy mind gazdasági, mind egészségügyi szempontból hátrányos volt a korhatár emelése:

- nehezíti a fiatal korosztályok munkába állását,
- növeli a nyugdíj előtti korosztályoknál a munkanélküliséget,
- az 55, illetve a 60 éven felülieknél rohamosan egészségromlást idéz elő, ami megemeli a tb egészségügyi kiadásait is.

– Mint elhibázott rendszert, meg kell szüntetni a kötelező magánnyugdíjbiztosítást. E rendszer elvonja az állami társadalombiztosítástól a járulékbevétel mintegy egyharmadát, nem nyújt jogi garanciát az öregkori kiegészítő nyugdíjra, drágán működik és magában hordja a csalás, a tőkekimenekítés és a gazdasági csőd lehetőségét. Az előzőekből következően meg kell erősíteni viszont az állami (központi) társadalombiztosítást. A kötelező magánbiztosítók járulékbevételéből származó vagyonát azok kamataival együtt az állami tb vegye át. Egyben tegyék a tb számára lehetővé, hogy vagyonának mobilizálható részét pénzügyi bevételeinek növelése céljából biztonságos módon befektethesse, állami garanciával és önkormányzati, illetve a társadalmi ellenőrzés visszaállításával.

– További hathatós intézkedéseket kell tenni a járulék-kintlévőségek nagyobb arányú behajtására. A járulékot alapos indok nélkül nem fizető vállalatokat, cégeket vagyonuk terhére is kötelezzék tb-tartozásaik megfizetésére. A dogozóktól levont járulékrész saját célra való felhasználása pedig az eddigieknél is szigorúbb törvényes következményekkel minősüljön közérdeket közvetlenül sértő sikkasztásnak.

– Végül, de nem utolsósorban tisztességes módon kell előkészíteni és végrehajtani az idei – a tervezettet meghaladó – árnövekedés kiegyenlítését célzó pótlólagos nyugdíjemelést.

A nyugdíjasok helyzetének javításával kapcsolatos kérdéseket összegezve a Munkáspárt úgy véli, hogy szükség van a nyugdíjrendszer és ezekkel összefüggésben az állami egészségügyi rendszer általános reformjára. Az általános reform keretében azt is újra kell gondolni és rendezni, hogy mit kell és lehet a járulékbevételekből finanszírozni, és mi az állam közvetlen és közvetett kötelezettsége (mindenekelőtt pénzügyi) a társadalombiztosítási és az egészségügyi ellátási rendszer jelenleginél sokkal színvonalasabb működtetésében. Nem lehet azonban eközben olyan cinikus érvek és állítások mögé bújni, hogy a fiatal nemzedéknek kell eltartania az időseket, mert a jelenlegi időskorú nemzedék sok-sok évi munkájával megteremtette saját ellátásának gazdasági alapjait és eközben felnevelte, és útjára indította a mai fiatal nemzedéket is.

Áremelkedés – miért és meddig?

A rendszerváltás következtében, 1987-hez viszonyítva, a fogyasztói árak 11-szeresükre növekedtek. Miért? A hazai nemzetgazdaság egy jó részét tönkretették – elsősorban a mezőgazdaságot, de az ipar tekintélyes hányadát is –, az alacsonyabb termelés drágább, a kiesést importtal helyettesítik (az amerikai dollár Magyarországon közel kétszer annyit ér, mint „otthon", az USA-ban).

A korábbi, szocialista fogyasztói árpolitika alapelve az volt: „fizessenek a gazdagok" – olcsó tömegfogyasztási cikkek, energia, lakbér, gyógyszer; drága luxuscikkek voltak. A ma árpolitikája: „fizessenek a szegények". A költségvetési bevétel a legfontosabb – az egészség, a kultúra csak jóval ezután következik; jellemző például, hogy a gyógyszerek ára több mint 25-szörösére növekedett.

Az áremelkedés üteme ennek következtében a legjelentősebb az alacsony jövedelműeket jobban érintő fogyasztási cikkeknél, szolgáltatásoknál:

A cikkcsoportok árának emelkedése
1987 és 2000 I. féléve között:

Élelmiszerek	9,7-szeres
Ruházat	9,2-szeres
Tartós fogyasztási cikkek	5,6-szeres
Háztartási energia	20-szoros
Egyéb cikkek, üzemanyagok	12-szeres
Szolgáltatások	12,7-szeres

Ha egy-egy árucikket nézünk – valamennyien ráismerünk saját tapasztalatunkra:

Évi átlagos ár (Ft)	**1988.**	**1999.**
Fehér kenyér (kg)	10,40	106
Kristálycukor (kg)	26,20	135
Burgonya (kg)	13,40	62
Alma (kg)	17,70	133
Sertéstarja (kg)	110	556
Bontott csirke	75	426
Gyulai kolbász	206	1440
Tojás (10 db)	28	141
Tej, 2,8%-os	9,20	98,30

Tehéntúró (1/4 kg)	8.90	144
Teavaj (10 dkg)	9.40	89.50
Férfiöltöny	2570	24.270
Női kosztüm	2680	19.150
Elektromos energia (10 kWh)	14.50	205
Villamos vonaljegy	2.00	87.80
Benzin (liter)	22.50	185

Tehát nem az „árindexben" van a baj, hanem a fogyasztói árpolitikában. Ezt a politikát nem a „közgazdasági törvények" diktálják, hanem a kíméletlen tőkét képviselő hatalom. Az úgynevezett „jóléti államokban", a „szociális piacgazdaságban" – tehát nem „csupán" a szocializmusban – a „törvényt" úgy tudják (vagy tudták) alkalmazni, hogy a tömegnyomort enyhítették, és nem súlyosbították.

A szegényeket sújtják leginkább ezek az árak – és ilyen ma már a ország lakosságának legalább kétharmada –, mert a drága tömegfogyasztási cikkeket nap mint nap meg kell vásárolni, a szolgáltatásokat ki kell fizetni – különben kikapcsolják a villanyt, a gázt – s ahol lehet – a vizet is. A hatalom arroganciája ma már nem csak fenyeget a kilakoltatással.

A KSH 1999-es A szegénység jellemzői a mai Magyarországon című kiadványából származnak a következő, 1997. évi adatok (melyeket más felmérések is alátámasztottak):

Az ország teljes lakossága mintegy 45 százalékának volt akkora a teljes jövedelme, mint annak az egymilliónak, akik a legmagasabb csoportba tartoztak. Az előbbi kiadványból: „Az elmúlt tíz évet tekintve a két szélső tized (a legrosszabbul és a legjobban élő 1-1 millió lakos) jövedelmi különbségei közel megduplázódtak". Ehhez még hozzátehetjük: ha nem ennyit, hanem 100-100 ezret néznénk, a különbség az előbbinek a többszörösére nőne. Az előbbiekből kitűnik: az árrendszer következtében a gazdagok forintja „többet ér", mint a szegényeké, ha a rendszerváltás előtti viszonyokkal vetjük egybe.

Néhány élelmiszer fogyasztásának egy főre jutó évi mennyisége, 1998:

	legalacsonyabb jövedelmű ek	legmagasabb jövedelmű ek	átlagos
Hús (kg)	36.5	78.0	56.7
Tej (l)	50.7	83.7	71.3
Sajt (kg)	1.0	4.9	2.4
Kenyér (kg)	69.5	64.4	68.4
Alma (kg)	7.3	19.7	14.4

„A szegény emberek alacsony jövedelme szerény minőségű fogyasztással párosul. A szegények sok kenyeret és tésztát, ugyanakkor kevés húst, gyümölcsöt és zöldséget esznek."

Az EU-hoz csatlakozással kapcsolatban az „európai bérekről" gyakran írnak, beszélnek. Néhány szám – a bérek és árak kapcsolatát kifejező, a „Gazdasági és szociális adattár 1999"-ből:

Mennyit kell dolgoznia egy átlagkeresetű munkavállalónak egységnyi áruért? (1997. december):

	Magyarországon	Ausztriában
	(óra, illetve perc)	
Kenyér (1 kg)	10.50	3.13
Tej (1 l)	10.30	4.10
Karaj (1 kg)	1.17	17.36
Sör (1 üveg)	8.47	2.49
Áram (1 kWh)	2.11	1,35
Földgáz (1 m^3)	3.43	1.35
Benzin (1 l)	18.20	2.58
Női ruha	39.8	7.58
Férfi öltöny	50.17	16.20

A csatlakozás újabban megerősített követelménye az infláció 2 százalék körüli aránya.

A fogyasztói árak évi emelkedése százalékban:

1988	15.5	1994	18.8
1989	17.0	1995	28.2
1990	28.9	1996	23.6
1991	35.0	1997	18.3
1992	23.0	1998	14.3
1993	22.5	1999	10.0

A táblázat szerint eddig két csúcspontja volt az inflációnak: az 1991-es évben – az Antall-kormány idején – minden cikkcsoportban magas volt a növekedés, a legnagyobb arányú az energiánál (81 százalék), majd 1995-ben – a hírhedt Bokros-csomag évében – az élelmiszer és újra a háztartási energia árnövekedése volt magas.

Azóta az infláció üteme csökkenő mértékben, de kisebbedik. A „legdurvább szakasza" – legalábbis egyelőre – lezárult a radikális okok mérséklődésével: magánosítás, a termelőkapacitások csökkenése, a dotációk megvonása.

A költségvetési törvényhez készült kormány-állásfoglalás szerint: „Hathatós lépéseket tesz az infláció visszaszorítására a kormány. 2000-ben az inflációt 6-7 százalékra mérsékeljük."

A Gazdaságelemző és Informatikai Intézet ez év júniusában kiadott elemzésében: „A 2000. évben 7,9-8,4 százalékos inflációs rátát tartunk reálisnak."

A Központi Statisztikai Hivatal júliusi jelentése: Az év első felében a fogyasztói árak 9,5 százalékkal emelkedtek. Ebben természetesen nem szerepel a hús árának nagyarányú drágulása, és az üzemanyagok júniusi, előző évhez mért 33,4 százalékos emelkedésének továbbgyűrűző hatása. Így állunk a kormányzat 6,5-7 százalékos ígéretével.

A Munkáspárt ragaszkodik az inflációellenes gazdaságpolitikához. De. ehhez az egész neoliberális „stíluson" kell változtatni. Ezért dolgozta ki a Szociális Alkotmány tervezetét és folytatja a részletes kimunkálását.

Újabb jogfosztás

A Munka Törvénykönyve tervezett módosításáról

Az 1992-ben elfogadott A Munka Törvénykönyve a korábbihoz képest szűkítette a munkavállalók, az őket képviselő szakszervezetek jogait. Az azóta eltelt nyolc évben a változtatások tovább rontották a munkájukból élők anyagi, társadalmi és jogi helyzetét; ugyanakkor erősítették a hazai és külföldi tőke pozícióit.

A munkások, a dolgozók tényleges helyzete még súlyosabbá vált. A tulajdonosok, az őket képviselő alkalmazottak semmibe veszik a sokszor dicsőített jogállamban az elemi jogrendet: gyakran egyoldalúan módosítják a munkaszerződést, ahogy éppen jónak, hasznosnak tartják; helyezgetik az embereket egyik munkakörből a másikba; a „rendkívüli felmondás" intézménye állandó bizonytalanságban tartja a munkásokat; a kollektív szerződés ellenére rendelik el a munkaidő beosztását. A „családvédő" kormányzat pedig nemhogy szigorítaná a munkaadók hatalmát – most törvényesíteni akarja mindezt. Hitte-e, elképzelte-e valaki még egy évtizeddel ezelőtt is, hogy József Attila 1933-ban írt verse a második évezredre újra igaz lesz itt: „Ki inti le? – talán a földesúr? – A juhász vad ebét? Vajon, ki inti le?" (A tőkést – a saját hatalma? A „menedzsmentet" talán a tulajdonos, aki erre alkalmazza?)

A munkás éppen ezért panaszra sem mer menni – fél a megtorlástól, elsősorban a munkanélküliségtől. Ha a szakszervezethez fordulhat, hasonló okokból óvatos; az üzemi tanács többnyire „csak" tehetetlen. Folytathatnánk – de minek.

A kormány – amely most, nyilvánvaló okból – fűt, fát ígér („ha nem karácsonyra, virágvasárnapra") újabb merényletre készül. Meglepő fordulattal. Az Európai Unióhoz való csatlakozás valóban megköveteli a „jogharmonizációt", az Unióval azonos jogrendet, többek közt munkatörvénykezést. A kormány néhány ajánlott változtatása A Munka Törvénykönyvén ezért került sorra: a diszkrimináció tiltásának kiterjesztése – ez kedvező a nők, a fiatalok, a „kisebbségek" számára; a munkavállalók tájékoztatásának kiterjesztése – minden olyan eseményre, amely közvetve-közvetlenül érinti a dolgozókat; a fiatalkorúak fokozott védelme. Ezek és számos más: EU-elvárások. Nem így a kormányzat javaslatainak többsége. Ezeknek semmi közük nincs a „jogharmonizációhoz". Zömük súlyos, újabb jogfosztás, számos esetben az eddigi törvénytelen gyakorlat jogossá tétele.

Csak erősen rövidített listára van lehetőségünk. A munkaidő beosztásának „felszabadításának" – értsd a munkaadó önkényének – azzal jár, hogy a család nem tudhatja, a családfenntartó mikor lehet majd gyermekeivel, eljut-e az óvo-

dába, iskolába, a tanítás végére, szülői értekezletre, megint csak a „családcentrikusság"! A pihenőnapok hosszú időre, akár egy félévre együtt is kiadhatók, persze „üzleti érdek" miatt a dolgozó beleegyezésére nincs szükség. Nem kell munkaszerződésbe foglalni a munkavégzés helyét, két hónapra más munkáltatókhoz is „kölcsön lehet adni" az embereket – akár tetszik nekik, akár nem!

„A tervezet visszahozni igyekszik a napszámos világot" – írja egy heves megyei üzem röpirata. A túlóra „új szabályozása" azonos munkaidő mellett még a keresetet is csökkentheti.

A Munka Törvénykönyvének „módosítása" arra is jó eszköz, hogy a munkás közvéleményt – ahogy egyébként, felelős, felelőtlen kormányzati körökből el is hangzik – szembe állítsa a majdani EU-tagsággal

Bertold Brechtnek van egy közismert drámája: Állítsátok meg Arturo Uit! Egyelőre nálunk „csupán" egy fantom Arturo, még nem valóságos, megfogható személy. A Munkáspárt összefog mindenkivel, aki a „fantom" megfékezésében részt akar vállalni.

Kidolgozzuk, népszavazásra ajánljuk a „Szociális Alkotmányt". Célja, hogy összefoglalja, jogrendbe illessze a hatalom társadalmi, anyagi kötelezettségeit. Hogy ilyen kísérletekre, mint a mostani, sor se kerülhessen.

„A Szociális Európa és a Szociális Alkotmány"

Karacs Magdi,
a Munkáspárt Elnöksége tagjának vitaindító előadása a nemzetközi tanácskozáson

(Budapest. 2000. november 17.)

Tisztelt Hallgatóim!
Tisztelt külföldi vendégeink!
Kollégák, elvtársak!

A Munkáspárt nevében tisztelettel köszöntöm megjelent vendégeinket. Külön köszöntöm külföldi vendégeinket. **Az Európai Parlament baloldali csoportjával** szoros együttműködés fűzi össze a Munkáspártot. Tavasszal a lisszaboni nemzetközi konferencián együtt követeltük a teljes foglalkoztatást. Ma együtt vagyunk Budapesten, s beszélünk arról, hogy mit tehetnek Európa baloldali erői az EU-bővítés szociális következményeinek kedvezőbbé tételéért.

Örömmel köszöntöm **a TEAM**, a Maastrichti szerződést ellenző európai mozgalom vezetőit. Mi is úgy véljük, hogy a független államok demokratikus együttműködése jobb jövőt jelentene Európa népeinek, mint a bankok és nemzetek feletti bürokraták „Európa Állama".

Mai konferenciánk tükrözi a Munkáspárt azon meggyőződését, **hogy a magyar társadalom gondjait nem szabad a dolgozó rétegek ellenében megoldani.** A konferencia előkészítésében kiemelt szerepelt vállalt a Vasas Szakszervezeti Szövetség. Jól tudjuk, hogy az utóbbi két év kormányzati tevékenysége a szakszervezetek számára igen hátrányos változásokat hozott. Örülünk, hogy a Munkáspárt koncepciója a Szociális Alkotmány elfogadására rokon a magyar szakszervezetek Civil Országjelentésében foglaltakkal. E gondolkodásbeli hasonlóságok és párhuzamok biztató kiindulási pontot jelenthetnek a közös cselekvéshez is. **A magyar szakszervezeteknek is és a Munkáspártnak is csak egy érdeke lehet: a dolgozó emberek, a munkavállalók nyertesei és ne vesztesei legyenek az EU-csatlakozásnak. A szakszervezetek múlt heti sokezres budapesti nagygyűlése jelezte: ez a dolgozó emberek, a munkavállalók akarata is.**

Tapasztaljuk, hogy a magyar értelmiség felelősen gondolkodó részének komoly fenntartásai vannak az elmúlt 10 év politikájával kapcsolatban. A mai találkozó előkészítése során sok kitűnő tudóshoz, szakemberhez jutottunk el. Sokan keresnek valami mást, olyat, ami ténylegesen biztosítja a magyar társadalom békéjét.

Magyarország esélyes szereplését az EU-ban. Sok olyan szakembert köszönthetünk ma itt, akik nem tagjai a Munkáspártnak. Reméljük, hogy a konferencia anyaga eljut azokhoz is, akik ma még különböző okok miatt nem vállalták a részvételt. Kérjük, segítsenek abban, hogy a szakmai társadalom előítéletek nélkül ismerhesse meg a Munkáspárt új gondolatait, európai elkötelezettségét, a szociális alkotmány programját.

Tisztelt Hallgatóim!

A Munkáspárt Szociális Alkotmány koncepciója a társadalmi megegyezés programját jelenti. Nemzeti célja Magyarország túlélésének biztosítása a globalizálódó világban. **Gazdasági célja** a versenyképességünk javítása a magyar adottságoknak leginkább megfelelő fejlesztési irányok biztosításával. **Társadalmi célja** az, hogy a lehető legszélesebb rétegek részesüljenek a fejlődés, s ezen belül az EU-csatlakozás előnyeiből. **Politikai célja** az EU-csatlakozással törvényszerűen járó szociális feszültségek enyhítése, a politikai konfliktusok kezelése, a szélsőjobboldal Európa más országaiban tapasztalt előretörésének megakadályozása.

A Szociális Alkotmány nem a szocializmus programja. Annál kevesebb, de így is vitathatatlan előnyökkel járna a dolgozó emberek számára. Ez nem a Munkáspárt hosszú távú programja, hanem olyan tennivalók összessége, amelyeket ma el lehet végezni. Olyan program, amely egy széles balközép kormányzati együttműködés politikai alapja is lehet.

A Szociális Alkotmány eszméje kifejezi azt is, hogy mi milyen Európában, milyen európai együttműködési formában akarunk élni. Magyarország ipari termelésének 80 %-át a külföldi cégek, köztük az EU-országok cégei adják. A szakszervezeti tagok 85 %-a ilyen külföldi cégeknél dolgozik. A magyar társadalom problémáit ezért sem lehet európai összefüggések nélkül szemlélni, megoldani pedig végképpen nem lehet. Mi azt várjuk, hogy Európa jövőbeni fejlődése segítse megoldani a magyar problémákat.

Mi szociális, demokratikus, békés Európát akarunk. Azt akarjuk másokkal együtt, hogy az európai országok **egy új közös európai gazdasági rendszert és egy új közös európai biztonsági rendszert** hozzanak létre, ahol a tagországok az első pillanattól kezdve egyenrangúak.

Magyarországon sok ember nagy várakozással van az EU-val szemben. Nagyon sok az illúzió. S, ezt meg is értjük. Tény, hogy az EU országaiban magasabbak a bérek, mint Magyarországon. Innen a követelés: európai béreket! Az is tény, hogy az EU-országok dolgozói általában jobb szociális viszonyokkal, – a Szociális Chartában is biztosított - magasabb szociális védettséggel rendelkeznek, mint a magyar munkavállalók, akik a vadkapitalizmus viszonyai között élnek. Ezért rokonszenves sok ember számára a szociális Európa jelszava. Természetesen tudjuk jól, hogy ez a „szociálisabb" Európa a nyugati dolgozók sok év-

tizedes harcának eredménye. Tudjuk azt is, hogy az alapvető jogokról szóló Charta, amelyet ez év decemberében Nizzában terveznek elfogadni, számos elemében visszalépést jelent a Szociális Chartához képest.

Ez is mutatja, hogy a szociális Európa, a demokratikus Európa olyan cél, amelyért a nyugati dolgozóknak is meg kell küzdeniük. Ebben nincsenek illúzióink. Senki nem adja nekünk Karácsonyra ajándékba a szociális Európát. **A szociális Európa, az új Európa a létező európai társadalmak politikai, társadalmi, kulturális, átalakítását követeli meg.**

Tisztelt Hallgatóim!

Magyarországnak biztosítania kell fennmaradását a globalizálódó világban. Ennek **érdekében a magyar gazdaságnak el kell érnie az EU-országok fejlettségi szintjét.** Mitől függ a gazdasági növekedés? A beruházásoktól, illetve az emberek tudásától, tehát az oktatás színvonalától és az ezt szolgáló ráfordításoktól. Ezek nemzeti feladatok, amelyeket Magyarországnak kell megoldania. Megítélésünk szerint a felzárkózás nem aktuálpolitikai kérdés, s ezért nem korlátozható egyik vagy másik párt kormányzásának idejére.

A sikeres túlélés, a fejlődésbeli felzárkózás fontos eszköze az európai integráció lehetőségeinek kihasználása is. Úgy gondoljuk, hogy hasznosítani kell e lehetőségeket, de tisztában kell lennünk a tényekkel. Tudni kell, hogy az EU-országok jóval gazdagabbak, mint Magyarország. Az EU-ban annyit érünk el, amennyit ki tudunk harcolni magunknak. A magyar vállalatoknak, a magyar politikai vezetésnek csapatjátékot kell folytatnia, ha nem akarjuk, hogy mások kihasználják gyengeségeinket, belső ellentmondásainkat. A cél az, hogy a csatlakozásnak több legyen a nyertese, sőt objektíve mindenki nyertes legyen. Ez olyan válasz, amivel ma nagyjából mindenki egyetért, az MSZP is, a szakszervezetek többsége is, a Munkáspárt is.

Megjegyezzük: az EU nyer, és nem veszít a bővítéssel, sőt már ez ideig is nyert. A csatlakozó országok joggal várják el, hogy az EU-országok vállaljanak érdemi részt a belépéssel járó feszültségek enyhítésében.

Ha néhány alapvető kérdésben a társadalom és a hatalom megegyezik, amint a Munkáspárt a Szociális Alkotmányban javasolja, ha lesz erre épülő politika és gazdaságpolitika, akkor lényegesen gyorsabb fejlődésre leszünk képesek. Ha a magyar gazdaság és fejlődése legalább 4 százalékkal haladja meg az EU-átlagot, Magyarország mintegy két évtized alatt behozhatja az EU-országokat. Ez a Szociális Alkotmány igen fontos következménye, garanciája, hogy ebből a fejlődésből mindenki részesüljön.

Mit tekintünk mi a magyar társadalom versenyképességének biztosítása szempontjából a magyar adottságoknak leginkább megfelelő fejlesztési irányoknak? Mindenekelőtt a magyar szellemi tőkét. Magyarországnak azzal kell versenyeznie, amiben hagyományosan erős: felkészült, művelt, egészséges emberek-

kel. Ennek érdekében mi **mindenki számára hozzáférhető oktatási rendszert akarunk.**

A mi felfogásunk szerint a szellemi tőke ápolásához nemcsak iskolára van szükség, hanem **mindenki számára elérhető egészségügyi rendszerre** is. Mi olyan egészségügyet akarunk, amely a lehető legkorszerűbb technikai szinten, a lehető legszélesebb hozzáférést biztosítja tagjai számára. Olyan egészségügyre van szükség, ahol az egészségügyi ellátás nem kereskedelmi árucikk, hanem az egyén – és általa a társadalom – érdekében működő szolgáltatás.

A szellemi tőkét karban kell tartani, az embereknek biztosítani kell a munka lehetőségét. **A Munkáspárt ezért a teljes foglalkoztatás híve.** A teljes foglalkoztatás megszervezését az állam kötelességének tekintjük. Támogatunk a teljes foglalkoztatás megvalósítására irányuló minden intézkedést. Megoldásnak tartjuk a bérek érintetlenül hagyásával a munkaidő fokozatos csökkentését heti 35 órára. Támogatnunk kell egyes területeken, így a gyermekes anyák esetében a részmunkaidőben való foglalkozás kiterjesztését. Támogatjuk a távmunka elterjesztését. Támogatjuk a munkakörülmények javítását, a munkahelyi környezetvédelem elterjesztését, az értelmes munkaszervezési formákat. A magyar viszonyok között különösen fontosnak tartjuk az Internet tömeg elterjesztésére épülő megoldásokat.

Magyarország természeti adottságai miatt jó feltételekkel rendelkezik a **mezőgazdaságban.** A magyar agrárágazat történelmileg kialakult értékünk is. Az Európai Unióhoz való csatlakozás sikere jelentős mértékben azon múlik, hogy a magyar mezőgazdaság milyen termelési színvonallal – és az erre épülő kvótákkal – tud a közösséghez csatlakozni. Egy leromlott mezőgazdasággal az EU-ba belépni évtizedekre visszavetí a mezőgazdaság és a falvak fejlődését. A mindenkor magyar kormánynak éppen az volna a feladata, hogy a mezőgazdaságot mielőbb egy gyors fejlődési pályára állítsa. Most ennek az ellenkezője történik.

A Munkáspárt a magyar mezőgazdaság megőrzését kívánja. A magyar paraszttal akarunk magyar mezőgazdaságot. A föld a magyar termelőé legyen! A külföldieket zárják ki a tulajdonlásból. Európai rangú és európai szintű állami támogatást kell adni a termelőnek. Optimális üzemméreteket kell teremteni, olyan gazdaságot, amiből meg lehet élni, ami képes versenyezni Európával is, Amerikával is. Lehetővé kell tenni és segíteni a szövetkezés minden formáját, úgy, ahogyan ezt Nyugat-Európában is teszik. Fejleszteni kell az élelmiszeripart, segíteni a folyamatos technikai és technológiai megújulást. Képezni kell az agrárszakembereket, mert a korszerű és gazdag falu az ő kezükben van.

Modern gazdaság természetesen nincs ipar nélkül. A jelenlegi gazdaságpolitika túlságosan kiszolgáltatja a magyar ipart a nemzetközi tőkének, s ezzel veszélyezteti nemzeti szuverenitásunkat is. Összehangolt nemzeti iparpolitikára van szükség. Ehhez fel kell használni saját emberi és anyagi forrásainkat. Fej-

leszteni kell azokat az ágazatokat, ahol több évtizedes hagyományaink vannak, a gépgyártást, az elektronikai ipart, a vegyipart, a gyógyszergyártást. Még állnak azok az építőipari kapacitások, amelyekkel egykor évi 100 ezer lakást épített a magyar gazdaság. Fejleszteni kell azokat az ágazatokat, amelyek döntően a belső szükségletet elégítik ki. Önálló energiapolitikára, saját termelésre van szükség. Az önálló magyar iparpolitika beilleszthető lenne az EU gazdaság-és iparpolitikájába.

Tisztelt Hallgatóim!

Ahogyan nem kapjuk ingyen a Szociális Európát, úgy nem kapjuk harc nélkül a Szociális Alkotmányt sem. Szociális párbeszéd, európai szintű érdekegyeztetés csak akkor lesz, ha a dolgozóknak lesznek stabil demokratikus jogaik, önkormányzatuk, ha új jogokat kapnak az információhoz, a beavatkozáshoz, az ellenőrzéshez.

Szociális minimum, alacsonyabb nyugdíjkorhatár csak akkor lesz, ha kikényszerítjük, hogy az állam korrigálja a „piaci szabályozás" veszteségit, s a költségvetés útján olyan újraelosztást teremtsen, amely kellő forrást nyújt a szociálpolitika számára. Ezért meg kell küzdenünk.

A Szociális Alkotmány elfogadása azt is jelentené, hogy a csatlakozási tárgyalások során a magyar társadalom érdekeit kell szem előtt tartani, s nem a Brüsszel által szorgalmazott szempontokat. Sajnos, ennek az ellenkezőjére van példa. A magyar kormány az Európai Bizottság Gazdasági és pénzügyi főigazgatóságával együtt elkészítette a magyar gazdaságpolitika középtávú prioritásainak Közös Értékelését. Ez a dokumentum a középtávú gazdaságpolitika olyan egyeztetett lépéseit tartalmazza, melyek, idézem, „szükségesek ahhoz, hogy az ország gazdasági átalakulása folytatódjék, illetve felkészüljön az Európai Unióba való belépésre."

A magyar kormány például kötelezettséget vállalt a járóbeteg-szakellátás privatizálására, az Egészségbiztosítási Alapból finanszírozott egészségügyi ellátások köre felülvizsgálatára, a járulékalap kiszélesítésére, ami tönkreteszi a kisvállalkozókat és az önfoglalkoztatókat. Ha ezek az intézkedések megvalósulnak, Magyarországon nagyon sok ember nem fog hozzájutni az egészségügyi ellátáshoz, csak azok, akiknek pénzük van.

A Szociális Alkotmány koncepciója ugyanakkor ténylegesen megvalósítható, mert a társadalom számos rétegének érdekeit fejezi ki. A magyar politikai elitnek tudomásul kell vennie, hogy jobb és biztonságosabb nekik is, ha a döntések minden szinten az érdekeltek konszenzusával születnek meg. A politikai erők többségének érdeke a szélsőjobboldal hatalomra jutásának megakadályozása. Ehhez pedig kell a Szociális Alkotmány. Kell az, hogy az állam a polgárok többsége számára szavatol-

ja a tisztességes megélhetést, s a jövedelemdifferenciálás az egész társadalom számára elfogadható mértékek között maradjon.

A Szociális Alkotmány alapvető célkitűzése nem idegen az EU fejlődési irányától sem. A lisszaboni tanácskozásról kiadott Elnökségi Következtetések új stratégiai célnak a következő tíz évre megjelölte: „az Unió legyen a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudás-bázisú, több és jobb munkahellyel és nagyobb szociális kohézióval, fenntartható növekedésre képes gazdasága". Nem is beszélve arról, hogy az EU-nak sem lehet érdeke egy olyan Magyarország, amelyet a rossz politika következményeként áthat a rasszizmus, az idegengyűlölet, a nacionalizmus.

A Szociális Alkotmány több demokráciát akar, mint, ami ma van. Demokratikus döntést a csatlakozás ügyében is. Úgy gondoljuk, hogy megfelelő tájékoztatásra épülő, széles, érdemi társadalmi vita utáni népszavazást kell tartani arról, hogy belépjen-e Magyarország az EU-ba.

Tisztelt Hallgatóim!

Nekünk, európai népeknek együtt kell megteremtenünk a kontinens békéjének és tartós fejlődésének gazdasági, szociális, ökológiai, kulturális és politikai feltételeit. Ennek az összekapcsolt és kiszélesített Európának befolyásos és tekintélyes szereplővé kell válnia, s hozzájárulnia a globalizáció fenyegetéseinek leküzdéséhez, népeink és nemzeteink boldogulásához.

A mostani és az ezt követő nemzetközi konferenciák ehhez kívánnak hozzájárulni.

2000. november 17.

Az állam társadalmi, gazdasági szerepvállalásáról

A mai magyar állam a rendszerváltás eredménye és a rendszer védelmezője. A tőkés rendet védelmező állam elsősorban és mindenekelőtt a tőke, a tőkések állama. A rend és a rendszer védelmezése azonban tartósan csak úgy lehetséges, ha az állam egy bizonyos társadalmi megbékélést, társadalmi békét képes létrehozni.

A választások eredményétől függ, hogy az állam milyen széles rétegeket és mennyire képvisel, hogy milyen az állam szociális érzékenysége.

Aki az ország és lakosainak felemelkedését akarja, annak meg kell követelnie az államtól és az állam intézményrendszerétől a szociális érzékenységet a választáskor és a választások közötti időszakban egyaránt.

Milyen mértékű legyen az állami szerepvállalás?

A neoliberális irányzat minimálisra kívánja csökkenteni az állami szerepvállalást mind a gazdaságban, mind a szociális és a kulturális szférában. Ez párosul a piac szerepének túlértékelésével. Az általuk istenített piac annyiban szabadpiac, hogy szabad az állami szabályozástól, de nem szabad a monopóliumoktól, mert a szabadpiacon mindig az erősebb érvényesül, a monopóliumok pedig erősek.

Az élet már megcáfolta a liberális irányzat számos, az államra vonatkozó állítását. Kiderült róluk, hogy féligazságok. Azt mondták, vissza kell szorítani az állam szerepvállalását, mert az állam rossz tulajdonos. Igaz, még sokat kell tanulni ahhoz, hogy az állam jó tulajdonos legyen, hogy ne pazarolja a közvagyont. De a pazarló állam nemzeti vagyont halmozott fel. Hol az a nemzeti vagyon? – Elherdálták. Többnyire piaci módszerekkel.

Óvni kell a másik véglettől is, a totális állam és a tőkés rendszer párosítása a fasizmus. A totalitásra törekvő tőkés állam a fasizálódó állam. Mennél szélesebb az állami szerepvállalás, annál erősebbnek kell lennie a demokráciának. Az ellenőrző szerepet is betöltő állam maga is legyen szigorúan ellenőrzött.

A demokrácia fejlesztésére irányuló minden törekvést támogatni kell. Mindenki, aki a tömegek érdekeit képviseli, széles körű, de a demokratikus intézmények által szigorúan ellenőrzött állami szerepvállalást kell, hogy követeljen.

A polgári állam klasszikus funkciói: az államhatalmi funkció, az államigazgatási funkció és az igazságszolgáltatási funkció. Az az állam, amely ezeket és csak ezeket a funkciókat teljesíti, az a klasszikus állam, a néptől elidegenedett államhatalom.

Az állami szerepvállalás

Ennél szélesebb állami szerepvállalás valamely társadalmi-gazdasági szférában nem azt jelenti, hogy az állam teljes egészében magára vállalja a feladat ellátását. De teljes egészében felelős érte. Elláthatja azt a feladatot a piac is, elláthatja valamely társadalmi intézmény is, de ha nem jól látja el vagy nem láthatja el jól, akkor az államnak be kell avatkoznia, szerepet kell vállalnia a feladat megoldásában. Bizonyos feladatok nem oldódhatnak meg jól jelentős állami szerepvállalás nélkül.

Az állami szerepvállalás fő területei:

A szociálpolitika, vagyis a leszakadó rétegek, és térségek felzárkóztatása. Ennek egyik lényeges része a foglalkoztatáspolitikai feladatok ellátása.

A szellemi élet színvonalának biztosítása: a megfelelő színvonalú kötelező oktatás biztosítása a tanulókorú népesség számára, a magas színvonalú oktatás elérhetőségének biztosítása a társadalom minden rétege számára, a kultúra és a tudomány támogatása.

A népesség egészségi állapotának biztosítása: a magas színvonalú egészségügyi ellátás elérhetőségének biztosítása a társadalom minden tagja számára, az egészségvédelmi feladatok ellátása (prevenció).

Megfelelő színvonalú infrastruktúra biztosítása:

Megfelelőn a kor követelményeinek megfelelőt értjük. Bizonyos infrastrukturális szolgáltatások, amelyek régen nem voltak, ma nagyon is jelentősek. Zömében például az informatikai szolgáltatások, a pénzügyi szolgáltatások egy része stb. Az infrastrukturális feladatok közé számítjuk a katasztrófákkal szembeni védekezést és a környezetvédelmet is. Voltaképpen humán infrastruktúra az egészségügy és oktatási hálózat is, amelyet azonban különös fontosságra való tekintettel külön kiemeltünk.

Gazdasági fejlesztési és piaci feladatok: a monopóliumok korlátozása, a fogyasztók védelme, a gazdasági fejlődés serkentése.

Ezek a feladatok különös jelentőséget kapnak az EU-csatlakozás küszöbén. Egyfelől, mert e feladatok megvalósítása szükséges ahhoz, hogy megfelelhessünk az EU-elvárásoknak, másfelől e feladatok tiszteletben tartása és támogatása az EU részéről szükséges ahhoz, hogy nekünk az EU megfeleljen.

Az állam szintjei

A modern polgári állam, és a magyar állam is, kétszintű: központi és önkormányzati. Az állami feladatok egy részét önkormányzati szinten jobban lehet megvalósítani, mert ez a lakosságközeli szint.

Nálunk még nagyon fejletlen az önkormányzati forma. De ezt megfogalmazhatjuk úgy is, hogy igen nagy fejlődési lehetőségei vannak. Fokozni kell

például a nyíltságát, a társadalmi ellenőrzöttséget, a polgárokkal való aktív együttműködést. Meg kell határozni a jogait és korlátait, feladatait és nem utolsósorban a feladatok elvégzéséhez rendelkezésre álló forrásait.

A rendelkezésre álló forrásnak két részből kellene állnia: a személyi jövedelemadóból és az egyéb bevételekből. Az összes személyi jövedelemadónak a területi önkormányzatokat kellene megilletnie, de a szolidaritás elve alapján bizonyos átcsoportosítást kellene végrehajtani a szegény önkormányzatok javára. Ennek elvét és módszerét azonban hosszú időre kellene megállapítani. Például helyes lenne kiszámítani az egy főre jutó személyi jövedelemadót. Ahol az egy főre jutó SZJA az átlagos felét sem éri el, azokat az önkormányzatokat támogatni szükséges. Ahol az egy főre jutó személyi jövedelemadó átlag feletti, ott az átlag feletti rész legfeljebb ötven százalékát lehetne elvonni a támogatandó önkormányzatok javára. A támogatás mértékének akkorának kellene lennie, hogy legalább az átlag felához közel hozza a támogatott önkormányzatokat.

Dr. Radnóti Éva

A szövetkezeti üzletrészekről

A kormánykoalíció a tíz éve tartó mezőgazdasági válság további elmélyítését, a mezőgazdaságból élők, a falun lakók többségének további sorsrontó intézkedését készíti elő a szövetkezeti külső üzletrészeknek a szövetkezetek terhére történő kifizetésével, és annak forrásaként, a tartósan állami tulajdonban maradt mezőgazdasági társaságoknak (a volt állami gazdaságoknak) az eladásával.

Ördögi-torgyáni logikával szembeállítják a külső üzletrész-tulajdonosok és a szövetkezeti tagok, -nyugdíjasok érdekeit, amikor a meglévő – de adóssággal súlyosan terhelt – vagyonból névértéken akarják kifizettetni a szövetkezetek külső üzletrész-tulajdonosait. Miközben ez a csoport megkapná üzletrésze névértékét (noha ennek piaci értéke 5–10 százalékot ér), eddig a visszamaradó és leértékelt vagyonon – ha még marad belőle – osztozkodnának a szövetkezetben dolgozó és a nyugdíjas tagok.

Előre látható, hogy a külső üzletrész-tulajdonosok is csalódni fognak, mert a szövetkezetek vagyona, vagyontárgyai jelzáloggal terheltek, aminek visszafizetése – a bankok általi visszaigénylése – megelőzi a külső üzletrész-tulajdonosok érdekeit.

Az akció erőltetésével a szövetkezetek nagy része kénytelen lesz vagyontárgyait árverezés útján olcsón – a valódi érték egynegyedéért-egyötödéért – értékesíteni, ami a szövetkezetek tömeges felszámolását fogja eredményezni. Megismétlődik az indulatok vezérelte 1992. évi kárpótlás dezorganizációs hatása, a mezőgazdasági nagyüzemek tömeges tönkremenése, 600 ezer munkahely elvesztése, és a mezőgazdaság teljesítményének mintegy 40 százalékos csökkenése.

A szövetkezetek tömeges felszámolásával megszűnnek azok a mezőgazdasági szervezetek, amelyek a földtulajdonosok földjét eddig bérelték és művelték. Egy-egy szövetkezet átlag 662 földtulajdonossal állt bérleti kapcsolatban, illetve fizette a bérleti díjat. Emiatt várhatóan több százezer, esetleg egy millió hektár föld megművelése válik bizonytalanná.

Mindezek után morbid és bosszúálló húzásnak minősíthető az a kormányzati szándék, amely a külső üzletrészek kifizetésének forrásaként 19 tartós állami tulajdonban levő mezőgazdasági társaság (volt állami gazdaság) eladásával akar előteremteni. Ezzel a mezőgazdaság utolsó zászlóshajói is elvesznek, átadva helyüket egy korszerűtlen, versenyképtelen üzemi struktúrának.

Hazug és válságos a kormány és képviselőinek az az állítása, hogy ezektől a szövetkezeti és állami üzemektől azért kell megszabadulni, mert veszteségesek. Mélyen hallgatnak arról, hogy ezt a veszteséget éppen a kormány idézte.

idézi elő a közgazdasági környezet ellehetetlenítésével, a szektorok közötti ellentétek szításával, a nagyüzemeket sújtó diszkriminációval, a hazai fogyasztói piac elsorvasztásával, az exportpiacok egzotikus országokban való „keresésével", a potenciális külső piacok elhanyagolásával stb.

A Munkáspárt mélységesen elítéli a szövetkezeti külső üzletrészek kifizetésének a kormány által választott módját. Ezt az intézményt az Antall-kormány erőltette rá a szövetkezetekre, így kifizetését most is az államnak kell felvállalnia.

A Munkáspárt nem ért egyet az állami tulajdonú mezőgazdasági társaságok (volt állami gazdaságok) elkótyavetyélésével, amit a kormány a szövetkezeteknek nyújtandó hitel forrásaként áldoz fel. A tartós állami tulajdon mezőgazdasági társaságok a magyar mezőgazdaság élenjáró üzemei voltak és megfelelő kormányzati hozzáállással a jövőben is azok lehetnek.

A Munkáspárt a mezőgazdaság és a vidék elkötelezett védelmezőjeként figyelmezteti a kormányt, hogy a szövetkezeti üzletrészprobléma maga által választott és az országgyűlésre ráerőltetett koncepciójával, továbbá a tartós állami tulajdonú mezőgazdasági üzemek eladásával súlyosan árt a magyar mezőgazdaságnak, a falvaknak és ezáltal az egész országnak.

A Munkáspárt Elnökségének állásfoglalása a zsebszerződésekről

Sajtóközlemény

A Torgyán-ügy kivérzett. Az Orbán-kormány új trükkel igyekszik elterelni a figyelmet a mezőgazdaság valóságos problémáiról és saját felelőtlenségéről, mulasztásairól. A kormány ezért hozta elő a zsebszerződések ügyét.

A kormány kétarcú ebben a kérdésben. Egyrészről ígéretet tett az Európai Uniónak, hogy a csatlakozás után három évvel a külföldiek megvásárolhatják a magyar földet, a másik oldalon meg támadja a külföldiek földvásárlását.

A zsebszerződések törvényellenesek, a megoldási javaslatok azonban ugyanolyan törvénytelenek. A kormány nem teheti meg, hogy a gazdákat kifizeti, mert felmenti őket a törvénytelenség alól. Nem teheti meg azért sem, mert a mi pénzünkből, az adófizetők pénzéből akarja a földeket felvásárolni.

Az Orbán-kormány nem a törvényes rendet akarja megteremteni és nem a magyar gazdákat akarja megvédeni. Orbán Viktornak és Torgyán Józsefnek három évük volt erre. Nem ezt tették! Torgyán József vezetésével lezüllesztették a mezőgazdaságot, milliárdokat használtak el saját embereik támogatására. Orbán Viktor, mint miniszterelnök felelős egész kormányáért, különösen egy olyan tárca munkájáért, mint a mezőgazdaság.

A Fidesz nem tudott megegyezni a kisgazdákkal, maguk akarnak a földdel rendelkezni. A zsebszerződés-ügy valóságos oka az, hogy a kormány fel akarja vásárolni a földeket, a Nemzeti Földalapba betenni azért, hogy az EU-csatlakozás után maga adja el a külföldieknek jó pénzért, illetve a nemzeti Földalapból osztogassa a földeket, erdőket a saját embereinek és ezzel klientúráját gazdagítsa.

A Munkáspárt Elnöksége határozottan tiltakozik a Fidesz-kormány újabb akciója ellen, s követeli azonnali leállítását.

Külföldiek termőföldvásárlását az EU-csatlakozásig megtiltjuk. Az Orbán-kormány megállapodását az EU-val felül kell vizsgálni. A magyar föld maradjon magyar. Külföldi csak kivételes esetben juthasson termőföldhöz, csak akkor, ha a föld fekvésének megfelelő helyen, a mezőgazdaságból él, és beszél magyarul.

A Munkáspárt ezúttal is emlékeztet arra: amíg nincs ott a Munkáspárt a parlamentben, nincs, aki ellenőrizze a hatalom tisztességtelenségeit, dolgozóellenes lépéseit. Változást csak az hozhat, ha a Munkáspárt bekerül a parlamentbe.

Erősödik a forint?

Nagy érdeklődést – az exportra termelő kis- és középvállalkozóknál még pánikot is – keltett a forint árfolyamának erősödése. Ennek okára bonyolult magyarázatokat találnak ki a szakemberek a valóság elködösítésére.

Írnak „kereskedelmi" és „finánc" forintról, a pénz- és tőkepiacon mesterségesen létrehozott „árfolyambuborékról", spekulációs céllal mesterségesen túlértékelt valutáról. A forint kényszerárfolyama miatt azonban viszonylag szűk tere van az árfolyam-spekulációnak. A forint napi középárfolyamát ugyanis a Magyar Nemzeti Bank állapítja meg, ez tehát hivatalosan létrehozott kényszerárfolyam. Az ettől való eltérés csak szűk, az MNB által meghatározott mértékű lehet a pénzpiacon. Most csak annyi történt, hogy ezt a határt plusz-mínusz tizenöt százalékosra emelte a MNB. Ez tette lehetővé a forint erősödését. A pénzpiacon a forint ugyanis erősen alulértékelt.

A MNB árfolyam-politikája az exportösztönzésre irányuló kormányzati gazdaságpolitika szolgálatában mesterségesen tartósan alulértékelt helyzetben tartja a forint árfolyamát. Ezt jól mutatja, hogy a forint kétféle – számított – paritása: a hivatalos, MNB által megállapított és a vásárlóerő alapján számított paritása között nagy eltérés van – az utóbbi javára. Nyugat-európai gazdaságkutatók vizsgálatai szerint a forint vásárlóerő-értéke legalább egyharmaddal nagyobb a hivatalosnál. A pénzpiac törvényeiből szükségképpen következik, hogy amikor lazul az árfolyamkényszer, a hivatalos paritás közelít a vásárlóerő-paritáshoz, ha pedig az árfolyamkényszer megszűnik, a kétféle érték kiegyenlítődik. A forint erős és mesterséges alulértékelése tehát az EU-csatlakozáskor már nem tartható. (Az euró bevezetésekor pedig már lehetetlen is!) Ha nem akarjuk, hogy két-három év múlva a forint árfolyama egyszerre 30-40 százalékkal erősödjön az EU-csatlakozás következtében – ami csődök tömegét, káoszt idézne elő a gazdaságban –, akkor addig fokozatosan fel kell szabadítani az árfolyamkényszer alól a forintot. Ez szükségképpen együtt jár a forint fokozatos erősödésével, a hivatalos paritás közeledésével a vásárlóerő paritásához. Az MNB hivatalos középárfolyamától való eltérés lehetőségének fokozatos növelése, végül a kényszerárfolyam megszüntetése tehát szükségszerű útja az árfolyam-politikának.

A forint erősödése elsősorban a lakosságnak jó. Elsődlegesen azért, mert antiinflációs hatású. Hazánk közismerten nyitott gazdaságában az import magas ára az egyik alapvető oka az inflációnak. Ha a forint erősödik, az import – forintban számolva – olcsóbb lehet. Ez pedig elsősorban az alapanyagok és az energiahordozók – de a késztermékek is – árainak relatív csökkenésén keresztül

az egész gazdaságra kihat, mérsékli az inflációt. Ennek fő haszonélvezője természetesen a lakosság.

A forint erősödésével nő a bérek és a fizetések vásárlóereje is, ami ugyancsak követelménye az EU-hoz való csatlakozásnak. Tarthatatlan a csatlakozás után az a helyzet, hogy a hazai bérek és fizetések az EU átlagának kevesebb, mint felét, a fejlettebb EU-országoknak alig egytizedét érik el. A tényleges, szerves bekapcsolódásunkhoz ezt a szakadékot lényegesen csökkenteni kell – ezt egyébként meg is követelik! Hozzátehetjük, szerencsére, mivel a reálbérek ilyen mértékű növekedését a jelenlegi politikai erőviszonyok között a bérből és fizetésből élők képtelenek lennének elérni.

Természetesen nem mindenkinek kedvező a forint felértékelődése. Az exportra termelőket nehéz helyzetbe hozza a forint erősödése, hiszen exportbevételükért kevesebb forintot realizálhatnak. De hát kik is a vesztesek? Az export hatvan – egyes számítások szerint már közel hetven – százalékát a betelepült külföldi tőke adja. A mesterségesen nyomott árfolyam fő haszonélvezői tehát a multinacionális társaságok. Jogosan feltételezhetjük, hogy nyereségük ebből származó mérséklődését részben csökkenteni tudják, de mindenképpen képesek elviselni. Éppen elég kedvezményben részesülnek (adókedvezmény, adómentesség, exporttámogatás stb.) ahhoz, hogy jövedelmezőségüket meg tudják őrizni!

A kis- és közepes vállalkozók, exportra termelők azonban valóban nehéz helyzetbe, sokan csődközeli állapotba kerülhetnek. Ezek érdekében a kormányzatnak feltétlenül intézkedéseket kell hoznia. Joggal reménykednek kedvezményes hitelekben, adómérséklésben, támogatásban azok a vállalkozók, akik exportra termelnek. A mezőgazdasági termelők támogatását is jelentős mértékben növelni kell. Olyan támogatási rendszert kell kialakítani, amely azzal is számol, hogy a forint erősödése nem egyszeri jelenség, hanem a következő években – mint láttuk szükségszerűen és jelentősen – folyamatos tendenciaként várható.

Az EU-csatlakozásnak bizony ára is van. Ezt most, a csatlakozás előtt, az exportra termelő kis- és közepes vállalkozók érzik a legsúlyosabban. Ne legyenek illúzióink, a csatlakozás árát még más, előreláthatóan még szélesebb rétegek is meg fogják adni.

A békát le kell nyelni, mivel a fejlődéshez, de még a fennmaradáshoz sincs más út, mint a csatlakozás.

Dr. Stuber Ervin

DISPUTA

A Munkáspárt elméleti folyóirata

(Az ELVEINK ÉS TETTEINK sorozat új kiadása)

Felelős szerkesztő: Hajdú József
Borítóterv és szerkesztés: Botta Melinda
Kiadja a Progressio Kiadó Kft.
Felelős kiadó: Vajda János

MUNKÁSPÁRT

DISPUTA

A Munkáspárt elméleti folyóirata